

បញ្ជីមាតិកា

មេរៀនទី ១ អ៊ីម៉ាំ អុលី លៃសុល-អុប៊ីឌ្វីន <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	៥
មេរៀនទី ២ អ៊ីម៉ាំ មូហ្គាំម៉ាដូ អាល់-បាកៀរ <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	១១
មេរៀនទី ៣ អ៊ីម៉ាំ យ៉ាកុំហ្វារ អាស្ន៍-ស្រ្ទិក្ក <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	១៥
មេរៀនទី ៤ អ៊ីម៉ាំ មូសា អាល់-កាស្ត្រីម <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	២០
មេរៀនទី ៥ អ៊ីម៉ាំ អុលី អារ-រីដ្វី <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	២៥
មេរៀនទី ៦ អ៊ីម៉ាំ មូហ្គាំម៉ាដូ អាត់-តាគី <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	៣០
មេរៀនទី ៧ អ៊ីម៉ាំ អុលី អាន់-ណាគី <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	៣៥
មេរៀនទី ៨ អ៊ីម៉ាំ ហ្វាសាន់ អាល់-អុសការី <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	៣៩
មេរៀនទី ៩ អ៊ីម៉ាំ មូហ្គាំម៉ាដូ អាល់-ម៉ាស្ន៍ឌ្វី <small>صلوات الله عليه والسلام</small> ភាគ ១	៤៥
មេរៀនទី ១០ អ៊ីម៉ាំ មូហ្គាំម៉ាដូ អាល់-ម៉ាស្ន៍ឌ្វី <small>صلوات الله عليه والسلام</small> ភាគ ២	៤៩
មេរៀនទី ១១ អ៊ីម៉ាំ មូហ្គាំម៉ាដូ អាល់-ម៉ាស្ន៍ឌ្វី <small>صلوات الله عليه والسلام</small> ភាគ ៣	៥៤
មេរៀនទី ១២ អ៊ីម៉ាំ មូហ្គាំម៉ាដូ អាល់-ម៉ាស្ន៍ឌ្វី <small>صلوات الله عليه والسلام</small> ភាគ ៤	៥៩
មេរៀនទី ១៣ ព្រឹត្តិការណ៍សាគ្វីហ្វាស្ន៍	៦៤
មេរៀនទី ១៤ អាច្វី បាការ - ស្តេចខ្ញុំលិហ្វទី ១	៦៩
មេរៀនទី ១៥ អ៊ីម៉ារ - ស្តេចខ្ញុំលិហ្វទី ២	៧៤
មេរៀនទី ១៦ អ៊ីស្រាម៉ាន - ស្តេចខ្ញុំលិហ្វទី ៣	៨០
មេរៀនទី ១៧ ខ្ញុំលីហ្វាស្ន៍អ៊ីម៉ាំអុលី <small>صلوات الله عليه والسلام</small>	៨៥
មេរៀនទី ១៨ សមរកូមិ យ៉ាម៉ាល់	៨៩
មេរៀនទី ១៩ សមរកូមិ ស្រ្ទិហ្វហ្វីន	៩៣
មេរៀនទី ២០ សមរកូមិ ណាស្ន៍រ៉ាន់	៩៧

មេរៀនទី ១

អ៊ីម៉ា អាឡី សែនុល-អាប៊ីខ្លីន صلوات الله عليه والسلام

ឈ្មោះ : អាឡី
 ឋាន : សែនុល-អាប៊ីខ្លីន (បុរសរត្នរបស់បណ្តាអ្នកធ្វើសក្ការៈ)
 ឈ្មោះក្រៅ : អាប៊ី មូហ្គាំម៉ាដ្វ់
 បិតា : អ៊ីម៉ា ហ្វ្លៃសែនី صلوات الله عليه والسلام
 មាតា : សែយីដ្វាស្តុ ស្វាស្តុរីបានូ (شَهْرَبَانُو)
 កំណើត : ថ្ងៃទី ៥ ខែ ស្វាត្តុបាន ឆ្នាំ ៣៨ សករាជហ្វ្លៃច្រោះត្ន នៅម៉ាឌ្លីណាស្តុ
 អ៊ីម៉ាម៉ាស្តុ : ពីឆ្នាំទី ៦១ សករាជហ្វ្លៃច្រោះត្ន ដល់ឆ្នាំទី ៩៥ សករាជហ្វ្លៃច្រោះត្ន
 ទុក្ខរកម្ម : ថ្ងៃទី ២៥ មូហាររ៉ម ឆ្នាំ ៩៥ សករាជហ្វ្លៃច្រោះត្ន
 ទីបញ្ចុះសព : ម៉ាឌ្លីណាស្តុ ប្រទេស អាហ្វ៊ីប៊ី សាអ៊ីឌ្លី

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាសែនុល-អាប៊ីខ្លីន صلوات الله عليه والسلام ជាព្រះរាជបុត្របងគេរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្លៃសែនី صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះមាតាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាព្រះរាជបុត្រីស្តេចសាសន៍ប៉ែរ្ស៊ី ព្រះនាងស្វាស្តុរីបានូ ព្រះរាជធីតារបស់ព្រះចៅ យ៉ាស្តុដ្វាយ្យុរដ្វី ទី២ (بِرْدَجَرْد) ស្តេចគ្រងរាជ្យប្រទេសអ៊ីរ៉ង់សម័យមុនអ៊ីស្លាម ។

ពីរឆ្នាំដំបូងនៃជីវិតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាឡី صلوات الله عليه والسلام ព្រះអយ្យកោព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកចិញ្ចឹមព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ដប់ពីរឆ្នាំបន្ទាប់មក ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្លៃសែនី صلوات الله عليه والسلام ព្រះបិតុលារបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាអាណាព្យាបាលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។

ឆ្នាំ ៦១ សករាជហ្វ្លៃច្រោះត្ន ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវត្តមាននៅឯការបាឡាអ៊ី ព្រះបិតាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បណ្តាសារកព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام និងបណ្តាសមាជិកក្រុមគ្រួសារព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ត្រូវទ័ពរបស់យ៉ាស្តុដ្វីកាប់សម្លាប់ឥតប្រណី ។ កាលនោះព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឈឺខ្លាំងមិនបានចូលរួមប្រយុទ្ធទេ ។ អល់ឡោះហ្វ្លៃ عز وجل បានថែរក្សាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដើម្បីបន្តព្រះ

រាជវង្សត្រកូលអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ូ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} មានព្រះជន្មរស់នៅ ៣៤ ឆ្នាំបន្ទាប់ពីព្រះបិតាព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានចូលទិវង្គត ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានចំណាយពេល ៣៤ ឆ្នាំនេះធ្វើសក្ការៈនិងបូងសូងអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عز وجل} និងរំលឹកសោកនាដកម្មការបាឡាអ៊ី ។ ព្រោះតែព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មាន

ទម្លាប់ប្រើពេលវេលាច្រើនក្នុងការក្រាបប្រណិប័តន៍ស្វ័យដ្ឋ គេហៅព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាសាយ័ដ្ឋ (السجاد) ។ គេហៅព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដែរថា អ្នកប៊ីដ្ឋ (عابد) ។

សម័យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ពុំមានអ្នកណាមានសទ្ធាសិប័ចិត្តនិងស្គាល់អស់ឡោះហ្ន៎ ^{عز وجل} ស្មើព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ទេ ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ខ្លាចអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عز وجل} ណាស់ ដល់ថ្នាក់ពេលព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} យកទឹករដ្ឋសម្បុរមុខព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រែប្រួល ពេលព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ស្រីឡាតុំ គេឃើញព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ញ័រខ្លួនចំប្រប់ ។

ពេលគេសួរព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ហេតុអ្វីព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានអាការបែបនេះ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} តបថា៖ "អស់លោកមិនដឹងទេថាខ្ញុំ ^{صلوات الله عليه والسلام} ឈរធ្វើសក្ការអ្នកណា ^{عز وجل} នៅពីមុខខ្ញុំ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាខ្ញុំ ^{صلوات الله عليه والسلام} និយាយជាមួយអ្នកណា ?"

ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ធ្លាប់តែចេញពីផ្ទះពេលយប់ជាមួយថង់ប្រាក់ ថង់ស្បៀងនិងឧស ។ ពេលទៅដល់ផ្ទះជនក្រីក្រនិងតោកយ៉ាក ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ចែករបស់ទាំងនោះដោយមិនឲ្យគេស្គាល់អត្តសញ្ញាណព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ទេ ។ លុះព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} សោយទិវង្គតទើបគេដឹងថាអ្នកដែលបានជួយសង្គ្រោះខ្លួននោះ គឺព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ផ្ទាល់ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅក្នុងចំណោមឈ្លីយសឹកដែលត្រូវគេនាំខ្លួនពីការបាឡាអ៊ីទៅគូហ្វាស៊ូ ហើយទៅដែនដីស្វាំ (الشم) បន្ទាប់ពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសែន ^{صلوات الله عليه والسلام} និងបណ្តាសាវកព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានធ្វើទុក្ករកម្ម ដោយបូជាជីវិត ។ ទ័ពយោរយោរបស់យ៉ាស៊ីដ្ឋចង់ដៃចង់ដើមព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ដោយច្រវាក់កព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ក៏ត្រូវបំពាក់កងច្រវាក់ដែក ដែលមានបន្ទាស្រូចតូចៗនៅប៉ែកខាងក្នុង ។ កម្តៅថ្ងៃកណ្តាលវាលខ្សាច់ធ្វើឲ្យច្រវាក់ដែកក្តៅ រលាកសាច់ដល់ឆ្អឹង ។

រហូសនេះនៅតែធ្វើឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឈឺចាប់អស់មួយជីវិត ។

នៅឯដែនដីស្នាំ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ព្រមទាំងបណ្តាស្រ្តីនិងក្មេងៗ បក្សពួករបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វីសៃនី صلوات الله عليه والسلام ត្រូវគេឃុំឃាំងគូរឲ្យអាណោចអាជ័ម ។ ថ្ងៃមួយ យ៉ាស៊ីដូបានហៅព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទៅជួប បើកឱកាសឲ្យព្រះអង្គនិយាយ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានថ្លែងសុន្ទរកថាមួយដ៏រំភើប បណ្តាលឲ្យមនុស្សទន់ទេរទៅខាងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ យ៉ាស៊ីដូភ័យពេកក៏បានបញ្ជាឲ្យគេប្រកាសអាស្មានដើម្បីកាត់សម្តីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ។ ពេលនោះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានថ្លែងបញ្ជាក់ថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាព្រះរាជនគ្រារបស់មូហាំម៉ាដ្ឋ صلى الله عليه وآله وسلم គឺមូហាំម៉ាដ្ឋ صلى الله عليه وآله وسلم តែមួយនៅក្នុងអាស្មានដែលពួកគេកំពុងតែសូត្រនោះឯង ។

នៅក្រោមសម្ពាធមហាជន យ៉ាស៊ីដូបង្ខំចិត្តដោះលែងជនជាប់ឃុំឃាំង ឲ្យទៅកាន់ម៉ាឌីណាស្ត្រីវិញ ។ តែបន្ទាប់ពីបានត្រឡប់មកវិញ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ត្រូវគេចាប់ខ្លួនដាក់ច្រវាក់បញ្ជូនទៅដែនដីស្នាំវិញ ក្រោមបញ្ជាស្តេចខ្ចីលិហូត្រកូលបាន អ៊ូម៉ែយ៉ាស៊ីដូ ឈ្មោះ អ្នកបំប្លែង-ម៉ាលិក ។

ក្រោយមក គេបានអនុញ្ញាតឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام វិលត្រឡប់ទៅម៉ាឌីណាស្ត្រីវិញ ។ បន្ទាប់ពីបានវិលមកកាន់ម៉ាឌីណាស្ត្រីវិញ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានដកខ្លួនចេញពីខ្សែភ្នែកមហាជន ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទាក់ទងតែស្ត្រីអ្នកស្តុកស្តុមួយភាគតូចទេដែលទទួលបាននូវចំណេះពីព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ហើយចែកឲ្យទៅអ្នកដទៃ ។

ថ្ងៃមួយ កាលស្តេចខ្ចីលិហូត្រកូល បាន អ៊ូម៉ែយ៉ាស៊ីដូ ឈ្មោះ វ៉ាលីដូ ប៊ិន អ្នកបំប្លែង-ម៉ាលិក មកធ្វើពិធីហ្គាច្ចូ មិនអាចចូលជិតថ្មខ្មៅបាន (الحجر الأسود ហ្គាយ៉ាអាស៊ីដូ) ដើម្បីថើប ព្រោះតែមានមនុស្សច្រើន ។ ពេល វ៉ាលីដូ ប៊ិន អ្នកបំប្លែង-ម៉ាលិក អង្គុយចាំឲ្យមានមនុស្សតិច ក៏បានឃើញព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ដើរចូលទៅក្នុងហ្គារម ឆ្ពោះទៅកាន់ថ្មខ្មៅតែម្តង ។ មនុស្សញែកផ្លូវឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ក៏អាចថើបថ្មខ្មៅបានយ៉ាងងាយ ។ ស្តេចវ៉ាលីដូភ្ញាក់ផ្អើលព្រមទាំងច្រណែន ក៏បានធ្វើពិធីសូត្រថាបុរសនេះជាអ្នកណា ទោះបីមើលស្គាល់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ក៏

ដោយ ។

ករីស្តីអ្នកស្តាប់ម្នាក់នៅទីនោះ បានឮសម្តីឈ្នានីសរបស់វ៉ាលីដូបណ្តាលឲ្យគាត់ ក្រោធ ។ ដើម្បីឆ្លើយតបសម្តីរបស់ស្តេចវ៉ាលីដូ គាត់បានតែងកំណាព្យមួយខ្សែដ៏ ពីរោះសរសើរព្រះសន្តិអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ គេចាត់ទុកកំណាព្យនេះ ជារណ្តកម្មដ៏ឆ្លើមមួយក្នុងសិល្ប៍អក្សរសាស្ត្រអារ៉ាប់ ។

រាជរដ្ឋាភិបាលបានហាមព្រះសន្តិអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ផ្សាយសាសនា ដោយចេញ

មុខ ។ ដូច្នោះព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រើខ្លួនអ្នកដើម្បីណែនាំមនុស្ស ។ ខ្លួនអ្នកព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} សម្បូរដោយការអប់រំនិងឧត្តមគតិខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្លួនអ្នកភាគច្រើនមានសល់មកដល់សព្វ ថ្ងៃនេះ ។ ស្នាដៃព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដ៏ល្បីជាងគេគឺតម្រាប្រជុំ ៥៧ ខ្លួនអ្នកដែលគេហៅថា ស្ត្រីហ្គីហ្វាស៊ូ កាមីឡាស៊ូ (صحيفة كاملة) ឬ ស្ត្រីហ្គីហ្វាស៊ូ អាស-សាច្ច័យ៉ាឌីយ៉ាស៊ូ (الصَّحِيفَةُ السَّجَّادِيَّة) ។

ព្រះសន្តិអ៊ីម៉ា អ្វាលី ស្តេនុល-អ្វាប៊ីឌីន ^{صلوات الله عليه والسلام} ត្រូវស្តេចវ៉ាលីដូ ប៊ិន អ្វាប់ឌុល- ម៉ាលិកធ្វើគុតដោយដាក់ថ្នាំបំពុលឆ្នាំ ៩៥ សករាជហ្គីច្រវ៉េះត្តូ ។ ព្រះរាជសពព្រះអង្គ ត្រូវបញ្ចុះនៅឯ យ៉ាណាទុល-បាគីអ៊ី (جنة البقيع) ក្បែរព្រះសន្តិអ៊ីម៉ាហ្គាសាន់ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។

លំហាត់

ចូររក "ខ្លាម្តុំពេលថ្ងៃនិងពេលយប់" របស់ព្រះសន្តមីម៉ាយ៉េង صلوات الله عليه والسلام (គឺ ខ្លាម្តុំលេខ ៦ នៅក្នុង ស្រ្តីហ្វ្រែស្ត កាមីឡាស្ត) ។ ចូរកត់យកវគ្គទី ១០, ១១ និង ១២ នៅខាងក្រោមនេះ ហើយចូរអធិប្បាយប្រាប់ថាអ្នកយល់អ្វីខ្លះ ។

(6) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ الصَّبَاحِ وَالْمَسَاءِ

1. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ بِقُوَّتِهِ
2. وَ مَيَّزَ بَيْنَهُمَا بِقُدْرَتِهِ
3. وَ جَعَلَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا حُدًّا مَحْدُودًا ، وَ أَمَدًا مَمْدُودًا
4. يُوَلِّجُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي صَاحِبِهِ ، وَ يُوَلِّجُ صَاحِبَهُ فِيهِ بِتَقْدِيرٍ مِنْهُ لِلْعِبَادِ فِيمَا يَعْذُوهُمْ بِهِ ، وَ يُنْشِئُهُمْ عَلَيْهِ
5. فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ مِنْ حَرَكَاتِ التَّعَبِ وَ نَهَضَاتِ النَّوْبِ ، وَ جَعَلَهُ لِبَاسًا لِيَلْبَسُوا مِنْ رَاحَتِهِ وَ مَنَامِهِ ، فَيَكُونُ ذَلِكَ لَهُمْ جَمَامًا وَ قُوَّةً ، وَ لِيَنَالُوا بِهِ لَذَّةً وَ شَهْوَةً
6. وَ خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْصِرًا لِيَبْتَغُوا فِيهِ مِنْ فَضْلِهِ ، وَ لِيَتَسَبَّبُوا إِلَى رِزْقِهِ ، وَ يَسْرَحُوا فِي أَرْضِهِ ، طَلَبًا لِمَا فِيهِ نَيْلُ الْعَاجِلِ مِنْ دُنْيَاهُمْ ، وَ دَرْكُ الْآجِلِ فِي آخِرَاهُمْ
7. بِكُلِّ ذَلِكَ يُصْلِحُ شَأْنَهُمْ ، وَ يَبْلُو أَعْبَارَهُمْ ، وَ يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ ، وَ مَنَازِلِ فُرُوضِهِ ، وَ مَوَاقِعِ أَحْكَامِهِ ، لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا ، وَ يَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى .
8. اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَلَقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ ، وَ مَتَّعْتَنَا بِهِ مِنْ ضَوْءِ النَّهَارِ ، وَ بَصَّرْتَنَا مِنْ مَطَالِبِ الْأَقْوَاتِ ، وَ وَقَيْتَنَا فِيهِ مِنْ طَوَارِقِ الْأَفَاتِ .
9. أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ سَمَاوَاهَا وَ أَرْضُهَا ، وَ مَا بَثَّتْ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا ، سَاكِنُهُ وَ مُتَحَرِّكُهُ ، وَ مُقِيمُهُ وَ شَاخِصُهُ وَ مَا عَلَا فِي الْهَوَاءِ ، وَ مَا كَنَّ تَحْتَ الثَّرَى
10. أَصْبَحْنَا فِي قَبْضَتِكَ يَحْوِينَا مُلْكُكَ وَ سُلْطَانُكَ ، وَ تَضَمَّنَا مَشِيئَتَكَ ، وَ نَتَصَرَّفُ عَنْ أَمْرِكَ ، وَ نَتَقَلَّبُ فِي تَدْبِيرِكَ .
11. لَيْسَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ إِلَّا مَا قَضَيْتَ ، وَ لَا مِنَ الْخَيْرِ إِلَّا مَا أَعْطَيْتَ .
12. وَ هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ ، وَ هُوَ عَلَيْنَا شَاهِدٌ عَتِيدٌ ، إِنَّ أَحْسَنًا وَدَعْنَا بِحَمْدِهِ ، وَ إِنَّ أَسَآنَا فَارَقْنَا بِدَمِّ .
13. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ، وَ ارْزُقْنَا حُسْنَ مُصَاحَبَتِهِ ، وَ اعْصِمْنَا مِنْ سُوءِ مُفَارَقَتِهِ بِإِزْكَابِ جَرِيرَةٍ ، أَوْ اقْتِرَافِ صَغِيرَةٍ أَوْ كَبِيرَةٍ
14. وَ أَجْرِلْ لَنَا فِيهِ مِنَ الْحَسَنَاتِ ، وَ أَحْلِلْنَا فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ ، وَ ائْمَلْنَا لَنَا مَا بَيْنَ طَرْفَيْهِ حَمْدًا وَ شُكْرًا وَ أَجْرًا وَ دُخْرًا وَ

فَضْلاً وَ إِحْسَانًا.

15. اللَّهُمَّ يَسِّرْ عَلَيَّ الْكِرَامَ الْكَاتِبِينَ مَثُوتَنَا ، وَ امْلَأْ لَنَا مِنْ حَسَنَاتِنَا صَحَائِفَنَا ، وَ لَا تُخْزِنَا عِنْدَهُمْ بِسُوءِ أَعْمَالِنَا.

16. اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ حِطًّا مِنْ عِبَادِكَ ، وَ نَصِيبًا مِنْ شُكْرِكَ وَ شَاهِدَ صِدْقٍ مِنْ مَلَائِكَتِكَ.

17. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ، وَ احْفَظْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِينَا وَ مِنْ خَلْفِنَا وَ عَنِّ أَيْمَانِنَا وَ عَنِّ شِمَائِلِنَا وَ مِنْ جَمِيعِ نَوَاحِينَا ، حِفْظًا عَاصِمًا مِنْ مَعْصِيَتِكَ ، هَادِيًا إِلَى طَاعَتِكَ ، مُسْتَعْمِلًا لِمَحَبَّتِكَ.

18. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ، وَ وَفِّقْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلَتِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ ، وَ هِجْرَانِ الشَّرِّ ، وَ شُكْرِ النِّعَمِ ، وَ اتِّبَاعِ السُّنَنِ ، وَ مُجَانَبَةِ الْبِدْعِ ، وَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ ، وَ النَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَ حِيَاطَةِ الْإِسْلَامِ ، وَ انْتِقَاصِ الْبَاطِلِ وَ إِذْلَالِهِ ، وَ نُصْرَةِ الْحَقِّ وَ إِعْزَازِهِ ، وَ إِرْشَادِ الصَّالِّ ، وَ مُعَاوَنَةِ الضَّعِيفِ ، وَ إِدْرَاكِ اللَّهِيْفِ.

19. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ، وَ اجْعَلْهُ أَيَّامَ يَوْمِ عَهْدِنَا ، وَ أَفْضَلَ صَاحِبِ صَحْبِنَا ، وَ خَيْرَ وَقْتٍ ظَلَلْنَا فِيهِ

20. وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَرْضِي مَنْ مَرَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ مِنْ جُمَّلَةِ خَلْقِكَ ، أَشْكُرُهُمْ لِمَا أَوْلَيْتَ مِنْ نِعْمِكَ ، وَ أَقْوَمُهُمْ بِمَا شَرَعْتَ مِنْ شَرَائِعِكَ ، وَ أَوْفَقَهُمْ عَمَّا حَذَرْتَ مِنْ نَهْيِكَ.

21. اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيدًا ، وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهُمَا مِنْ مَلَائِكَتِكَ وَ سَائِرِ خَلْقِكَ فِي يَوْمِي هَذَا وَ سَاعَتِي هَذِهِ وَ لَيْلَتِي هَذِهِ وَ مُسْتَقْرِي هَذَا ، أَيُّ أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، قَائِمٌ بِالْقِسْطِ ، عَدْلٌ فِي الْحُكْمِ ، رُءُوفٌ بِالْعِبَادِ ، مَالِكُ الْمُلْكِ ، رَحِيمٌ بِالْخَلْقِ.

22. وَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ وَ خَيْرُكَ مِنْ خَلْقِكَ ، حَمَلْتَهُ رِسَالَتَكَ فَأَدَّاهَا ، وَ أَمَرْتَهُ بِالنُّصْحِ لِأُمَّتِهِ فَنَصَحَ لَهَا.

23. اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ، أَكْثَرَ مَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ ، وَ آتِهِ عَنَّا أَفْضَلَ مَا آتَيْتَ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ ، وَ اجْزِهِ عَنَّا أَفْضَلَ وَ أَكْرَمَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ أَنْبِيَائِكَ عَنِّ أُمَّتِهِ

24. إِنَّكَ أَنْتَ الْمَنَّانُ بِالْجَسِيمِ ، الْعَافِرُ لِلْعَظِيمِ ، وَ أَنْتَ أَرْحَمُ مِنْ كُلِّ رَحِيمٍ ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ الْأَعْجَبِينَ .

មេរៀនទី ២

អ៊ីមាំ មូហាំម៉ាដ្ច់ អាល់-បាក្យ័រ صلوات الله عليه والسلام

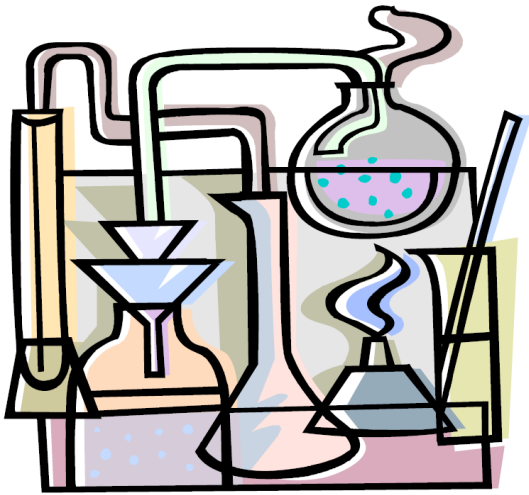
- ឈ្មោះ : មូហាំម៉ាដ្ច់
- ឋាន : អាល់-បាក្យ័រ (បុរសអ្នកវិភាគបំបែកចំណេះ)
- ឈ្មោះក្រៅ : អាប៊ូ យ៉ាក្យ័រ
- បិតា : អ៊ីមាំ ស៊ែនុល-អាប៊ីខ្លីន صلوات الله عليه والسلام
- មាតា : ស៊ែយីដ្វាស្ត្រ ហ្វាទ្លីម៉ាស្ត្រ ប៊ិនទី អាហ្វាសាន់ صلوات الله عليه والسلام
- កំណើត : ថ្ងៃទី ១ ខែវិយ៉ាប្រ ឆ្នាំ ៥៧ សករាជហ្វីឡាដេលី ៧១៤ សករាជហ្វីឡាដេលី
- អ៊ីម៉ាម៉ាស្ត្រ : ពីឆ្នាំទី ៩៥ សករាជហ្វីឡាដេលី ៧១៤ សករាជហ្វីឡាដេលី
- ទុក្ខរកម្ម : ថ្ងៃ ទី ៧ ខែស៊ុលហ្វីឡាដេលី ៧១៤ សករាជហ្វីឡាដេលី
- ទីបញ្ចុះសព : ម៉ាឌីណាស្ត្រ ប្រទេស អារ៉ាប៊ី សាអ៊ូឌី

ព្រះសន្តអ៊ីមាំអាល់-បាក្យ័រ صلوات الله عليه والسلام មានព្រះភាគមានព្រះអយ្យកោទាំងពីរ ទាំងខាងព្រះបិតា ទាំងខាងព្រះមាតាជាព្រះសន្តអ៊ីមាំ عليهم السلام ។ ព្រះមាតាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះនាងហ្វាទ្លីម៉ាស្ត្រ ជាព្រះរាជបុត្រីរបស់ព្រះសន្តអ៊ីមាំហ្វាសាន់ صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះបរមសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ច់ صلوات الله عليه وآله وسلم បានប្រាប់សារកម្នាក់របស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ឈ្មោះ យ៉ាក្យ័រ ប៊ិន អាប៊ូខុលឡោះប៊ូ អាស៊ីរី (جابر بن عبد الله الأنصاري) ថាលោកនឹងមិនស្លាប់មុនបានជួបព្រះសន្តអ៊ីមាំទីប្រាំ صلوات الله عليه والسلام ទេ ដែលមានព្រះនាមថាមូហាំម៉ាដ្ច់ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم បានសូមឲ្យលោកធ្វើសាឡាមព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ទៅព្រះសន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام នេះផង ។ យ៉ាក្យ័របានធ្វើតាមបណ្តាំព្រះបរមសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ច់ صلوات الله عليه وآله وسلم បានសម្រេច មុនទទួលមរណភាពបន្តិច ។

ព្រះសន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام បាននៅក្រោមការថែរក្សារបស់ព្រះសន្តអ៊ីមាំហ្វីសែនី صلوات الله عليه والسلام ព្រះអយ្យកោព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បីឆ្នាំ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវត្តមាននៅការបាឡាអ៊ូដែរ កាលព្រះសន្តអ៊ីមាំហ្វីសែនី صلوات الله عليه والسلام និងបណ្តាកសព្វព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានធ្វើទុក្ខរកម្មបូជាជីវិត ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានជាប់ពន្ធនាគារដ្ឋាម៉ាស្ត្រអស់មួយឆ្នាំដែរជាមួយព្រះបិតា

ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} និងបណ្តាស្រ្តីឯទៀតនិងក្មេងៗដែលសល់ពីសោកនាដកម្ម ការបាឡាអ្នក ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានរស់នៅឯម៉ាឌីណាស៊ូ ២០ ឆ្នាំក្រោយពីព្រះបិតាព្រះ អង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានសោយទិវង្គត ។

ពួកមេដឹកនាំ បណ្តោយឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} រស់នៅ ដោយសន្តិភាពមិនជាក់លាក់ ព្រោះជនត្រកូលបាន អ្វីម៉ែយ៉ាស្តុរវល់តែគ្រប់ គ្រងការបះបោរនិងសង្គ្រាម ដែលកើតឡើង ពេញចក្រភពមុស្លីម ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ឆ្លៀត យកឱកាសនេះ ដើម្បីរៀបចំនិងដឹកនាំសាលា អប់រំ តាមសិក្ខាបទរបស់ព្រះសាស្តាមូហ្កាំម៉ាដូ ^{صلى الله عليه وآله وسلم} និងអាស៊ូល-បៃត ^{عليه السلام} ។ នៅក្រោមការ

ដឹកនាំរបស់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} សិស្សព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានចងក្រងឡើងនូវសាត្រាច្រើនស្តី អំពីវិទ្យាសាស្ត្រនិងសិល្បៈផ្សេងៗ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបង្ហាត់បង្រៀនវិទ្យា សាស្ត្រថ្មីៗដែរដូចជាគណិតសាស្ត្រនិងគីមីវិទ្យាជាដើមគ្រាដំបូងបង្អស់ នៅក្នុងដែន ដីអារ៉ាប់ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ផ្តល់សារៈសំខាន់ដល់ការរៀបចំនូវម៉ាយ៉ូលីស (ការ ប្រជុំ) ដែលរំលឹកព្រឹត្តិការណ៍ការបាឡាអ្នក ។ នេះជាឱកាសមួយដែរសម្រាប់អប់រំ មនុស្សឲ្យចេះដឹងទង្វើនានាក្នុងសាសនាអ៊ីស្លាម ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាយ៉ាក្កុហ្ការ អាស៊ូ-ស្វ័ឌីក ^{صلوات الله عليه والسلام} ក៏បានណែនាំឲ្យមានការប្រជុំបែប នេះដែរ និងព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអារ-រីដ្វី ^{صلوات الله عليه والسلام} ច្រើនឆ្នាំក្រោយមក ។

ស្តេចខ្ចីលីហូដែលសោយរាជ្យសម័យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} មានឈ្មោះថា វ៉ាលីដូ ប៊ិន អ្នកបុគ្គល-ម៉ាលីក ។ ថ្ងៃមួយ អភិបាលរួមបានផ្ញើសំបុត្រមកប្រាប់វ៉ាលីដូថាកាក ប្រាក់រួមដែលពួកមុស្លីមប្រើប្រាស់ដែរនោះ ចាប់ពីពេលនោះតទៅនឹងមានចារសម្តី ប្រឆាំងអ៊ីស្លាម ។ ស្តេចខ្ចីលីហូបានសម្រេចបង្កើតកាកប្រាក់ថ្មីមួយគឺប្រាក់ខ្ចីណារ ។

គេមិនដឹងនឹងសរសេរអ្វីជាក់លើកាកប្រាក់ថ្មីនោះទេ ។ គេក៏បានប្រឹក្សា ជាមួយព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ក៏បានស្នើឲ្យចារនៅលើម្ខាងកាកថា "ឡា អ៊ីឡាហ្កា អ៊ីលឡូលឡោះហ្កា" នៅលើម្ខាងទៀតឲ្យចារថា "មូហ្កាំម៉ាឌូរ

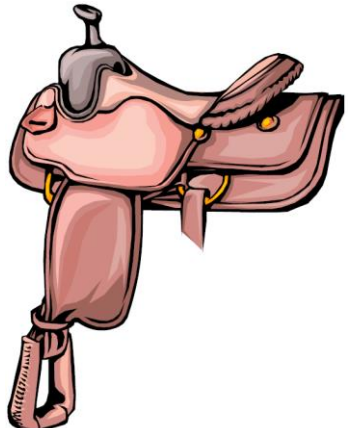
រ៉ស្មីលុលឡោះហ្ន៎" ។ គេក៏បានធ្វើតាមយោបល់នេះ កាក់ប្រាក់ដំបូងបង្អស់ត្រូវបាន បង្កើតឡើងដូច្នោះឯង ។

ថ្ងៃមួយ បុរសម្នាក់កាន់សាសនាគ្រិស្តបានសូមឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} លើក ឡើងនូវឧទាហរណ៍មួយ តាមជំនឿអ៊ីស្លាម ដើម្បីអធិប្បាយអំពីផ្ទៃឈើឋានសួគ៌ ដែលនៅតែសម្បូរឥតដាច់ទោះបីត្រូវគេបរិភោគក៏ដោយ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បាន តបថាវាដូចចង្កៀងដែរ ទោះបីមានចង្កៀងច្រើនដែលបានអុជតមកពីចង្កៀងដំបូង ក៏ដោយ ក៏ចង្កៀងដំបូងនោះនៅតែភ្លឺ មិនអន់ពន្លឺសោះ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បានបន្តការផ្សាយសាសនា ដោយឥតកង្វល់ដល់ឆ្នាំ ១១៤ ។ បន្ទាប់មក ស្តេចខ្ញុំលិហ្វសោយរាជ្យសម័យនោះឈ្មោះ ហ្គីស្តាំ ប៊ិន អាប់ខុល ម៉ាលិក ចាប់អារម្មណ៍ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ស្តេចនេះបានឮកេរ្តិ៍ឈ្មោះព្រះសន្ត អ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ដឹងថាព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} មានអ្នកតាមច្រើន ។ ស្តេចហ្គីស្តាំខ្លាចនិងច្រណែន ឥទ្ធិពលដែលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ជះទៅលើមុស្លីម ជាពិសេសនៅម៉ាឌីណាសូ ។ ហ្គីស្តាំក៏បានរៀបចំផែនការជាមួយស្តេចខ្ញុំ ប៊ិន ហ្វាសាន់ដើម្បីយកកែបសេះលាបថ្នាំ ពិសទៅជូនព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ។

ស្តេចខ្ញុំបានយកកែបសេះមក ជាមួយសំបុត្រសរសេរ ដោយហ្គីស្តាំ ។ លុះបានឃើញកែបសេះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់ឲ្យដឹងថាគួរឲ្យស្តាយ ដែលស្តេចខ្ញុំជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុង ផែនការក្បត់នេះ ។ តែ ដើម្បីសម្តែងឲ្យឃើញថាព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ពេញចិត្តនឹងព្រះបំណងអល់ឡោះហ្ន៎^{عز وجل} ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ក៏បានឡើងជិះកែបសេះនេះ ។ ថ្នាំពិសក៏បានធ្វើ

صلوات الله عليه والسلام
صلوات الله عليه والسلام

សកម្មភាពភ្លាម ។ បីថ្ងៃក្រោយមក សុខភាពព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានអន់ថយបន្តិចម្តងៗ ។

មុនសោយទិវង្គត ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រកាសប្រាប់ប្រជារាស្ត្រម៉ាឌីណាស្ត់ថាព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ឈ្មោះ យ៉ាកូប្វា ^{صلوات الله عليه والسلام} ជាអ្នកកាន់តំណែងអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត់ស្នងព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ជាអ្នកផ្ចិតទឹកឲ្យព្រះរាជសពព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} និងជាអ្នកគ្រងកាហ្វាន់ឲ្យព្រះរាជសពព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានដាច់ដង្ហើមថ្ងៃទី ៧ ខែស៊ុលហ្គីច្យ៉ាស្ត់ ឆ្នាំ ១១៤ កាលព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានព្រះជន្មាយុ ៥៧ ព្រះវស្សាគេបានបញ្ចុះព្រះរាជសពព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅឯ យ៉ាណាទុល បាគីអ៊ី ក្បែរព្រះបិតាព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។

មេរៀនទី ៣

អ៊ីម៉ា យ៉ាកុំហ្វារ អាស្ទ-ស្ទីឌីក صلوات الله عليه والسلام

ឈ្មោះ : យ៉ាកុំហ្វារ
 ឋាន : អាស្ទ-ស្ទីឌីក (សច្ចការី)
 ឈ្មោះក្រៅ : អាប៊ូ អ៊ុលឡាស្ទ (أبو عبد الله)
 បិតា : អ៊ីម៉ា មូហ្គាម៉ាដូ អាស់-បាភៀរ صلوات الله عليه والسلام
 មាតា : សែយីដ្យាស្ទ អ៊ុម ហ្វារ៉ាស្ទ ប៊ីនទី ក្លីស៊ីម (أم فروة بنت القاسم)
 កំណើត : ថ្ងៃទី ១៧ ខែ រ៉ប៊ីអ៊ុល អាវ៉ាល់ ឆ្នាំ ៨៣ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី នៅ ម៉ាឌីណាស្ទ
 អ៊ីម៉ាម៉ាស្ទ : ពីឆ្នាំ ១១៤ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី ដល់ឆ្នាំ ១៤៨ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី
 ទុក្ខរកម្ម : ថ្ងៃទី ២៥ ខែ ស្មែរ៉ាល់ ឆ្នាំ ១៤៨ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី
 ទីបញ្ចុះសព : ម៉ាឌីណាស្ទ ប្រទេស អាវ៉ាប៊ី សាអ៊ីឌី

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា យ៉ាកុំហ្វារ អាស្ទ-ស្ទីឌីក صلوات الله عليه والسلام ប្រសូតថ្ងៃដូចព្រះបរមសាស្តា មូហ្គាម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله وسلم ដែរ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានឋាន : (ឈ្មោះចំតើតប្តីងារ) ដូចជា អាស់-ហ្វាឌីល (الفاضل បុគ្គលប្រកបដោយជោគជ័យ) និង អាស់-ត្ន័ហ្វៀរ (الطاهر បុគ្គលបរិសុទ្ធ) ជាដើម ។ ព្រះអយ្យកោព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាស្ទែនុល អាប៊ីឌីន صلوات الله عليه والسلام បានចិញ្ចឹមព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ១២ ឆ្នាំ បន្ទាប់មក ព្រះបិតាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា មូហ្គាម៉ាដូ អាស់-បាភៀរ صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកថែរក្សាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ១៩ ឆ្នាំ ។

សម័យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ត្រកូល បាន អ្នកបាស់ យកអំណាចនយោបាយពី ត្រកូល បាន អ៊ីម៉ាម៉ាស្ទ ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលកើតសង្គ្រាមច្របូកច្របល់នេះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام មិនត្រូវពួកអភិបាលទឹកដីរំខានទេ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឆ្លៀតយកឱកាសនេះបន្តកិច្ចការដែលព្រះបិតាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានចាប់ផ្តើមពីមុនមក ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានសង់មណ្ឌលអប់រំដ៏ធំមួយ ។

និស្សិតក្រៅប្រទេសច្រើនមកសូមសិក្សាពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ។ សាលាអប់រំរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} អប់រំបានអ្នកប្រាជ្ញចំនួន ៤០០០ នាក់ដែលជំនាញខាងវិទ្យាសាស្ត្រនិងហាឌីស្ទ ។ ក្នុងចំណោមនិស្សិតល្បីៗមាន ហ្គីស្តាំ ប៊ិន ហ្គាកាំ (هشام بن الحكم), យ៉ាហ្ស៊ែរ ប៊ិន ហ្គាយ៉ាន់ (جابر بن حيان) ។ល។ ព្រះសន្ត អ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} មានភារកិច្ចរៀបចំហ្វឹក្ស៊ែរ (ច្បាប់) របស់ជំនឿស្ត្រីអ៊ុស្តូ ហេតុដូច្នេះឯងបានជាជូនកាលគេហៅយើងថា ស្ត្រីអ៊ុស្តូ យ៉ាក្តាំហ្វារី ។

ថ្ងៃមួយ មានបុរសម្នាក់ជាតិអ៊ីរ៉ង់ឈ្មោះសាស្តូល ប៊ិន ហ្គាសាន់ មកសូមជួបព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} សួរព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាហេតុអ្វីមិនតស៊ូទាមទារសិទ្ធិព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រោះមានស្ត្រីអ៊ុស្តូច្រើននៅឯប្រទេសអ៊ីរ៉ង់ គ្រៀមខ្លួនចាំប្រយុទ្ធខាងព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ជាចម្លើយតបសំណួររបស់សាស្តូល ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បាននាំគាត់ទៅក្បែរភ្លើង ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យសាស្តូលទៅអង្គុយក្នុងភ្លើង ។ សាស្តូលញ័រខ្លួនចំប្រប់ទូលព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាគាត់មានគ្រួសារដែលត្រូវត្រឡប់ទៅរកវិញ ។ បន្ទាប់មក គាត់សូមឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ដោះលែងគាត់ពីការសាកល្បងនេះ ។

ចន្លោះពេលនោះ ហ្វារូន ម៉ាក់គី សាវកជំនិតម្នាក់របស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} មកដល់ ។ លោកទើបនឹងមកពីបំពេញពិធីហ្គាច្តុំ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បានឲ្យលោកចូលទៅក្នុងភ្លើង លោកក៏បានធ្វើតាមភ្លាម ។ ក្រោយមកបន្តិច ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យសាស្តូលមើលទៅក្នុងភ្លើង ។ សាស្តូលឃើញហ្វារូនកំពុងអង្គុយដោយស្រួលពុំត្រូវភ្លើងឆេះរលាករលួយទេ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} សួរសាស្តូលថាមានសាវកបែបនេះប៉ុន្មាននាក់នៅឯប្រទេសអ៊ីរ៉ង់នោះ ។ សាស្តូលបានតបថាពុំមានម្នាក់ឡើយ ។ បានចម្លើយហើយ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យហ្វារូនចេញពីក្នុងភ្លើងវិញ ។

គ្រាមួយ បុរសម្នាក់បានចោទបង្ខូចព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ថាក្បត់ស្តេចខ្ញុំលិហូត្រកូល បាន អ្នកបាស់ ឈ្មោះ ម៉ាន់ស្ត្រ ដារ៉ាណាគី ។ ពេលគេកោះហៅព្រះអង្គទៅជួបដើម្បីសួរចម្លើយ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បដិសេធការចោទប្រកាន់ ហើយ

សូមឲ្យបុរសនោះថាម្តងទៀតដោយស្បថ ។ បុរសអ្នកចោទក៏បានចាប់ផ្តើមស្បថដោយបូងស្នងអល់ឡោះហ្ន៎^{عز وجل} តែព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យគាត់រាយការណ៍ដោយបញ្ជាក់ថាគាត់មិនបាច់ត្រូវការអល់ឡោះហ្ន៎^{عز وجل} ថែរក្សាទេ ថាគាត់ពឹងពាក់តែលើកម្លាំងនិងប្រាជ្ញាគាត់ទេ ។ បុរសនោះក៏បានស្បថចោទព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បែបនេះរំពេចនេះគាត់កម្រើកជើងលែងរួច ។ ស្តេចម៉ាន់ស្ទ័រឲ្យគេនាំខ្លួនបុរសនោះចេញពីរាំងខ្លួន ។

សម័យថ្ងៃមួយ ស្រុកម៉ាឌីណាស៊ុខ្លះម្សៅសាលីសម្រាប់ធ្វើនំបាំង (បាយ) ដូច្នោះម្សៅក៏បានឡើងថ្លៃខ្ពស់ណាស់ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បានសួរ បម្រើម្នាក់របស់ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ថា ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} និងបក្សពួកព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} នោះនៅក្នុងស្ថានភាពណា ។ បម្រើ

បានតបថាមានស្រូវសាលីច្រើនសម្រាប់ពេលយូរ មិនជួបប្រទះបញ្ហាទេ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រាប់គាត់ថា៖ "ចូរយកស្រូវសាលីទៅលក់ឯផ្សារ យើងត្រូវពុះពារស្ថានភាពនេះជាមួយជនទូទៅដែរ ។" ធ្វើបែបនេះព្រោះព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ចង់សម្តែងប្រាប់ថាអ៊ីស្លាមមិនណែនាំឲ្យប្រមូលវត្ថុទុកទេ ។

ថ្ងៃមួយ ស្តេចម៉ាន់ស្ទ័របានកោះហៅព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ទៅរាំង ដោយក្រោធព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ខ្លាំង ។ ពេលទៅដល់រាំង បុរសម្នាក់ឈ្មោះរ៉ប៊ីយើញព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} សូត្រស្ងាត់ៗ ។ ស្តេចម៉ាន់ស្ទ័របាត់ក្រោធបន្តិចម្តងៗ ពេលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ចូលទៅជិតស្តេចនោះសប្បាយចិត្តដែលបានជួបព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ក្រោយមក រ៉ប៊ីសួរព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ថាព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានសូត្រអ្វីតាមផ្លូវនោះ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានតបថានោះគឺខ្លួនអ្នកដែលព្រះអយ្យកោព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្វ្រែសែនី^{صلوات الله عليه والسلام} ធ្លាប់តែសូត្រគឺ៖

"ឱព្រះ^{عز وجل} អ្នកស្រោចស្រង់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំពេលមានអាសន្ន ឱព្រះ^{عز وجل} អ្នកជួយទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំពេលមានទុក្ខ សូមព្រះអង្គ^{عز وجل} ឃ្លាំមើលទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ព្រោះព្រះអង្គ^{عز وجل} មិនផ្ទុំឡើយ សូមព្រះអង្គ^{عز وجل} ឡោមព័ទ្ធទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំដោយបន្ទាយព្រះអង្គ^{عز وجل} ដែលពុំអាចចូលបាន ។"

រ៉បីបានឲ្យដឹងថាលោកបានរៀនខ្លះៗនោះ ចាប់ពីថ្ងៃនោះមក រាល់ពេល ដែលលោកសូត្រខ្លះៗនេះ លោកមិនដែលជាប់នៅក្នុងបញ្ហាគ្មានដំណោះស្រាយ ទេ ។

នាអវសានកាល នៃជីវិតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام

ស្តេចម៉ាន់ស្ទ័រ បានសង្កត់សង្កិនព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំ صلوات الله عليه والسلام ខ្លាំងណាស់ ។ ស្តេចនេះបានធ្វើទារុណកម្ម ស្តីអ្នកសុំព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ៧៧ ប្រណី ។ ទីបំផុត ស្តេច ម៉ាន់ស្ទ័រ បានផ្ញើផ្លែទំពាំងបាយជូរដាក់ថ្នាំបំពុល ទៅទេសាភិបាលគ្រប់គ្រង ស្រុកម៉ាឌីណាស៊ូ

ដែលនៅក្រោមបញ្ហាខ្លួននោះឈ្មោះ មូហាំម៉ាដូ ប៊ិន ស៊ូឡែម៉ាន ដោយដាក់បញ្ហាឲ្យ យកផ្លែទំពាំងបាយជូរនេះទៅជូនព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំ صلوات الله عليه والسلام ។ ថ្នាំបំពុលបញ្ចេញឥទ្ធិពល ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំ صلوات الله عليه والسلام សោយព្រះទិវង្គតថ្ងៃទី ២៥ ខែ ស្មៅរ៉ាល់ ឆ្នាំ ១៤៨ សករាជ ហ្គីច្រោះត្រី កាលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានព្រះជន្ម ៦៣ ព្រះវស្សា ។ គេបញ្ចុះព្រះរាជសព ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នៅឯ យ៉ាណាទុល បាគីអ៊ី ក្បែរព្រះបិតាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។

លំហាត់

១. ហេតុអ្វីហ្ន៎ខ្លួនភាគច្រើនរបស់យើងដែលស្តីអំពីហ្ន៎ក្លោះហ្ន៎នោះ ចេញមកពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ?

២. ពីដំបូង ជនត្រកូល បាន អាប់បាស់ កាន់អាកប្បកិរិយាដូចម្តេចចំពោះព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ?

៣. ចូរប្រាប់ព្រះនាមរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាទាំងបួនអង្គ ^{عليهم السلام} ដែលគេបញ្ចុះព្រះរាជសពនៅឯ យ៉ាណាទុល បាគីអ៊ី ?

៤. ចូររកឈ្មោះស្តេចខ្មែរលិហូក្រោយបង្អស់នៃត្រកូល បាន អ៊ូម៉ែយ៉ាស៊ូ ?

៥. ចូររកឈ្មោះស្តេចខ្មែរលិហូក្រោយបង្អស់នៃត្រកូល បាន អាប់បាស់ ?

មេរៀនទី ៤

អ៊ីម៉ា មូសា អាល់-កាស្រីម صلوات الله عليه والسلام
الإمام موسى الكاظم

- ឈ្មោះ : មូសា
- ឋាន : អាល់-កាស្រីម (បុគ្គលទប់កំហឹង)
- ឈ្មោះក្រៅ : អាច្ឆិ អាល់-ហ្វាសាន់, អាច្ឆិ អ៊ីបរហ្គីម, អាច្ឆិ អុលី
- បិតា : អ៊ីម៉ា យ៉ាកុប្យា អាល់-ស្រីដ្រីក صلوات الله عليه والسلام
- មាតា : សែយីដ្យាស្កុ ហ្វាមីដ្យាស្កុ (حميدة)
- កំណើត : ថ្ងៃទី ៧ ខែ ស្រីហ្វារ ឆ្នាំ ១២៨ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី នៅអាប់រ៉ាអ៊ី
- អ៊ីម៉ាម៉ាស្កុ : ពីឆ្នាំ ១៤៨ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី ដល់ឆ្នាំ ១៨៣ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី
- ទុក្ខរកម្ម : ថ្ងៃទី ២៥ ខែ រយ៉ាប្ក ឆ្នាំ ១៨៣ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី
- ទីបញ្ចុះសព : អាល់-កាស្រីម៉ែនី (الكاظمين) ប្រទេស អ៊ីរ៉ាក់

ព្រះបិតា صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានថែរក្សាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ២០ ឆ្នាំ ។ ក្រោយពី ព្រះបិតា صلوات الله عليه والسلام ចូលព្រះទិវង្គត ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទទួលតំណែងអ៊ីម៉ាម៉ាស្កុនិងដឹកនាំ ប្រជារាស្ត្រនៅម៉ាឌីណាស្កុ ។

កាលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា យ៉ាកុប្យា អាល់-ស្រីដ្រីក صلوات الله عليه والسلام សោយព្រះទិវង្គត ស្រីអុស្កុ ខ្លះថាកូនប្រុសព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឈ្មោះអ៊ីសម៉ាអ៊ីលជាអ៊ីម៉ាសម័យកាល ។ តែមតិនេះ មិនពិតទេពីព្រោះអ៊ីសម៉ាអ៊ីលបានស្លាប់កាលព្រះបិតា صلوات الله عليه والسلام លោកនៅរស់ ម្យ៉ាង ទៀតមតិនេះមិនស្របនឹងបណ្តាំរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាទី ៦ ទេ صلوات الله عليه والسلام ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានរស់នៅក្នុងរជ្ជកាលស្តេចខ្មែរលិហ្វបួនរបស់ត្រកូល បាន អាប់បាស់ ឈ្មោះ ម៉ាន់ស្រ្តរ, ម៉ាស្កុឌី, ហ្វាឌី និង ហ្វារូន រីស្រីដ្រី ។ ទោះបីគេឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវេសីភាពខ្លះពីដំបូងក៏ដោយ តែមិនយូរប៉ុន្មានអ្នកគ្រប់គ្រងទឹកដីមិនភ្លេច ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទេ ផ្ដោតអារម្មណ៍មកលើព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដោយយកចិត្តទុកដាក់ ។

កាលស្តេចហ្វារូនកាន់អំណាចឆ្នាំ ១៧០ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្តី ស្តេចនេះមាន

គម្រោងការសម្លាប់បណ្តាកូនចៅរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ។ តែពីដំបូង ស្តេចនេះបើកដៃឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បន្តការដឹកនាំប្រជារាស្ត្រ ។

អុលី ប៊ិន យ៉ាក្វ៉ាទ័ន (علي بن يقطين) ជាអាជមន្ត្រីរបស់ស្តេចហ្វារូន ។ ស្តេចហ្វារូនមិនដឹងទេថា យ៉ាក្វ៉ាទ័នជាស្ត្រីអ្នកសុំអនុវត្តិតាមសិក្ខាបទរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ។ លោកព្យាយាមជួយស្ត្រីអ្នកសុំដោយសម្ងាត់ដោយប្រើអំណាចដ៏ធំរបស់លោក ។

ថ្ងៃមួយ ស្តេចហ្វារូនបានឲ្យអំណោយយ៉ាក្វ៉ាទ័ននូវសំលៀកបំពាក់ជាការតបស្នងគុណបំណាច់របស់លោក ។ ក្នុងចំណោមអំណោយនេះមានអាវខ្មៅធំមួយធ្វើពីរោមសត្វមានតម្លៃណាស់ ដោយមានក្បាច់រចនាធ្វើពីមាស ។ អុលី ប៊ិន យ៉ាក្វ៉ាទ័នបានធ្វើសំលៀកបំពាក់ទាំងនេះទៅឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ជាអំណោយ ជាមួយប្រាក់យូមស័មួយចំនួន ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ទទួលយកប្រាក់និងអាវវែង តែព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ធ្វើអាវធំត្រឡប់វិញជាមួយសំបុត្រមួយច្បាប់មានសេចក្តីថា៖ "ចូរលោកទុកអាវនេះ កុំឲ្យគេដណ្តើមយកវាពីដៃលោក ។ ព្រឹត្តិការណ៍មួយនឹងកើតឡើង លោកនឹងត្រូវការអាវនេះពេលនោះ ។" ទោះបីអុលីតូចចិត្តដែលអំណោយលោកត្រូវធ្វើត្រឡប់វិញក៏ដោយ តែលោកធ្វើតាមបណ្តាំព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ។

ក្រោយមកបន្តិច បម្រើម្នាក់របស់អុលី ប៊ិន យ៉ាក្វ៉ាទ័នបានលាចេញពីការងារបន្ទាប់ពីមានជម្លោះ ។ បម្រើនោះបានទៅពិតទូលស្តេចហ្វារូនថាអុលីគាំទ្រព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ដោយសម្ងាត់ ។ គាត់បានប្រាប់ស្តេចខ្ញុំលិហ្វដែរថារាជមន្ត្រីរបស់ខ្លួនបានធ្វើអាវធំអំណោយទៅឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ជាមួយប្រាក់ដែរ ។

ស្តេចហ្វារូនក្រោធខ្លាំងណាស់ កោះហៅអុលី ប៊ិន យ៉ាក្វ៉ាទ័នមកជួបក្នុងម ឲ្យយកអាវធំមកបង្ហាញ ។ ធ្វើតាមបណ្តាំព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} អុលីបានទុកអាវធំដោយប្រយ័ត្នប្រយែង លោកក៏អាចបង្ហាញអាវនោះឲ្យស្តេចហ្វារូនឃើញបានក្លាមៗ ។ ស្តេចហ្វារូនខ្មាសដែលមិនទុកចិត្តអគ្គរាជមន្ត្រីខ្លួន ហើយបានដាក់បញ្ជាឲ្យវាយបុរសបម្រើមួយពាន់រំពាត់ ។

ស្តេចហ្វារូនឃើសចិត្តដែលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} មានប្រិយភាព និងជះឥទ្ធិពលទៅលើមុស្លីម ។ ថ្ងៃមួយ កាលទៅម៉ាឌីណាស៊ូ ស្តេចហ្វារូនបានទៅក្បែរផ្លូវព្រះបរមសាស្តាម្បូហ្គាំម៉ាដូ^{صل الله عليه وآله وسلم} និយាយព្រះថា៖ "ព្រះសាស្តា^{صل الله عليه وآله وسلم} អល់ឡោះហ្វី^{عن} អ៊ីយ សូមព្រះ

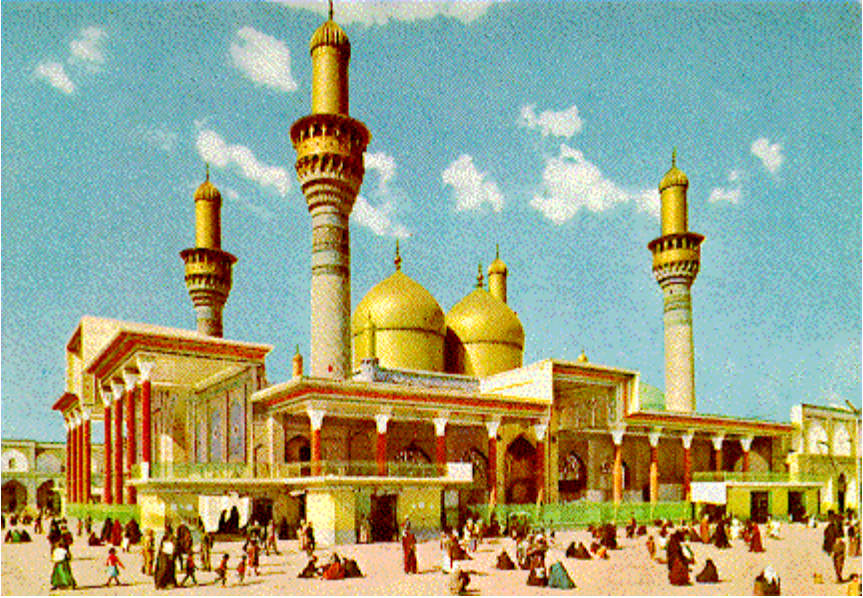
អង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ទទួលសេចក្តីគោរពពីទូលបង្គំ សូមព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ទទួលសេចក្តីគោរពពីញាតិ
 ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ។" ស្តេចហ្វារូនចង់ឲ្យប្រជារាស្ត្រដឹងថាខ្លួនជាប់សាច់សាលោហិត
 ជាមួយព្រះសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم ព្រោះខ្លួនជាកូនចៅម្នាក់របស់អាប់បាស់ បងប្រុស
 របស់អាប់ឌុលឡោះហ្វី ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ក៏បានទៅក្បែរផ្លូវដែរ ទូលថា៖ "ព្រះ
 សាស្តា صلوات الله عليه وآله وسلم អល់ឡោះហ្វី عز وجل អ៊ីយ សូមព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ទទួលសេចក្តីគោរពពីទូលបង្គំ សូម
 ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ទទួលសេចក្តីគោរពពីទូលបង្គំ ឱព្រះបិតា صلوات الله عليه وآله وسلم អ៊ីយ ។" ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា
صلوات الله عليه والسلام បានសម្តែងឲ្យប្រជារាស្ត្រនិងស្តេចហ្វារូនឃើញថា ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាកូនចៅ
 សាច់ជិតរបស់ព្រះសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وسلم ។ ពេលបានឮសម្តីនេះ មុខស្តេចហ្វារូន
 ឡើងក្រហមដោយកំហឹង ។

នៅបាក់ដ្ឋាដ្ឋ صلوات الله عليه والسلام ស្តេចហ្វារូននៅតែបានឮថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام កាន់តែមាន
 ប្រិយភាពខ្លាំងឡើង ហើយដឹងខ្លួនថានៅក្នុងការគំរាម ។ ទោះបីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام
 ពុំបានរិះគន់រាជរដ្ឋាភិបាលក៏ដោយ ក៏គេចាប់ខ្លួនព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដាក់ខ្មោះដៃហើយ
 នាំខ្លួនព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ពីម៉ាឌីណាស្ក់ទៅកាន់បាស្ត្ររ៉ោះត្តី ។ គេបានឃុំឃាំងព្រះសន្ត
 អ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام នៅឯបាស្ត្ររ៉ោះត្តីមួយឆ្នាំក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ អ៊ីសា ប៊ិន
 យ៉ាក្តូហ្វារ ។ បន្ទាប់ពីនោះ គេបានផ្លាស់កន្លែងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទៅឃុំឃាំងឯពន្ធនាគារ
 បាក់ដ្ឋាដ្ឋ ក្រោយពីនោះគេផ្លាស់កន្លែងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទៅឃុំឃាំងក្នុងពន្ធនាគារ
 ផ្សេងៗ ។ ទីបំផុត គេបានប្រគល់ខ្លួនព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទៅឲ្យ ស៊ីនឌី ប៊ិន ស្វាហ្វ៊ីក
 (السندي بن شاهك) យាម ។ ស៊ីនឌី បុរសចង្រៃបានសម្លាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ដោយឲ្យ
 ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام សោយផ្លែលម្អើដាក់ថ្នាំបំពុល ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام រងឥទ្ធិពលថ្នាំពុល
 យ៉ាងឆាប់ៗ បន្ទាប់ពីបានគ្រុនក្តៅអស់បីថ្ងៃ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានចាកចោល
 លោកនេះ ។

ស៊ីនឌីបានយកព្រះរាជសពព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទៅដាក់លើស្ពានស្រុក
 បាក់ដ្ឋាដ្ឋ អំពាវនាវឲ្យប្រជារាស្ត្រមកមើលព្រះរាជសព ដើម្បីនឹងឲ្យឃើញថាព្រះ
 សន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام មិនត្រូវសម្លាប់ដោយកម្លាំងទេ តែបានស្លាប់ដោយធម្មជាតិ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام សោយព្រះទិវង្គតថ្ងៃទី ២៥ ខែ វិយ្យាប័ ឆ្នាំ ១៨៣ សករាជ
 ហ្វ៊ីច្ររ៉ោះត្តី ក្រោយពីបានដឹកនាំប្រជារាស្ត្រអស់ ៣៥ ឆ្នាំ ។ គេបានបញ្ចុះព្រះរាជ

សព្វព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នៅឯកាស្មីម៉ែនីក្បែរស្រុកបាក់ដាដូ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអារ-រីដ្ឋី صلوات الله عليه والسلام
 ព្រះរាជបុត្ររបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកផ្លាស់ទីកន្លែងនិងជាអ្នកគ្រងកាហ្វាន់ឲ្យព្រះរាជសព
 ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអារ-រីដ្ឋី صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកដឹកនាំស្វ័យឡាតូម៉ាយិតដែរ ។

លំហាត់

១ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានជួយអាលី ប៊ិន យ៉ាកូប ទ្រុឌធុតពីគ្រោះថ្នាក់ដូចម្តេច ?

២. ស្តេចហ្វារូនមានទំនាក់ទំនងអ្វីជាមួយព្រះបរមសាស្តាម្បហ្គាំម៉ាដ្ឋ ^{صلى الله عليه وآله وسلم} ?

៣. ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} មានទំនាក់ទំនងអ្វីជាមួយព្រះបរមសាស្តាម្បហ្គាំម៉ាដ្ឋ ^{صلى الله عليه وآله وسلم} ?

ចូរធ្វើសេចក្តីអធិប្បាយខ្លីៗ ស្តីអំពីនិកាយដែលបានកើតឡើងពេលស្តីអាស្រ័យខ្លះបាន ជ្រើសយកប្អូនព្រះសន្តអ៊ីម៉ាមូសា អាល-កាស៊ីម ^{صلوات الله عليه والسلام} ឈ្មោះអ៊ីសម៉ាអ៊ីលជាអ៊ីម៉ា ។

បណ្តាអ្នកតាមព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ណាស់ ។

នៅម៉ាឌីណាស៊ូ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បំពេញមុខងារព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដោយសន្តវិធី នៅក្នុងសម័យលំបាកសម្រាប់ស្ត្រីអ្នកស្តុក ។ អាស្រ័យការខិតខំរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បាន ជាសិក្ខាបទរបស់ព្រះបរមសាស្តាម្បូហ្គាំម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله وسلم និងការបកស្រាយត្រឹមត្រូវព្រះគម្ពីរ គួរអានចាប់ផ្តើមល្បីខ្លះខ្លះមានគេស្គាល់ច្រើន ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ចេះច្រើន ភាសា ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឆ្លើយតបសំណួរបណ្តាអ្នកតាមព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام តាមភាសារបស់ ពួកគេ ។

ស្តេចហ្វារូន រ៉ស្ត៊ីដស្លាប់ឆ្នាំ ១៩៣ សករាជហ្គីច្រវ៉ែត្ត ដោយបានតែងតាំងកូន ប្រុសខ្លួនឈ្មោះ អាមីន ជាអ្នកស្នងរាជ្យ ។ តែអាមីនត្រូវប្អូនខ្លួនឯងឈ្មោះ ម៉ាក្នូមុន សម្លាប់ប្អូនឆ្នាំក្រោយមក ហើយបានដណ្តើមអំណាចខ្ញុំលីហ្វាស៊ូត្រកូលបាន អាប់បាស់ ។

ម៉ាក្នូមុនជាមនុស្សមានប្រាជ្ញា ឃើញច្បាស់ថាស្ត្រីអ្នកស្តុកមានចំនួនកាន់តែច្រើន ឡើងទោះបីត្រូវគេធ្វើទារុណកម្មនិងសង្កត់សង្កិនក៏ដោយ ។ ម៉ាក្នូមុនដឹងច្បាស់អំពី បុណ្យបារមីនិងអំណាចដែលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ជះទៅលើប្រជាពលរដ្ឋ ។ មន្ត្រីភាគ ច្រើនរបស់ស្តេចម៉ាក្នូមុនជាស្ត្រីអ្នកស្តុក ដូច្នោះស្តេចម៉ាក្នូមុនចាប់ផ្តើមបាត់បង់អំពីឥទ្ធិពល របស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ។

ម៉ាក្នូមុនគិតថាមានតែមធ្យោបាយមួយគត់សម្រាប់ក្តាប់អំណាច និងទប់ទល់ ពួកស្ត្រីអ្នកស្តុកដែលគំរាមបះបោរ គឺផ្លាស់ប្តូរវិធានការ ។

ដំបូង ស្តេចម៉ាក្នូមុនប្រកាសខ្លួនថាស្ត្រីអ្នកស្តុកដែរ ។ ម៉ាក្នូមុនដាក់បញ្ជាមិនឲ្យធ្វើ បាបបណ្តាកូនចៅរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទេ ។ បន្ទាប់មក ម៉ាក្នូមុនអញ្ជើញ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ពីម៉ាឌីណាស៊ូមកកាន់ស្រុកម៉ារូ (مر) ដែលជាអាណាចក្ររបស់ខ្លួន ក្នុងរដូវរងា ។

តាមផ្លូវមកកាន់ស្រុកម៉ារូ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានឆ្លងកាត់តាមស្រុកនីស្វាពូរ (نیشابور) អ្នកស្រុករាប់ពាន់នាក់បានមកជួបជុំគ្នាចាំមើលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ លោកអ្នក ប្រាជ្ញខ្លះសូមឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឈប់សម្រាកនៅទីនោះ និងសូមឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام និយាយសាសងជាមួយពួកគេដើម្បីនឹងបានឮសម្តីព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានថ្លែងប្រាប់ពួកគេថា ទេវតាយ៉ូបរ៉អ៊ីល عليه السلام បានប្រាប់ព្រះបរមសាស្តា ម្បូហ្គាំម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله وسلم ព្រះបរមសាស្តាម្បូហ្គាំម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله وسلم បានថ្លែងប្រាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ។

ហើយព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} នីមួយៗបានថ្លែងប្រាប់ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} តៗមកថា អស់ឡោះហ្ន៎ ^{عز وجل} មានព្រះបន្ទូលថា៖ "ឡា អីឡាហ្ន៎ អីលឡូលឡោះហ្ន៎ ^{عز وجل} ជាបន្ទាយរបស់អញ ^{عز وجل} អ្នកណាចូលទៅក្នុងបន្ទាយអញ ^{عز وجل} អ្នកនោះជួយសង្គ្រោះខ្លួនឯងពីទណ្ឌកម្មរបស់អញ ^{عز وجل} ។" បន្ទាប់មក ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈតទៀតបន្តិច ហើយឈប់ ។ បន្ទាប់មកព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់ពួកគេថាមានលក្ខខណ្ឌខ្លះដើម្បីនឹងអាចចូលទៅក្នុងបន្ទាយរបស់អស់ឡោះហ្ន៎ ^{عز وجل} បាន លក្ខខណ្ឌមួយគឺទុកកាយថ្វាយចិត្តទាំងស្រុងលើព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} របស់សម័យកាល ។ ពាក្យពេជន៍នេះល្បីល្បាញ គេហៅថា ហ្វាឌីស្ទ ស៊ីលស៊ីឡាស្ក់ អាស់-ស្វាហ្វាប៊ី (حديث سلسلة الذهب) ហ្វាឌីស្ទច្រវាក់មាស) លោកអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រច្រើននាក់បានថ្លែងអំពីពាក្យពេជន៍នេះ ។

ទៅដល់ស្រុកម៉ារូ ម៉ាក្នុំមូនបុគ្គលលាក់ពុតបានទទួលព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ដោយសេចក្តីគោរព ។ បុគ្គលរូបនេះបានទទួលស្គាល់ថាព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} មានសិទ្ធិកាន់ខ្ញុំលីហ្វាស្កុ ហើយបានប្រគល់តំណែងនេះឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបដិសេធ ម៉ាក្នុំមូនទទួលសូមឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រមទៅជាអ្នកស្នងរាជ្យបណ្តឹង ។

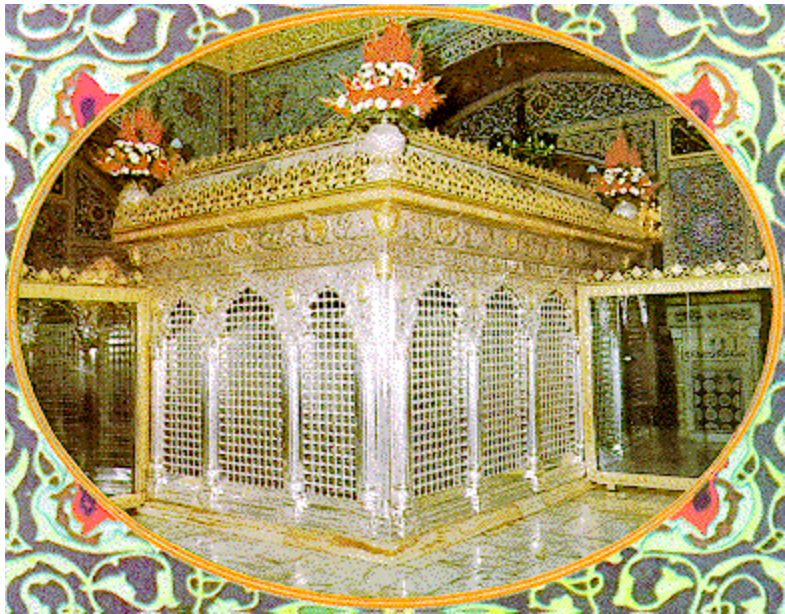
ថ្វីបើព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} រារែក ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ត្រូវបង្ខំឲ្យព្រមទទួលមុខតំណែងនេះ ម៉ាក្នុំមូនសូមឲ្យប្រជារាស្ត្រប្តេជ្ញាទទួលស្គាល់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ម៉ាក្នុំមូនបានដាក់បញ្ជាអំណឹះតទៅឲ្យសំលៀកបំពាក់ផ្លូវការមានពណ៌បៃតង ព្រោះពណ៌នេះជាពណ៌របស់ព្រះរាជកុលដ្ឋាន ^{عليهم السلام} របស់ព្រះបរមសាស្តាម្បហ្វាម៉ាដូ ^{صلوات الله عليه وآله وسلم} ។ បន្ទាប់មក ម៉ាក្នុំមូនបានដាក់បញ្ជាឲ្យព្រះនាមរបស់ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} លើកាក់ប្រាក់ ហើយបានដាក់រាជ្យក្រឹត្យថាព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} នឹងស្នងរាជ្យបន្ទាប់ពីខ្លួន ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} នឹងមានព្រះនាមថា អារ-រីដ្វី មីន អាសី មូហ្វាម៉ាដូ ។

ដែលម៉ាក្នុំមូនបានប្រគល់មុខតំណែងនេះឲ្យព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} នោះ មិនមែនព្រោះតែស្រឡាញ់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ទេ តែដែលម៉ាក្នុំបានធ្វើដូច្នោះព្រោះតែចង់រម្ងាប់ការគំរាមពីសំណាក់ស្ត្រីអ្នាស្កុ ។ ម៉ាក្នុំមូនមិនមានបំណងបណ្តោយឲ្យព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ក្លាយទៅជាអ្នកស្នងខ្លួនទេ ។ ពេលព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ឡើងកាន់មុខងារព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ក្នុងរាជវាំងម៉ាក្នុំមូន ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} យកឱកាសនេះផ្សាយសិក្ខាបទអ៊ីស្លាមក្រែលឡើង ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានរៀបចំឲ្យមានការប្រជុំរំលឹកដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធបណ្តាអ្នក

បូជាជីវិតនៅឯការបាឡាអ៊ី ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام}បានអធិប្បាយប្រាប់ប្រជារាស្ត្រដែរថាត្រូវ ដកស្រង់យកនូវមេរៀនអ្វីខ្លះពីសោកនាដកម្មនេះ ។

មនុស្សមកកាន់រាជវាំងម៉ាក្នុំមួនពីពិភពលោកទាំងមូល ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ឆ្លើយសំណួរទាំងអស់ដែលគេសួរទៅម៉ាក្នុំមួន ។ មនុស្សទាំងអស់ពេញចិត្តនឹង ចម្លើយព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام}ជានិច្ច ហើយនិយាយថាខ្លួនមិនដែលជួបប្រទះមនុស្សណាដូច ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام}ឡើយដែលផ្តល់ឲ្យនូវចម្លើយសមហេតុផលនិងងាយយល់ ។

ម៉ាក្នុំមួនមានអារម្មណ៍ថាកំពុងតែរហូតអំណាចពីដៃ ព្រោះព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} មានប្រិយភាពកាន់តែខ្លាំងឡើង ហើយក៏បានសម្រេចចិត្តសម្លាប់ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام}ដើម្បី រក្សាអំណាច ។ ម៉ាក្នុំមួនបានចុះដៃធ្វើផែនការនេះដោយអញ្ជើញព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام}មក សោយលៀង ហើយបានដាក់ផ្លែទំពាំងបាយជូរដាក់ថ្នាំបំពុលឲ្យព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} សោយ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام}អាស្រ័យ អារ-រីដ្ឋី^{صلوات الله عليه والسلام}ធ្លាក់ខ្លួនឈឺភ្លាម ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام}សោយ ព្រះទិវង្គតថ្ងៃទី ២៩ ខែ ស្ទ័រហ្វារ ឆ្នាំ ២០៣ សករាជហ្ស៊ីច្រូរ៉េវ៉ាត្ដី ។ គេបានបញ្ជូនព្រះ រាជសពព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام}នៅឯស្រុកទុស (توس) ម៉ាស្ទូហ្គាដូ ប្រទេសអ៊ីរ៉ង់ ។

លំហាត់

១. ហេតុអ្វីម៉ាក្នុងមុនថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ជាអ្នកស្នងរាជ្យបន្ទាប់ពីខ្លួន ?

២. ហេតុអ្វីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ស្នាក់ស្ទើរទទួលការស្នើនេះ ?

៣. ចូររកព័ត៌មានស្តីពី ម៉ាក្នុងម៉ាស៊ូ អាល-គូម (معصومة القم) ប្អូនស្រីរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី អារ-រីដ្ឋី ^{صلوات الله عليه والسلام} ហើយចូរសរសេរអត្ថបទមួយវគ្គខ្លី ។

មេរៀនទី ៦

អ៊ីមាំ មូហាំម៉ាដ្ឋ អាត់-តាគី صلوات الله عليه والسلام
الإمام محمد التقي

ឈ្មោះ : មូហាំម៉ាដ្ឋ
 ឋាន : អាត់-តាគី (បុគ្គលយកចិត្តទុកដាក់នឹងអស់ឡោះហ្ន៎ وَجَلَّ عَزَّ)
 ឈ្មោះក្រៅ : អាច្ចី យ៉ាក្កូហ្វារ
 បិតា : អ៊ីមាំ អាលី អារ-រីដ្ឋី صلوات الله عليه والسلام
 មាតា : សែយីដ្ឋាស្កុ ខ្យស្វីរ៉ន់ (خَيْرُ رَانَ)
 កំណើត : ថ្ងៃទី ១០ ខែ រ៉យ៉ាប្ត ឆ្នាំ ១៩៥ សករាជហ្ន៎ច្រវ៉ោះត្តី នៅម៉ាឌីណាស្កុ
 អ៊ីម៉ាម៉ាស្កុ : ពីឆ្នាំ ២០៣ សករាជហ្ន៎ច្រវ៉ោះត្តី ដល់ឆ្នាំ ២២០ សករាជហ្ន៎ច្រវ៉ោះត្តី
 ទុក្ខរកម្ម : ថ្ងៃទី ២៩ ខែ ស្វីលក្កក្កុដ្ឋាស្កុ ឆ្នាំ ២២០ សករាជហ្ន៎ច្រវ៉ោះត្តី
 ទីបញ្ចុះសព : កាស្កីម៉ែនី (الكَظْمَيْنِ) ប្រទេស អ៊ីរ៉ាក់

ព្រះសន្តអ៊ីមាំ មូហាំម៉ាដ្ឋ អាត់-តាគី صلوات الله عليه والسلام នៅក្រោមការចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សា
 របស់ព្រះបិតា صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ៥ ឆ្នាំ ។ កាលស្តេចខ្ព័លិហ្វត្រកូលអាប់បាស់
 ឈ្មោះម៉ាក្កុម្មនបានបង្ខំព្រះសន្តអ៊ីមាំ អារ-រីដ្ឋី صلوات الله عليه والسلام ឲ្យចាកចេញពីម៉ាឌីណាស្កុទៅ
 នៅឯប្រទេសអ៊ីរ៉ង់ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដឹងថានឹងពុំបានឃើញមុខព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គ
 ដែលនៅកុមារភាពនោះទៀតឡើយ ។ ដូច្នេះ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានប្រកាស
 តែងតាំងព្រះសន្តអ៊ីមាំ មូហាំម៉ាដ្ឋ អាត់-តាគី صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកស្នងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដើម្បីនឹង
 កុំឲ្យអ្នកស្រុកម៉ាឌីណាស្កុ សង្ស័យអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់ព្រះសន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام បន្ទាប់
 ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ឆ្នាំ ២០៣ សករាជហ្ន៎ច្រវ៉ោះត្តី ស្តេចម៉ាក្កុម្មនត្រូវបណ្តាសាបាន
 សម្លាប់ព្រះសន្តអ៊ីមាំអារ-រីដ្ឋី صلوات الله عليه والسلام ដោយដាក់ថ្នាំបំពុល កាលនោះព្រះសន្តអ៊ីមាំ
 មូហាំម៉ាដ្ឋ អាត់-តាគី صلوات الله عليه والسلام បានទទួលភារកិច្ចអ៊ីម៉ាម៉ាស្កុថ្មីជូតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានព្រះ
 ជន្មតែ ៨ ព្រះវស្សា ។
 ថ្មីជូតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាកុមារភាព ព្រះសន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام បានបង្ហាញឲ្យឃើញ

ប្រាជ្ញានិងញាណបានមើរមើរសំពះបុព្វការី صلوات الله عليه والسلام របស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មោះមុត ប្រកបដោយការចេះដឹងនិងមេត្តាប្រណី ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ងាយអត់ឱនឲ្យមនុស្សទូទៅ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ល្បីឈ្មោះក្នុងការជួយយកអាសាគេនិងការគួរសមចំពោះមនុស្សទូទៅ ក្នុងការជួយជ្រោមជ្រែងដល់ជនក្រីក្រ ដល់កូនកំព្រោះនិងជនតោកយ៉ាក ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام រស់នៅជាសាមញ្ញ ព្យាយាមដឹកនាំមនុស្សទៅកាន់មាគ៌ាល្អឥតស្រាកស្រាន្ត ។

ស្តេចម៉ាក្រូមូនបានទទួលរបាយការណ៍ថា ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام មានប្រាជ្ញាខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងការពិភាក្សាតទល់អំពីហ្វីក្លែរ ហ្វី អំពីហ្វាឌីស្ត្រូនិងអំពីតាហ្វូសៀវព្រះគម្ពីរគួរអាន ។ ចង់ដឹងថាសម្តីគេនិយាយអំពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام នោះពិតឬទេ ស្តេចម៉ាក្រូមូនក៏បានសូមឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មកកាន់រាជធានីរបស់ខ្លួនឯបាក់ដូដូ ។

ទោះបីបានសម្តែងឲ្យឃើញ ថាខ្លួនស្អប់ខ្ពើមអាស្ត់លុល-បៃត عليهم السلام និងបក្សពួករបស់អាស្ត់លុល-បៃត عليهم السلام ជាច្រើនលើកហើយក៏ដោយ តែម៉ាក្រូមូនបានទទួលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ដោយបដិសណ្ឋារៈ ព្រោះបុគ្គលនេះមានគោលបំណងកំបាំង ។ ម៉ាក្រូមូនមិនសង្ស័យទេដែលយុវជននោះជាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام សម័យកាល ទោះបីព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវ័យក្មេងក៏ដោយ និងដឹងថាស្តីអ្នកស្នូននឹងអនុវត្តតាមសម្តីព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឥតរារាំង ។ ដើម្បីការពារខ្លួនឯងផ្ទាល់និងអានាគតរបស់ចក្រភពត្រកូលអាប់បាស់ ម៉ាក្រូមូនចង់រៀបការកូនស្រីខ្លួនឈ្មោះ អ៊ូម ហ្វាដូល (أُمُّ الْفَضْلِ) ជាមួយព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ។

ពួកចាស់ទុំ បាន អាប់បាស់ ខ្វល់ចិត្តណាស់ពេលបានដឹងបំណងរបស់ម៉ាក្រូមូន ។ ពួកគេមួយក្រុមបានទៅជួបម៉ាក្រូមូនដើម្បីឃាត់កុំឲ្យធ្វើបែបនេះ ។ ម៉ាក្រូមូនមិនស្តាប់ទេ ដោយអះអាងថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកស្នងពិតប្រាកដរបស់ព្រះបិតា صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានគុណសម្បត្តិនិងខ្ពង់ខ្ពស់ជាងអ្នកដទៃដូចគ្នាថ្វីដ្បិតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នៅក្មេង ។

ម៉ាក្រូមូនបាននិយាយបន្ថែមថា អ្នកប្រាជ្ញក្នុងពិភពលោកអ៊ីស្លាមមិនអាចប្រកួតឈ្នះព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទេ ។ សម្តីនេះជាឱកាសហុចឲ្យពួកចាស់ទុំទាំងនោះបង្ហាញឲ្យឃើញថាម៉ាក្រូមូនខុស ។ ដូច្នោះ ពួកគេបានកោះហៅ យ៉ាស្ទ័យ ប៊ិន អាក់ស្វី (یحییٰ بن أكرم) អ្នកប្រាជ្ញនិងចៅក្រមដែលពូកែដាច់គេក្នុងនគរបាក់ដូដូ មក

ប្រកួតជជែកតទល់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ។

ម៉ាក្នុងមូនយល់ព្រមឲ្យមានការប្រកួតនេះ ហើយបានរៀបចំការប្រជុំដ៏ធំនៅក្នុង រាជវាំងខ្លួន ដោយមានអ្នកប្រាជ្ញនិងអ្នកចេះដឹង ៩០០ នាក់ចូលរួម ។ ដំណឹងប្រកួត សម្តីបានលេចឮយ៉ាងលឿនបំផុត ប្រជារាស្ត្រគិតថាតើក្មេងតូចអាចនិយាយតទល់ ចៅក្រមជំនាញដែលល្បីល្បាញខាងចំណេះវិជ្ជាបានដូចម្តេច ។

ពេលជួបជុំគ្នាស្រេចហើយ យ៉ាស៊ុយ៉ា ទុកចិត្តខ្លួនឯង បានសួរព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ថា៖ "ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានយោបល់អ្វីអំពីបុគ្គលបរាបាញ់សត្វពេលគ្រង អ៊ិះហ្គ័រីម ?"

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានតបវិញភ្លាមថា៖ "សំណួរលោកមិនច្បាស់លាស់និងនាំ ឲ្យភាន់ច្រឡំ ។ លោកអាចបញ្ជាក់បានទេថាបុគ្គលនោះបរាបាញ់សត្វនៅខាងក្នុង បរិវេណព្រះមហាក្រឹះកាត់បាស្តុប្តុនៅខាងក្រៅ តើបុគ្គលនោះចេះសរសេរនិងចេះ អានអក្សរឬមិនចេះអក្សរទេ តើបុគ្គលនោះជាទាសៈឬជាមនុស្សមានសេរីភាព តើ បុគ្គលនោះគ្រប់អាយុឬទេ តើបុគ្គលនោះបរាបាញ់សត្វជាលើកដំបូងឬធ្លាប់បរាបាញ់ ហើយ តើសត្វនោះជាសត្វស្លាបឬជាសត្វផ្សេងពីនោះ តើសត្វបរាបាញ់នោះតូចឬធំ តើបរាបាញ់ក្នុងពេលថ្ងៃឬក្នុងពេលយប់ តើបុគ្គលអ្នកបរាបាញ់ស្តាយក្រោយដែល បានប្រព្រឹត្តទង្វើនោះឬមិនស្តាយក្រោយទេ តើបុគ្គលនោះបរាបាញ់ឲ្យគេឃើញឬ លួចបរាបាញ់ តើបុគ្គលនោះកំពុងធ្វើអ្វីមកដោះស្រាយឬហ្នឹង ។ ដរាបណាមិនបញ្ជាក់ឲ្យ ដឹងច្បាស់លាស់អំពីខ្លាំងនេះទេ ដរាបនោះមិនអាចឆ្លើយតបសំណួរនេះជា ពិសេសសបានទេ ។"

យ៉ាស៊ុយ៉ាហួសចិត្តពេលបានឮសម្តីទាំងនេះ បណ្តាអ្នកនៅក្នុងអង្គប្រជុំ ស្រឡាញ់កាំង ។ យ៉ាស៊ុយ៉ាព្រមទទួលស្គាល់ថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រសើរជាចំគេ មែន ហើយបានសូមឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រាប់ចម្លើយសំណួរនេះដោយដាក់ខ្លួន ។ ព្រះ សន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានអធិប្បាយបំភ្លឺគ្រប់ខដែលបានរៀបរាប់ខាងលើរួចមកហើយ ។

ការបង្ហាញចំណេះរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ធ្វើឲ្យម៉ាក្នុងមូនសប្បាយចិត្តអនេក ហើយឆ្លៀតយកឱកាសនេះលើករាជបុត្រីខ្លួនឈ្មោះ អ៊ិម ហ្វាដ្លូល ឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ជាមហេសី ។ បន្ទាប់ពីបានស្នាក់នៅបាក់ដ្យាដូមួយឆ្នាំ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានវិល ត្រឡប់ទៅម៉ាឌ្វីណាស៊ុរវិញ ។

អាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយព្រះនាង អ៊ិម ហ្វាដ្លូល មិនសុខសាន្តទេ ព្រះនាងធ្វើ

ឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} លំបាកឥតស្រាកស្រាន្ត ។ ព្រះនាងប្រថីណ្ណាដែរព្រោះព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} រៀបការជាមួយព្រះនាងស្វីម៉ាណាស្កូ (سمانة) ដែលជាព្រះមាតារបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាទីប្រាំបួន ^{صلوات الله عليه والسلام} ក្រោយមក ។

នៅម៉ាឌីណាស្កូ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានណែនាំមនុស្សទៅកាន់មាតិាត្រឹមត្រូវទៀត ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បង្ហាត់បង្រៀនសាសនាអ៊ីស្លាមដោយសេរី ។ អ្នកខ្លះមកពីស្រុកឆ្ងាយដើម្បីស្វែងរកចំណេះនិងការពិតពីព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។

បន្ទាប់ពីស្តេចម៉ាក្នូមូនស្លាប់ មុអ៊ីតាស្ត្រីម ប៊ីលឡាស្កូ (الْمُعْتَصِمُ بِاللَّهِ) ឡើងកាន់អំណាច ។ បុរសរូបនេះស្អប់អាស្កូលុល-បៃត៍ ^{عليهم السلام} ខ្លាំងណាស់ ។ មុអ៊ីតាស្ត្រីមដឹងថា ពិបាកប្រឆាំងព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅម៉ាឌីណាស្កូ ស្រុកកំណើតព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ដូច្នេះ ស្តេចនេះបានហៅព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មកកាន់បាក់ដ្វាដ្វូ ។

ក្នុងឆ្នាំតែមួយ បុរសត្រូវបណ្តាសារូបនេះបានដាក់ថ្នាំបំពុលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} សោយព្រះទិវង្គតក្នុងព្រះជន្មាយុ ២៥ ព្រះវស្សា ។ គេបញ្ចុះព្រះរាជសពព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ក្បែរព្រះអយ្យកោ ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា មូសា អាល់-កាស្ត្រីម ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅឯកាស្ត្រីម៉ែន ជាយក្រុងបាក់ដ្វាដ្វូ ។

លំហាត់

១. ហេតុអ្វីស្តេចម៉ាក្នុងមូនចង់បានជាចំខាត ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំ صلوات الله عليه والسلام ជាកូនប្រសា ?

២. ហេតុអ្វីព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំ صلوات الله عليه والسلام ព្រមចូលរួមជជែកតទល់ជាមួយយ៉ាស៊ុយ៉ា ?

៣. ចូររាវរកព័ត៌មានស្តីអំពីចំនួនបុត្រាបុត្រីរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំ صلوات الله عليه والسلام ?

មេរៀនទី ៧

អ៊ីមាំ អាលី អាន់-ណាគី صلوات الله عليه والسلام
الإِمَامَ عَلِيَّ النَّقِيِّ

ឈ្មោះ : អាលី
 ឋាន : អាន់-ណាគី (បុគ្គលបរិសុទ្ធ) អាល់-ហ្វាឌី (មគ្គទេសក៍ដឹកនាំ)
 ឈ្មោះក្រៅ : អាឡី អាល់-ហ្វាសាន់
 បិតា : អ៊ីមាំ មូហាំម៉ាដូ អាត់-តាគី صلوات الله عليه والسلام
 មាតា : សែយីដ្យាសូ ស៊ីម៉ាណាសូ
 កំណើត : ថ្ងៃទី ១៥ ខែ ស៊ុលហ្គីច្រូយ៉ាសូ ឆ្នាំ ២១២ សករាជហ្គីច្រូរ៉ោះត្នី នៅម៉ាឌីណាសូ
 អ៊ីម៉ាម៉ាសូ : ពីឆ្នាំ ២២០ សករាជហ្គីច្រូរ៉ោះត្នី ដល់ឆ្នាំ ២៥៤ សករាជហ្គីច្រូរ៉ោះត្នី
 ទុក្ខរកម្ម : ថ្ងៃទី ៣ ខែ រយ្យ៉ាប ឆ្នាំ ២៥៤ សករាជហ្គីច្រូរ៉ោះត្នី
 ទីបញ្ចុះសព : សាម៉ារអ៊ី ប្រទេស អ៊ីរ៉ាក់

ព្រះសន្តអ៊ីមាំ អាលី អាន់-ណាគី صلوات الله عليه والسلام មានព្រះជន្មតែ ៨ ព្រះវស្សាកាលព្រះ
 បិតា صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام សោយព្រះទិវង្គត ។ ដូចព្រះបិតា صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដែរ ព្រះ
 សន្តអ៊ីមាំ អាលី صلوات الله عليه والسلام អាន់-ណាគី صلوات الله عليه والسلام បានទទួលភារកិច្ចអ៊ីម៉ាម៉ាសូពេលនៅក្មេង
 ណាស់ ។

មុន្តែតាស្តីម អ្នកស្នងស្តេចខ្ញុំលិហ្វត្រកូលអាប់បាស់ឈ្មោះម៉ាក្នូមូន រ៉ីស្តីដូ
 សោយរាជ្យ ៨ ឆ្នាំ ។ ក្រោយពីស្តេចនេះ រ៉ីស្តីដូ បីលឡាសូ (الأَوائِقُ بِالله) ស្នងរាជ្យ ។
 ក្នុងរជ្ជកាលស្តេចរ៉ីស្តីដូ ៥ ឆ្នាំដំបូង ព្រះសន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام និងស្តីអ៊ាសូរស់នៅដោយ
 សុខសាន្ត ។ បន្ទាប់ពីរ៉ីស្តីដូ ប្អូនប្រុសរបស់រ៉ីស្តីដូឈ្មោះ មូតារ៉ាក់គីល (مُتَوَكِّل) កាន់
 អំណាច ។

ស្តេចមូតារ៉ាក់គីលល្បីខាងរស់នៅដោយឥតគិត មិនសុភាពរាបសានិងញៀន
 ស្រា ។ មូតារ៉ាក់គីលជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វត្រកូលអាប់បាស់ដំបូងបង្អស់ដែលបានរៀបចំ

និងបានចូលរួមក្នុងពិធីបុណ្យដែលមានតន្ត្រី មានស្រា មានការនិយាយឥតខ្ចីមសារ និងការធ្វើទង្វើអាក្រក់គ្រប់យ៉ាង ។

ពេលសោយរាជ្យបួនឆ្នាំដំបូង មូតារ៉ាក់គីលរលំតែរឿងការងាររដ្ឋ មិនបៀតបៀនព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទេ ។ ពេលរួចដៃពីកិច្ចការរដ្ឋ មូតារ៉ាក់គីលផ្តោតអារម្មណ៍មកលើសកម្មភាពរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ។

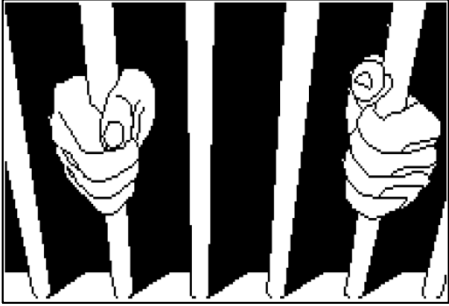
កាលនោះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام កំពុងតែផ្សាយព្រះបន្ទូលអល់ឡោះហ្គី عز وجل ដល់ប្រជារាស្ត្រម៉ាឌីណាស៊ូ ដឹកនាំពួកគេទៅរកមាតិាត្រង់ត្រូវ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្យាយាមណែនាំពួកគេឲ្យជឿអ៊ីស្លាមក្រែលឡើង ។ ប្រជានិករកាន់តែទទួលស្គាល់ចំណេះ និងគុណសម្បត្តិព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ខ្លាំងឡើងៗ ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ។ ពេលដឹងថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام មានប្រិយភាព មានមនុស្សស្រឡាញ់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ច្រើន មូតារ៉ាក់គីលច្រណែនឈ្នានីស មានអារម្មណ៍ថាអំណាចខ្លួននៅក្រោមការគំរាម ។

មូតារ៉ាក់គីលលាក់ហិង្សាចំពោះព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام សរសេរសំបុត្រដោយសេចក្តីគោរព អញ្ជើញព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មកជួបខ្លួនឯសាម៉ាររ៉េអ៊ូ ។ មូតារ៉ាក់គីលថាខ្លួនគោរពឋានៈព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام និងចង់ពិភាក្សាបញ្ហាដោយសន្តវិធី ។

ថ្វីជឿតព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ស្គាល់គោលបំណងអាក្រក់របស់មូតារ៉ាក់គីល ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដឹងថាបើបដិសេធ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ច្បាស់ជានឹងត្រូវសម្លាប់ ។ ដូច្នោះ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام សុខចិត្តចាកចេញទាំងបង្ខំចិត្តពីម៉ាឌីណាស៊ូ ស្រុកជាទីស្រឡាញ់របស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ។

មកដល់សាម៉ាររ៉េអ៊ូ មូតារ៉ាក់គីលមិនអើពើព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام សោះ បញ្ជាឲ្យគេយកព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទៅនៅឯផ្ទះសំណាក់សម្រាប់ពួកស្នូមនិងជនគ្មានជម្រក កាន់កាប់ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ។

មូតារ៉ាក់គីលចាប់ផ្តើមបង្ហាញក្រចក ដោយដាក់ពន្ធនាគារព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ក្រោមការឃ្នាំមើលរបស់បុរសយោធាយោឈ្មោះ ស្វាររ៉េគី ។ តែមិនយូរប៉ុន្មានបុរសនេះផ្លាស់ប្តូរគំនិត ពេលបានឃើញចរិយាមារយាទល្អប្រពៃ និងសុដីរធម៌របស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ។

បន្ទាប់មក មូតារ៉ាក់គីលបានផ្លាស់ប្តូរកន្លែងព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទៅឃុំយ៉ាងងង

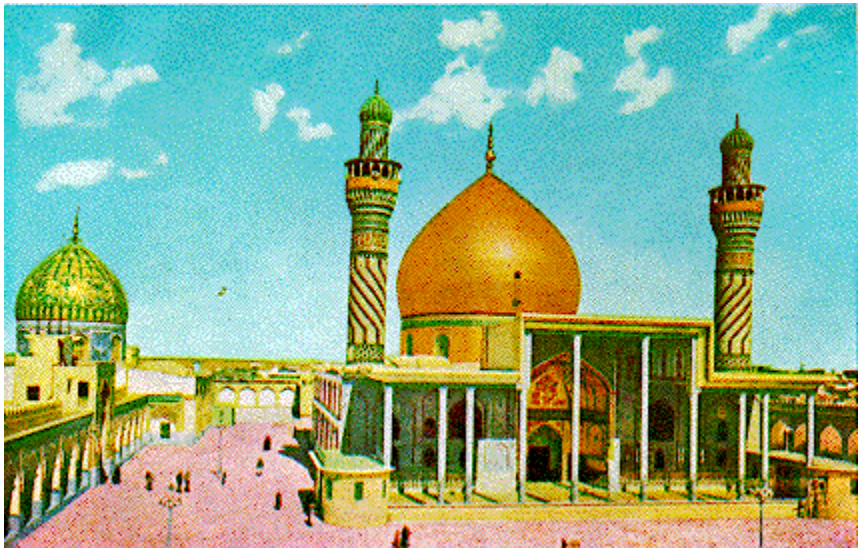
ពន្ធនាគារផ្សេងកាន់កាប់ដោយបុរសយោធន៍យោធន៍ទៀតឈ្មោះ សាយីដ ។ ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បាននៅទីនេះលុះ អាល់-ហ្វាតាស្ត ប៊ិន ខ្វីកូន (الفتح بن خاقان) បានទៅជារាជមន្ត្រីរបស់មូតារ៉ាក់គីល ។ អាល់-ហ្វាតាស្តជាស្ត្រីអ្នកស្តុក លោកមិនអាចអត់ទ្រាំមើលព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} រស់នៅក្នុងស្ថានភាពអាក្រក់បែបនេះបានទេ ។ ដូច្នោះលោកបានប្រើអំណាចរបស់លោកដើម្បីឲ្យគេដោះលែងព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ តែមូតារ៉ាក់គីលឃ្នាំមើលសកម្មភាពរបស់ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} យ៉ាងហ្មត់ចត់ ក្នុងគោលបំណងចាប់កំហុសព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាប្រឆាំងរាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីយកលេសសម្លាប់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ទោះបីមូតារ៉ាក់គីលជាសត្រូវស្លាប់របស់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ក៏ដោយព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} មិនប្រព្រឹត្តខ្លួនជាសត្រូវតបតមូតារ៉ាក់គីលវិញទេ ។ ថ្ងៃមួយមូតារ៉ាក់គីលធ្លាក់ខ្លួនឈឺធ្ងន់ ពួកគ្រូពេទ្យផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ស្តេចនេះបានថាមិនអាចព្យាបាលជាទេ ។ ម្តាយរបស់មូតារ៉ាក់គីលបានទៅសូមឲ្យព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ជួយព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ក៏បានប្រាប់ឲ្យយកថ្នាំចត មូតារ៉ាក់គីលក៏បានជាសះស្បើយយ៉ាងឆាប់ៗ ។

ស្តេចមូតារ៉ាក់គីលចាត់ទុកការស្វែងរក និងការកាប់សម្លាប់បណ្តាកូនចៅទាំងអស់របស់ អាប៊ូ ត្ន័លីប ជាកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ។ មូតារ៉ាក់គីលព្យាបាទ បៀតបៀនពួកគេទាំងនោះខ្លាំងណាស់គួរឲ្យខ្លាចបំផុត បណ្តាលឲ្យពួកគេបែកខ្ញែកគ្នាដេរជាស ។ មិនស្តប់ស្តល់នឹងទង្វើនេះទេ មូតារ៉ាក់គីលថែមទាំងពុំមានសេចក្តីគោរពចំពោះអ្នកស្លាប់ទៅហើយទៀតផង ដោយបំផ្លិចបំផ្លាញព្រះរាជផ្ទះរបស់ព្រះសន្តមីម៉ាហ្វ្វិសែនី ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ស្តេចនេះបានហាមប្រជាពលរដ្ឋទៅស្តុកស្តុកការបាឡាម្ម ។ បើអ្នកណាមួយហ៊ានទៅស្តុកស្តុក គេនឹងចាប់ខ្លួនអ្នកនោះដាក់គុកក្រោមដី មិនអាចចេញមកវិញបានឡើយ ។

ទីបំផុត មូតារ៉ាក់គីលត្រូវកូនប្រុសខ្លួនឯងឈ្មោះ អាល់-មុនតាស្ត្រៀរ (المنتصر) សម្លាប់ហើយសោយរាជ្យជំនួស ។ បន្ទាប់មក អាល់-មុនតាម្តីន ប៊ីលឡាស្ត (المستعين بالله) និង អាល់-មុនតាស្ត្រៀរ (المعتز بالله) សោយរាជ្យបន្ត ។ បុគ្គលអាល់-មុនតាស្ត្រៀរត្រូវបណ្តាសាគិតសម្លាប់ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រោះតែមិនចង់ឃើញប្រជាពលរដ្ឋស្រឡាញ់ស្មោះស្ម័គ្រព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ អាល់-មុនតាស្ត្រៀរបានប្រើបុរសម្នាក់

ទៅដាក់ថ្នាំបំពុលសម្លាប់ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានសម្រេច ។ ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام}
 សោយព្រះទិវង្គតច្រើនម៉ោងក្រោយមក ។ ស្ទើរឡាត់ម៉ាយិតត្រូវដឹកនាំដោយព្រះ
 សន្តមីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ៊ុសការី ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ គេបញ្ជូនព្រះ
 រាជសពព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅឯសាម៉ាររ៉េអ៊ូ ។ កាលនោះព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានព្រះជន្មាយុតែ
 ៤២ ព្រះវស្សា ។

ក្នុងអំឡុងពេលកាន់អ៊ីម៉ាម៉ាស្ត់ ៣៤ ឆ្នាំនេះ ព្រះសន្តមីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} បានចំណាយ
 ពេល ១៧ ឆ្នាំសម្រាប់ដឹកនាំប្រជារាស្ត្រដោយមានសេរីភាព ៦ ១៧ ឆ្នាំទៀតព្រះ
 អង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅក្នុងពន្ធនាគារ ។

មេរៀនទី ៨

អ៊ីមាំ ហ្គាសាន់ អាល់-អ៊ាស់ការី صلوات الله عليه والسلام
الإِمَامَ عَلِيَّ النَّقِيِّ

ឈ្មោះ :	ហ្គាសាន់
ឋាន :	អាល់-អ៊ាស់ការី (បុគ្គលរស់នៅក្បែរយោធា)
ឈ្មោះក្រៅ :	អាចូ មូហាំម៉ាដូ
បិតា :	អ៊ីមាំ អាលី អាន់-ណាគី <small>صلوات الله عليه والسلام</small>
មាតា :	សែយីដ្យាសូ ស៊ូឡែល
កំណើត :	ថ្ងៃទី ១០ ខែ រ៉ប៊ីអ៊ុល អាខៀរ ឆ្នាំ ២៣២ សករាជហ្គីច្រោះត្នំ នៅ ម៉ាឌីណាសូ
អ៊ីម៉ាម៉ាសូ :	ពីឆ្នាំ ២៥៤ សករាជហ្គីច្រោះត្នំ ដល់ឆ្នាំ ២៦០ សករាជហ្គីច្រោះត្នំ
ទុក្ខរកម្ម :	ថ្ងៃទី ៨ ខែ រ៉ប៊ីអ៊ុល អាវ៉ាល់ ឆ្នាំ ២៦០ សករាជហ្គីច្រោះត្នំ
ទីបញ្ចុះសព :	សាម៉ារអ៊ី ប្រទេស អ៊ីរ៉ាក់

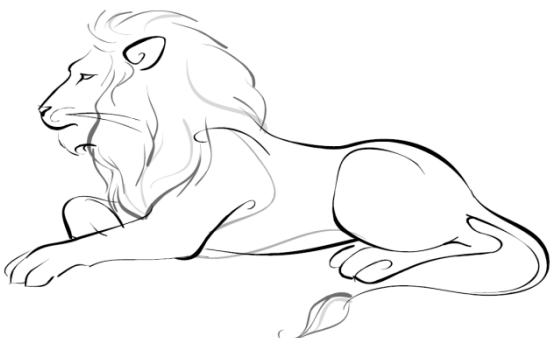
ព្រះសន្តអ៊ីមាំ ហ្គាសាន់ អាល់-អ៊ាស់ការី صلوات الله عليه والسلام បានចាប់ផ្តើមអំឡុងពេល អ៊ីម៉ាម៉ាសូរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ក្នុងរជ្ជកាលស្តេចអាល់-មុអ៊ីតាសូ បីលឡាសូ ។ បន្ទាប់ ពីស្តេចអាល់-មុអ៊ីតាសូ ស្តេច អាល់-មុហ្គីតាឌី (المُهْتَدِي بِالله) និងស្តេច អាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដូ (المُعْتَمِد) សោយរាជ្យបន្ត ។ ទោះបីស្តេចត្រកូលអាប់បាស់ទាំងអស់ជួប ប្រទះបញ្ហានយោបាយក៏ដោយ ក៏ពួកគេនៅតែឃ្នាំមើលព្រះសន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام យ៉ាង ហ្មត់ចត់ ដាក់កម្រិតមិនឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទៅណាមកណាបានតាមចិត្តទេ ។ ការពិត ព្រះសន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام ជាប់ឃុំឃាំងមួយប៉ែកធំនៃជីវិតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ក្នុងពន្ធនាគាររបស់ ពួកមេដឹកនាំយោរយៅទាំងនេះ ។

ពួកស្តេចខ្ចីលិហ្វត្រកូលអាប់បាស់បានប្តូរខ្លាំងលើសនេះទៀត អំពីព្រះសន្ត អ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام ពីព្រោះពួកគេដឹងថាព្រះរាជបុត្ររបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام អាចជាបុគ្គលដែល គេហៅថា "ម៉ាសូខ្ចី" ដែលមនុស្សទាំងអស់រង់ចាំ ។ គេស្គាល់ច្បាស់ណាស់ហ្គាឌីស្រ

ព្រះសាស្តាម្បាម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله وسلم ដែលស្តីអំពី "ម៉ាសូដូ" មនុស្សទាំងអស់រង់ចាំព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ងើបឡើងដោយអន្ទះសា សង្ឃឹមថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នឹងរំដោះពួកគេឲ្យរួចផុតពីទុក្ខលំបាកក្រោមរជ្ជកាលត្រកូលអាប់បាស់ ។ ដូច្នោះ ពួកមេដឹកនាំព្យាបាទព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام គ្រប់បែបយ៉ាង ។ ថ្វីដ្បិតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានទំនាក់ទំនងតិចណាស់ជាមួយប្រជារាស្ត្រ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام នៅតែព្យាយាមដឹកនាំពួកគេទៅរកមាគ៌ាគ្រង់ត្រូវឥតស្រាក ដោយផ្តល់ឲ្យពួកគេនូវចំណេះដឹងធំធេងរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ផ្នែកសាសនា ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បំពេញភាពពូកែម៉ាម៉ាសូរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានសម្រេច ដោយសេចក្តីរីករាយនិងដោយការពុះពារលើឧបសគ្គ ។ ប្រវត្តិសាស្ត្របង្ហាញឲ្យឃើញថា អស់លោកអ្នកអធិប្បាយព្រះគម្ពីរគួរអានបានលើកឡើងជាញឹកញយ នូវការបកស្រាយអាយ៉ាស្តតមកពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អុស្តការី صلوات الله عليه والسلام ។

ពេលឡើងកាន់អំណាច ស្តេចអាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដូ គិតឃើញថាដើម្បីកុំឲ្យម៉ាសូដូ صلوات الله عليه والسلام ប្រសូតឡើងបាន ត្រូវតែកុំឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام អាចរៀបការនិងមានកូនបាន ។ ដូច្នោះ អាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដូ បានសម្រេចដាក់ពន្ធនាគារព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام អស់មួយជីវិត ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានឆ្លងកាត់ការលំបាកខ្លាំងណាស់ក្នុងពន្ធនាគារព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានអាហារនិងទឹកតិចណាស់ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ខ្វះទឹកខ្លាំងណាស់ ដល់ថ្នាក់យកតាយាំមុមលើដីសម្រាប់ស្លៀកស្រោក ។

ថ្ងៃមួយ ស្តេចអាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដូបានសម្រេចធ្វើទារុណកម្ម ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ដោយដាក់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នៅពីមុខសត្វតោ ។ ស្តេចកំណាចរូបនេះភ្ញាក់ផ្អើល និងខកចិត្តពេលបានឃើញ ពួកសត្វទាំងនោះឱនក្បាលគោរពព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام មិនធ្វើអ្វីដល់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទេ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام នៅក្នុងពន្ធនាគាររបស់ស្តេចអាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដូ នៅឯបាក់ដូដូពីរឆ្នាំមកហើយ កាលអស់ឡោះហ្វ៊ូ عز وجل បានបង្កើតនូវព្រឹត្តិការណ៍ជាបន្តបន្ទាប់ដែលនឹងនាំឲ្យអាល់-ម៉ាសូដូ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាទី ១២ របស់យើង صلوات الله عليه والسلام ចាប់

កំណើត ។ កាលនោះកើតមានការរាំងក្លៀងនៅបាក់ដូដូ ប្រជារាស្ត្របូងស្ទឹងសូម ទឹកក្លៀងដោយអស់សង្ឃឹម ។ បុរសម្នាក់កាន់

សាសនាគ្រិស្តមកឯបាក់ដូដូ អ្នកអាងថាខ្លួនអាចធ្វើ ឲ្យក្លៀងធ្លាក់បានដោយបូងស្ទឹង តាមរបៀបសាសនា គ្រិស្ត ។ ពេលគាត់លើកដៃបូងស្ទឹង ក្លៀងចាប់ផ្តើម ធ្លាក់ ។

ប្រជារាស្ត្រភ្ញាក់ផ្អើល ភាគច្រើនបានស្តាប់ សិក្ខាបទរបស់បុរសនោះ ព្រោះគិតថាគាត់មាន

អំណាចអស្ចារ្យ ។

ពេលបានដឹងដំណឹងនេះ ស្តេចអាល់-មុអ៊ុតតាម៉ាដូគិតថាត្រូវតែធ្វើប្រតិកម្ម នីមួយដើម្បីសង្គ្រោះស្ថានការណ៍ ។ ព្រោះតែខ្លួនជាថ្នាក់ដឹកនាំផែនដីក្នុងនាម អ៊ីស្លាម បើពួកមុស្លីមបែរទៅរកសាសនាគ្រិស្ត ស្តេចអាល់-មុអ៊ុតតាម៉ាដូដឹងខ្លួនថា អំណាចខ្លួនអាចរហូតពីកណ្តាប់ដៃខ្លួនបាន ។

មិនដឹងធ្វើអ្វី ទើបផុតស្តេចអាល់-មុអ៊ុតតាម៉ាដូគិតថាមានតែបុគ្គលម្នាក់គត់ដែល អាចជួយខ្លួនបាន គឺព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ពេលស្តេចអាល់-មុអ៊ុតតាម៉ាដូមករកព្រះ អង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អូស៊ីការី ^{صلوات الله عليه والسلام} មិនបដិសេធទេព្រោះការពារ អ៊ីស្លាមជាករណីយកិច្ចរបស់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រាប់ស្តេចអាល់-មុអ៊ុតតាម៉ាដូឲ្យប្រជុំប្រជារាស្ត្រ ហើយឲ្យ ហៅបុរសកាន់សាសនាគ្រិស្ត ។ លុះប្រជារាស្ត្រជួបជុំគ្នាហើយ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យ បុរសគ្រិស្តសាសនិកសម្តែងសមត្ថភាពខ្លួន ។ ពេលបុរសនេះលើកដៃបូងស្ទឹង ពពកក្លៀងបានកើតឡើង ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យបុរសនោះឈប់ ហើយបានឲ្យទាហានម្នាក់ ទៅរកបុរសនោះ ឲ្យយកមកនូវអ្វី ដែលនៅក្នុងដៃបុរសនោះ ។ ទាហានធ្វើតាមបញ្ជាហើយ ត្រឡប់មកវិញ ដោយនាំមកនូវផ្លឹងមួយ ។ ពេលគេឲ្យបុរស គ្រិស្តសាសនិកបូងស្ទឹងម្តងទៀត ពុំមានអ្វី កើតឡើងទេ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ៊ុស្ការី صلوات الله عليه والسلام បានពន្យល់ប្រាប់ថា បុរសគ្រិស្តសាសនិកប្រើឆ្អឹងមួយដុំ ដែលបានមកពីខ្លួនប្រាណរបស់ព្រះសាស្តាមួយអង្គរបស់អល់ឡោះហ្គ័រ عز وجل ។ នេះគឺព្រះគុណពិសេសមួយរបស់អល់ឡោះហ្គ័រ عز وجل ពេលគេលើកឆ្អឹងរបស់ព្រះសាស្តាអល់ឡោះហ្គ័រ عز وجل ឡើងទៅលើមេឃ អល់ឡោះហ្គ័រ عز وجل ទ្រង់ប្រោសប្រណីតំបន់នោះដោយឲ្យមានភ្លៀងសង្គ្រោះធ្លាក់មកលើតំបន់នោះ ។ កាលនោះព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានប្រាប់ប្រជារាស្ត្រថា ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ផ្ទាល់នឹងបូងសូមឲ្យភ្លៀងធ្លាក់ ។

ពេលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام លើកដៃឡើង មានពពកភ្លៀងភ្លាម ។ ប្រជារាស្ត្រប្រញាប់ប្រញាល់ទៅលំនៅវិញខ្លាចភ្លៀងទឹក តែព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ប្រាប់ពួកគេថា ពពកភ្លៀងនោះមិនបានទៅលើស្រុកបាក់ដូដូទេ ។ ទីបំផុត មានពពកភ្លៀងកើតឡើង ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ប្រាប់ថាពពកភ្លៀងនេះសម្រាប់ស្រុកបាក់ដូដូ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ឲ្យប្រជារាស្ត្រទៅលំនៅវិញ បន្ទាប់ពីនោះមានភ្លៀងធ្លាក់មួយមេធំ ស្រុកបាក់ដូដូក៏លែងខ្វះទឹកទៀត ។

ប្រជារាស្ត្រពេញចិត្តនឹងទង្វើរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ណាស់ ។ ភាគច្រើនមិនស្គាល់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទេ ព្រោះព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នៅក្នុងពន្ធនាគារមួយប៉ែកធំនៃជីវិតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ពេលពួកគេសូមស្គាល់លំនៅដ្ឋានរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ចង្អុលទៅស្តេចអាល់-មុអ៊ុតាម៉ាដូ ហើយមានវចនៈថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាភ្ញៀវរបស់ស្តេច ។ ស្តេចអាល់-មុអ៊ុតាម៉ាដូអៀនខ្មាសរឹងខ្លួន ខ្លាចសារភាពប្រាប់ប្រជារាស្ត្រថា ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកទោសរបស់ខ្លួន ហេតុដូច្នោះឯងបានជាបុរកំណាចនេះ ប្រាប់ប្រជារាស្ត្រទីលំនៅរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា អ៊ុលី អាន់-ណាគី صلوات الله عليه والسلام នៅស្រុកសាម៉ារអ៊ី ។ ប្រជារាស្ត្របានហែហមព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទៅកាន់លំនៅព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានស្នាក់នៅទីនេះមួយរយៈពេល ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទី ១២ របស់យើង صلوات الله عليه والسلام បានប្រសូតមកក្នុងអំឡុងពេលនេះឯង ។

ស្តេចអាល់-មុអ៊ុតាម៉ាដូអត់ទ្រាំស្តាប់គេនិយាយ អំពីប្រិយភាពរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام មិនបានទេ បានឲ្យគេទៅសម្លាប់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ច្រើនលើក ។ ទីបំផុត អាល់-មុអ៊ុតាម៉ាដូបានឲ្យគេយកភេសជ្ជៈដាក់ថ្នាំបំពុលទៅជូនព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ធ្វើឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام សោយព្រះទិវង្គតក្នុងព្រះជន្មាយុ ២៨ ព្រះវស្សា ។ ពិធីបុណ្យព្រះរាជ

សពត្រូវដឹកនាំដោយព្រះសន្តម្តីមុំទី ១២ របស់យើង صلوات الله عليه والسلام ដែលមានព្រះជន្មតែ ៥
 ព្រះវស្សា ។ គេបានបញ្ចុះព្រះរាជសពព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នៅក្បែរព្រះបិតា صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ
 នៅស្រុកសាម៉ារីអ៊ី ។ صلوات الله عليه والسلام

លំហាត់

១. ហេតុអ្វីស្តេចខ្ញុំលិហ្វប្តេដ្ឋាដាក់ពន្ធនាគារព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ៊ុស្ការី

صلوات الله عليه والسلام ?

២. បុរសកាន់សាសនាគ្រិស្តអាចធ្វើឲ្យភ្ញៀវធ្លាក់បានដូចម្តេច ?

៣. យើងមានជំនឿថាសពរបស់អ្នកមានជំនឿពិតប្រាកដមិនខូចទេ ក្រោយពីបានស្លាប់ ។ ចូរគិតមើល តើគេអាចរកបានអ្វីឯព្រះសាស្តាដូចម្តេច ?

៤. ហេតុអ្វីស្តេចអាល់-មុអ៊ុតាម៉ាដូ មិនដាក់ពន្ធនាគារព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ៊ុស្ការី صلوات الله عليه والسلام ទៀត ក្រោយព្រឹត្តិការណ៍នេះ ?

៥. ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ៊ុស្ការី صلوات الله عليه والسلام ទទួលបាននូវឋានៈឬឈ្មោះចំពើត "អាល់-អ៊ុស្ការី" ដូចម្តេច ?

មេរៀនទី ៩

អ៊ីមាំ មូហាំម៉ាដ្ច អាល់-ម៉ាស៊ុដ្ច ^{صلوات الله عليه والسلام} - ភាគ ១

الإمام مُحَمَّدُ الْمُهَدِّي

កំណើតព្រះសន្តអ៊ីមាំ អាល់-ម៉ាស៊ុដ្ច ^{صلوات الله عليه والسلام}

ព្រះមាតារបស់ព្រះសន្តអ៊ីមាំ អាល់-ម៉ាស៊ុដ្ច ^{صلوات الله عليه والسلام} មានព្រះនាមថាសែយីដ្ចាស្ត្ត ណារយ្យីស (نرجس) ។ ព្រះនាងមានព្រះនាមច្រើនទៀតដូចជា ម៉ាលីកាស្ត្ត (ملیكة), សៅសាន (سوسن), រីយ័ហ្គាណាស្ត្ត (ريحانة) ជាដើម ។ ព្រះនាងជាចៅស្រីរបស់ព្រះចៅអធិរាជរួមសម័យនោះ ។ លោក បាស្រៀរ ប៊ិន ស្វីឡែម៉ាន បានថ្លែងការណ៍អំពីប្រវត្តិព្រះនាងមកកាន់ស្រុកសាម៉ារអ៊ីថា៖

"ថ្ងៃមួយព្រះសន្តអ៊ីមាំ អាល់ អាន់-ណាគី ^{صلوات الله عليه والسلام} បានហៅខ្ញុំមកប្រាប់ថា៖

"ព្រោះតែអ្នកជាកូនចៅរបស់បណ្តាអ្នកជួយយើង ហើយអ្នកនៅក្នុងចំណោមមិត្តយើង ខ្ញុំ ^{صلوات الله عليه والسلام} ចង់ប្រគល់កិច្ចការមួយឲ្យអ្នកព្រោះខ្ញុំ ^{صلوات الله عليه والسلام} ទុកចិត្តអ្នកទាំងស្រុង ។" ខ្ញុំសូមឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដាក់ព្រះបញ្ជាមកចុះ ខ្ញុំត្រៀមខ្លួនបម្រើព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មិនថាព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យធ្វើអ្វីក៏ដោយ ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថាព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ចង់ទិញស្រ្តីទាសីម្នាក់ ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យខ្ញុំទៅបាក់ដ្ចដ្ចដើម្បីបំពេញកិច្ចការនេះ ។ ពេលទៅដល់ ឲ្យខ្ញុំទៅកាន់មាត់ស្ទឹងពេលស្អែក ។ ខ្ញុំនឹងបានឃើញទូកនិងស្រ្តីទាសីខ្លះដែលគេលក់នៅទីនោះ ។ ឲ្យខ្ញុំទៅជួបបុរសម្នាក់ឈ្មោះ អ៊ីម៉ារ ប៊ិន យ៉ាស្ត្តីដ្ច ដែលលក់ស្រ្តីម្នាក់ស្លៀកពាក់សំលៀកបំពាក់ពីរធ្វើពីសូត្រ ។ ស្រ្តីនោះនឹងមិនព្រមទទួលការសូមទិញពីអ្នកណាមួយឡើយ ស្រ្តីនោះនិយាយភាសារួម ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានឲ្យប្រាក់ខ្ញុំ ១២០ ខ្ចីណារ ហើយប្រាប់ខ្ញុំថាអ្នកលក់នឹងដាច់ថ្លៃត្រឹមនេះ ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានឲ្យសំបុត្រខ្ញុំមួយច្បាប់ដែរសរសេរជាភាសារួម ឲ្យខ្ញុំប្រគល់សំបុត្រនេះទៅស្រ្តីទាសីនោះ ។

ខ្ញុំក៏បានទៅកាន់បាក់ដ្ចដ្ចដ្ច ដូចព្រះសន្តអ៊ីមាំ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់មែន ខ្ញុំបានជួបស្រ្តីនោះ បានហុចសំបុត្រឲ្យទៅគាត់ ។ ពេលអានសំបុត្រស្រ្តីនោះហូរទឹកភ្នែក គាត់បានប្រាប់ម្ចាស់គាត់ថាគាត់មិនចង់ឲ្យអ្នកណាក្រៅពីខ្ញុំទិញគាត់ទេ ថាគាត់មិនព្រម

ទទួលការសូមទិញពីអ្នកណាផ្សេងទេ ។

ខ្ញុំក៏បានត្រឡប់ទៅកន្លែងដែលខ្ញុំស្នាក់នៅវិញ ជាមួយសុភាពនារីដែលបានដាក់សំបុត្រលើភ្នែកហើយយំហូរទឹកភ្នែករហាម ។ ខ្ញុំបានសួរគាត់ថាហេតុអ្វីគាត់ថើបសំបុត្រហើយយំ ដ្បិតគាត់មកពីរួម មិនស្គាល់ម្ចាស់សំបុត្រទេនោះ ។

គាត់បានតបថា៖ "ខ្ញុំជាចៅស្រីរបស់ព្រះចៅកៃស៊ី (Kaiser) ស្តេចរួម ។ ខ្ញុំឈ្មោះ ម៉ាលីកាស៊ូ ឪពុកខ្ញុំគឺអ្នកអង្គម្ចាស់ យ៉ាស៊ូអ៊ា (یشوعا) ម្តាយខ្ញុំឈ្មោះ ស្នាំអ៊ិនអ៊ីស្ត្រូហ្វ ។ ជីតាខ្ញុំបានភ្ជាប់ពាក្យឲ្យខ្ញុំរៀបការជាមួយក្មួយប្រុសព្រះអង្គ ។ ថ្ងៃមួយ ព្រះអង្គបានហៅមករាជរាំងពួកមេសាសនាគ្រិស្ត ពួកមន្ត្រីថ្នាក់ដឹកនាំ និងបរិវារ ។ ព្រះអង្គបានឲ្យក្មួយអង្គុយលើរាជបល្ល័ង្កដាំពេជ្រ ឲ្យមេសាសនាធ្វើពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍ខ្ញុំជាមួយក្មួយនោះ ។

ពេលមេសាសនាចាប់ផ្តើមសូត្រគម្ពីរ រូបបដិមានៅលើជញ្ជាំងបាក់ធ្លាក់មកដី អ្នកអង្គម្ចាស់ធ្លាក់ពីលើបល្ល័ង្ក បល្ល័ង្កនោះបាក់បែក ។ បានលទ្ធផលដដែល ពេលគេធ្វើម្តងទៀត ។ ព្រឹត្តិការណ៍ដែលពុំអាចពន្យល់បាននេះធ្វើឲ្យជីតាខ្ញុំខកចិត្តខ្លាំងណាស់ ។

យប់នោះខ្ញុំយល់សប្តិឃើញព្រះសាស្តាអ៊ីស្តា صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ។ ព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم និងបណ្តាសាវកព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم នៅក្នុងពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍នេះ ។ បល្ល័ង្កខ្ពស់មួយនៅត្រង់កន្លែងបល្ល័ង្ករបស់អ្នកអង្គម្ចាស់ ។ បុរសថ្លៃថ្នូរមុខមានពន្លឺចែងចាំងអង្គុយលើបល្ល័ង្កនោះ ។ ក្រោយមកបន្តិច ឥស្សរជនមានពន្លឺចែងចាំងមកដល់ ព្រះសាស្តាអ៊ីស្តា صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ក្រោកទៅទទួលឥស្សរជនទាំងនោះ ។

នៅក្នុងសប្តិរោង៖ ខ្ញុំសួរគេម្នាក់ចង់ដឹងអត្តសញ្ញាណរបស់ឥស្សរជនទាំងនោះ ។ គេបានប្រាប់ខ្ញុំថានោះគឺព្រះសាស្តាអ៊ីស្តាម صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ជាមួយព្រះសន្តអ៊ីម៉ាទាំងដប់មួយអង្គក្នុងចំណោមព្រះរាជបុត្ររាជនក្តា عليهم السلام ព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ដែលជាព្រះឧត្តរាធិការីរបស់ព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم (អ្នកស្នងព្រះសាស្តា صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم) ។

ព្រះសាស្តា صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم អ៊ីស្តាម صلی اللہ علیہ وآលہ وسلم និយាយជាមួយព្រះសាស្តាអ៊ីស្តា صلی اللہ علیہ وآលہ وسلم សូមស្តីដណ្តឹងព្រះនាងម៉ាលីកាស៊ូ បុត្រីរបស់ ស្នាំអ៊ិនអ៊ីស្ត្រូហ្វ ឲ្យព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآលہ وسلم ដោយចង្អុលទៅរកមុខមានពន្លឺចែងចាំងរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាស់-អ៊ាស់ការី صلوات اللہ علیہ والسلام ។ [ពាក្យស្តីដណ្តឹងពីព្រះសាស្តាអ៊ីស្តា صلی اللہ علیہ وآលہ وسلم នេះត្រូវបានធ្វើឡើងពីព្រោះព្រះនាង ម៉ាលីកាស៊ូ ជាព្រះរាជបុត្ររាជនក្តាម្នាក់របស់ព្រះសាស្តាស្នាំអ៊ិន

ﷺ ដែលជាព្រះឧត្តរាធិការរបស់ព្រះសាស្តាអ៊ីសាﷺ] ។

ព្រះសាស្តាអ៊ីសាﷺ បានសូមយោបល់ពីព្រះសាស្តាស្វាមីអ៊ីនﷺ ព្រះសាស្តាស្វាមីអ៊ីនﷺ ក៏បានយល់ព្រមភ្លាម ដោយយល់ឃើញថាសំណូមពរនេះជាកិត្តិយសធំបំផុត ។ ដូច្នោះ ខ្ញុំក៏បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ្វាស់ការី صلوات الله عليه والسلام ។ ខ្ញុំក៏បានបើកភ្នែកឡើងមួយរំពេច ខ្ញុំសប្បាយចិត្តណាស់ដែលចងចាំសុបិន ។ តែ ព្រោះតែខ្លាច ខ្ញុំមិននិយាយប្រាប់គេទេ ។

បន្ទាប់មក ក្នុងសុបិន ខ្ញុំបានឃើញព្រះរាជបុត្រី سلام الله عليها របស់ព្រះសាស្តាអ៊ីសាម صل الله عليه وآله وسلم ខ្ញុំបានងើបឡើងដើម្បីគោរពព្រះនាង سلام الله عليها ខ្ញុំបានត្អូញអំពីស្ថានភាពខ្ញុំនិងអំពីការបែកពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះនាង سلام الله عليها បានឲ្យខ្ញុំសូត្រកាលីម៉ាស្ត់ដើម្បីប្តេជ្ញាទទួលស្គាល់អល់ឡោះហ្វ័រ عز وجل ជាព្រះតែមួយគត់ ទទួលស្គាល់ព្រះសាស្តាមូហាំម៉ាដូ صل الله عليه والسلام និងទៅជាស្រ្តីមុស្លីម ។ បន្ទាប់ពីនោះ ព្រះនាង سلام الله عليها នឹងប្រាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ឲ្យមកជួបខ្ញុំរៀងរាល់ថ្ងៃក្នុងសុបិន ។ ខ្ញុំក៏បានទៅជាស្រ្តីមុស្លីម ចាប់ពីពេលនោះមក ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام មកក្នុងសុបិនខ្ញុំ ជួយសម្រាលទុក្ខខ្ញុំ ។ ថ្ងៃមួយ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានប្រាប់ខ្ញុំថាដីតាខ្ញុំនឹងបញ្ជូនទ័ពទៅវាយស្រុកមុស្លីមមួយ ឲ្យខ្ញុំផ្លាស់ប្តូរសំលៀកបំពាក់ទៅចូលរួមក្នុងទ័ពនោះជាអ្នកបម្រើ ។ ទ័ពមុស្លីមនឹងឈ្នះសង្រ្គាម គេនឹងចាប់ខ្ញុំនិងអ្នកដទៃតជាឈ្លីយសឹក ។"

បាសៀវបាននិយាយបន្តថា៖ "ខ្ញុំសប្បាយចិត្តខ្លាំងណាស់ពេលខ្ញុំបានឮសេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះ ។ ខ្ញុំក៏បាននាំព្រះនាងណារយ្យីស سلام الله عليها ទៅសាម៉ាររ៉អ៊ី ទៅជួបព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام អ្វាលី អាន់-ណាគី صلوات الله عليه والسلام ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បាននាំព្រះនាង سلام الله عليها ទៅធ្វើនឹងប្តូរស្រីព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះនាងហ្វាគីម៉ាស្ត់ សូមឲ្យព្រះនាង سلام الله عليها ជួយមើលថែរក្សាព្រះនាងណារយ្យីស سلام الله عليها ។

ក្រោយមក ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ព្រះនាង سلام الله عليها ជាមួយព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ្វាស់ការី صلوات الله عليه والسلام ហើយព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឲ្យព្រះទំនាយថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ្វាស់ការី صلوات الله عليه والسلام នឹងបានបុត្រមួយអង្គជាអាល់-ហ្វ័រ عز وجل យ៉ាស្ត់ (ព្រះអាជ្ញាធរ صلوات الله عليه والسلام) របស់អល់ឡោះហ្វ័រ នៅលើផែនដី ។ ពេលផែនដីពេញដោយការសង្កត់សង្កិន ដោយអំពើអាក្រក់និងការរៀបចំ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នឹងងើបឡើងដើម្បីសាបព្រោះយុត្តិធម៌និងព្រះធម៌ ។"

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ម៉ាស៊ូដ្វី ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រសូតនៅឯសាម៉ាររ៉េអ៊ូ ថ្ងៃទីសុក្រ ១៥ ខែ
 ស្នាក់បាន ឆ្នាំ ២៥៥ សករាជប្តីច្រើនរោះត្តិ ពេលមុនថ្ងៃរះ នៅឯលំនៅដ្ឋានព្រះបិតា
^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ មុខព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានពន្លឺចែងចាំងខ្លាំងណាស់ ពន្លឺនោះបាញ់
 ចេញតាមដំបូលផ្ទះទៅលើមេឃ ។ ពេលព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រសូតមកភ្លាម ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام}
 ក្រាបប្រណិប័តន៍ស្វ័យដូចភ្លាម លើកចង្អុលដៃស្តាំទៅលើមេឃ ហើយសូត្រ
 កាលីម៉ាស៊ូ ។ នេះជាទង្វើរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាទាំងអស់ ^{عليهم السلام} ។

នៅក្នុងពិធី អុក្វីក្វេត្តិ (عقبة) គេកោរសក់ព្រះរាជទារក ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា
 ហ្វាសាន់ អាល់-អុស្កាវី ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបញ្ជាឲ្យមេធាវីព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ឈ្មោះ អ៊ីស្តម៉ាន
 ប៊ិន សាអ៊ីដ្វូ អ៊ុមរី ចែកសាច់និងនំបាំង (បាយ) ឲ្យទៅជនក្រីក្រ ។

មេរៀនទី ១០

អ៊ីមាំ មូហាំម៉ាដ្ឋ អាល់-ម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام - ភាគ ២

الإمام مُحَمَّدُ الْمُهَدِّي

ឈ្មោះ :	មូហាំម៉ាដ្ឋ
ឋាន :	អាល់-ម៉ាស៊ូឌី (បុគ្គលដែលគេដឹកនាំ)
ឈ្មោះក្រៅ :	អាចិល-ក្វីស៊ីម
បិតា :	អ៊ីមាំ ហ្វាសាន់ អាល់-អ៊ាស់ការី <small>صلوات الله عليه والسلام</small>
មាតា :	សែយីដ្ឋាស្កុ ណារយ្យីស <small>سلام الله عليها</small>
កំណើត :	ថ្ងៃទី ១៥ ខែ ស្នាក់បាន ឆ្នាំ ២៥៥ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្ថុ នៅសាម៉ារអ៊ី
អ៊ីម៉ាម៉ាស្កុ :	ពីឆ្នាំ ២៦០ សករាជហ្គីច្រវ៉ោះត្ថុ ដល់សព្វថ្ងៃនេះ
ទុក្ខរកម្ម :	គង់ព្រះជន្មនៅឡើយ

ព្រះសន្តអ៊ីមាំ មូហាំម៉ាដ្ឋ អាល់-ម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام ប្រសូតសម័យស្តេចត្រកូល អាប់បាស់ឈ្មោះអាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដ្ឋសោយរាជ្យ ។ អាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដ្ឋបានព្យាយាម ប្រើឧបាយកលដើម្បីកុំឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ប្រសូតមកបាន តែពុំបានសម្រេច ។

ព្រះសន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام មានឋាននូវច្រើនដូចជា អាល់-កូយ័យីម (បុគ្គលបិតាថេរ), អាល់-ហ្គីច្រយ៉ាស្កុ (ព្រះអាជ្ញាធរ), អាល់-មុនតាស្តារ (المنتظر បុគ្គលដែលគេរង់ចាំ), អាល់-មុនតាស្ត្រៀវ (បុគ្គលដែលរង់ចាំ), ស្ត្រីហ្គីប អាល់-ស្វាម៉ាន់ (صاحب الزمان ម្ចាស់ សម័យកាល) ជាដើម ។

អល់ឡោះហ្គី عجل បានព្រះរាជទានញាណបារមី និងប្រណិតភាពឲ្យព្រះសន្ត អ៊ីមាំម៉ាស្កុ صلوات الله عليه والسلام តាំងពីកំណើត ។ ដូចព្រះសាស្តាអ៊ីសា عليه السلام និងព្រះសាស្តា យ៉ាស្កុយ៉ា عليه السلام ដែរ ព្រះសន្តអ៊ីមាំម៉ាស្កុ صلوات الله عليه والسلام អាចនិយាយបានកាលនៅជាទារក ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ធ្លាប់តែសូត្រអាយ៉ាត្ថុព្រះគម្ពីរគួរអាននៅក្នុងគ្រែទារក ។ បន្ទាប់ពីព្រះ អង្គ صلوات الله عليه والسلام ប្រសូតមួយថ្ងៃ ស្រីបម្រើម្នាក់បានកណ្តាស់ក្បែរគ្រែព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះ សន្តអ៊ីមាំ صلوات الله عليه والسلام ក៏មានវចនៈតាមទម្លាប់អ៊ីស្លាមក្លាយថា៖ "សូមឲ្យអល់ឡោះហ្គី عجل

ប្រោសប្រណីអ្នក" តែព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបន្ថែមថា៖ "អ្នកណាកណ្តាស់ អ្នកនោះនឹង មានជីវិតយ៉ាងតិចបីថ្ងៃទៀត ។"

កាលព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ីដ ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅកុមារភាព ព្រះបិតា ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មិន ឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ស្ថិតនៅតែមួយកន្លែងទេ ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ផ្លាស់ប្តូរកន្លែងព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ពីកន្លែងមួយទៅនៅកន្លែងមួយផ្សេងទៀតញឹកញយណាស់ ដើម្បីនឹងកុំឲ្យ ស្តេចអាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដ្ឋង់ដឹងថាព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} កើតមកហើយ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ហ្វាសាន់ អាល់-អ៊ាស់ការី ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់សាវកភ័ក្តីព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មួយចំនួនតូច ប៉ុណ្ណោះឲ្យដឹងអាថ៌កំបាំងព្រះរាជបុត្រ ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់ ពួកគេថាព្រះរាជបុត្រ ^{صلوات الله عليه والسلام} នេះជាអ្នកស្នងព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។

កាលព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វាសាន់ អាល់-អ៊ាស់ការី ^{صلوات الله عليه والسلام} សោយព្រះទិវង្គត យ៉ាងហ្មត់ហ្មរ ប្អូនព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} កំពុងតែរៀបចំខ្លួនដឹកនាំស្វ័យ្យាត្តម៉ាយិតស្រាប់តែព្រះ សន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ីដ ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រាកដខ្លួនឡើង ។ កាលនោះព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានព្រះជន្ម ៥ ព្រះវស្សា មនុស្សភាគច្រើនមិនដែលឃើញព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} សោះ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ម៉ាស៊ីដ ^{صلوات الله عليه والسلام} សូមឲ្យឪពុកមាព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដកខ្លួនចេញ ព្រោះមានតែព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ទេ ដែលមានសិទ្ធិដឹកនាំស្វ័យ្យាត្តម៉ាយិតឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} មួយទៀត នោះ ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានដឹកនាំស្វ័យ្យាត្តម៉ាយិតរួចហើយក៏បានបាត់ខ្លួន ។

ស្តេចអាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដ្ឋង់បានទទួលដំណឹងថា ស្វ័យ្យាត្តម៉ាយិតត្រូវបានដឹកនាំដោយ ក្មេងប្រុសដែលមុខមានពន្លឺត្រចះត្រចង់ដូចខែពេញបូណ៌មី ។ អាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដ្ឋង់ ខ្លួនភ្លាមថាគម្រោងការរបស់ខ្លួនត្រូវបរាជ័យ ទោះបីខិតខំព្យាយាមយ៉ាងណាក៏ ដោយ ក៏ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រសូតឡើងបាន ។ ព្រឹត្តិការណ៍នេះធ្វើឲ្យស្តេចអាល់- មុអ៊ីតាម៉ាដ្ឋង់ភ័យ ព្រោះខ្លួនដឹងហ្មឌីស្ទ្ររបស់ព្រះបរមសាស្តាម្យហ្វាម៉ាដ្ឋង់ ^{صلوات الله عليه وآله وسلم} ដែលចែង ថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ទីដប់ពីរ ^{صلوات الله عليه والسلام} ជាបុគ្គលដែលនឹងបំពេញផែនដីដោយសន្តិភាពនិង យុត្តិធម៌ពេលដែលវានៅក្នុងស្ថានភាពដុនដាបខ្លាំង ពោរពេញដោយអំពីសាហាវ យង់ឃ្នងនិងអំពើអយុត្តិធម៌ ។ ស្តេចអាល់-មុអ៊ីតាម៉ាដ្ឋង់ដឹងច្បាស់ណាស់ថាការ គ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួនប្រោសចាកសេចក្តីត្រឹមត្រូវ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ស្តេចអាល់-

មុអ្វីតាម៉ាដូកាន់តែព្យាយាមខ្លាំងឡើង ក្នុងការស្វែងរកនិងសម្លាប់ព្រះសន្តម្ពីម៉ាម៉ាស្ត្រី صلوات الله عليه والسلام ដើម្បីនឹងកុំឲ្យភ័យរិបគ្នានិមួយអាចពើបពះមកលើខ្លួនជាមុនបាន ។ គោលបំណងរបស់ស្តេចអាល់-មុអ្វីតាម៉ាដូមិនបានសម្រេចទេ ព្រោះអល់ឡោះហ្វ័រ عز وجل ការពារអាល់-ហ្វ័រយ៉ាស្ត្រី صلوات الله عليه والسلام (ព្រះអាជ្ញាធរ) របស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដែលត្រូវបម្រើមនុស្សជាតិរហូតដល់ថ្ងៃអវសាន ។

ព្រះបរមសាស្តាម្ពីម៉ាម៉ាដូ صلوات الله عليه وسلم មានព្រះវចនៈថា អ្នកណាស្លាប់ដោយមិនស្គាល់ព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام របស់សម័យកាលខ្លួនឯង អ្នកនោះស្លាប់ក្នុងឋានៈជាកាហ្វ័រ ។ ដូច្នោះយើងត្រូវបំពេញករណីយកិច្ចខ្លួនយើងចំពោះព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام យើងដែលនៅរស់នៅឡើយនៅក្នុងកុយ័បាស្ត្រី (នៅក្នុងអទិស្សមានភាព) ។

មានអំឡុងពេលកុយ័បាស្ត្រី (អទិស្សមានកាលពីរ) ។ គេហៅអំឡុងពេលកុយ័បាស្ត្រីទីមួយថា កុយ័បាស្ត្រី ស្លឹក្រី (الصَّغْرَى) (អទិស្សមានកាលតូច) ដែលបានកើតឡើងពីឆ្នាំ ២៦០ សករាជហ្វ័រ ដល់ឆ្នាំ ៣២៨ សករាជហ្វ័រ ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលនេះ បក្សពួករបស់ព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام មិនអាចមើលឃើញព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទេ តែពួកគេអាចទាក់ទងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានតាមរយៈអ្នកតំណាងពិសេសរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ក្នុងអំឡុងពេល កុយ័បាស្ត្រី ស្លឹក្រី ព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានតែងតាំងអ្នកតំណាងបួននាក់គឺ៖

១. អ៊ីស្តម៉ាន ប៊ិន សាអ៊ីដូ (عُثْمَانُ بْنُ سَعِيدٍ) ។ លោកជាសាវរកនិងជាតំណាងរបស់ព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទី១០និងព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទី១១ដែរ ។ លោកជាតំណាងរបស់ព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទីមួយមួយឆ្នាំកន្លះ ។ ព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام បានប្រាប់លោកថាលោកនឹងទទួលអនិច្ចកម្មនៅពេលឆាប់ៗនេះ ឲ្យលោកជ្រើសរើសកូនប្រុសលោកឈ្មោះមូហ្វាម៉ាដូជាអ្នកស្នងលោក ឲ្យលោកប្រាប់ប្រជារាស្ត្រឲ្យដឹង ។ គេនៅតែទៅស្តីរ៉ាំរ៉ៃរលោកសព្វថ្ងៃនេះនៅឯបាក់ដូដូ ។

២. មូហ្វាម៉ាដូ ប៊ិន អ៊ីស្តម៉ាន ។ លោកកាន់ធម៌ខ្លាចខ្លួនណាស់ លោកបាននៅបម្រើព្រះសន្តម្ពីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ទី ៥០ ឆ្នាំ ។ កាលលោកទទួលអនិច្ចកម្មឆ្នាំ ៣០៥ សករាជហ្វ័រ គេបានឲ្យលោកជ្រើសរើស ហ្វ័រស៊ែន ប៊ិន រុហ្វ័រ (الْحُسَيْنِ بْنِ رُوْحٍ) ។

គេបានបញ្ចុះសពលោកនៅបាក់ដូដូដែរ ។

៣. ហ្វឺសែន ប៊ិន រុហ្វ ។ លោកជាមនុស្សរូបសរាយ មានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយ អាស៊ុល-ស៊ិនណាស់ ។ លោកជាអ្នកប្រាជ្ញមួយរូបប្រកបដោយប្រាជ្ញាខ្ពស់ ណាស់ ។ លោកទទួលអនិច្ចកម្មឆ្នាំ ៣២៦ សករាជហ្វឺច្រវ៉ៃ ។

៤. អាឡី ប៊ិន មូហាំម៉ាដ្វ អាឡ-សាមរី (عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ السَّمُرِيِّ) ។ តំណាងចុង ក្រោយរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស់ខ្ចី صلوات الله عليه والسلام មុខតំណែងលោកមានអាណត្តិ ៣ ឆ្នាំ ។ មុនទទួលអនិច្ចកម្មបន្តិច លោកបានទទួលព្រះរាជសារពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស់ខ្ចី صلوات الله عليه والسلام ថាលោកនឹងចាកលោកនេះក្នុងពេលឆាប់ៗ ឲ្យលោកប្រាប់ប្រជារាស្ត្រថា កុយ័បាស្មុ ស្លឹករ៉ ដល់ទីបញ្ចប់ហើយ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស់ខ្ចី صلوات الله عليه والسلام បានប្រាប់លោកឲ្យដឹងដែរនូវសញ្ញាធំពីរ ដែល បញ្ជាក់ប្រាប់នូវការងើបឡើងវិញរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ សញ្ញាទីមួយគឺការងើបឡើង បះបោរនៃកងទ័ពស៊ីហ្វយ៉ានីនៅដែនដីស៊ីរី ។ សញ្ញាទីពីរគឺការប្រកាសវត្តមានព្រះ សន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស់ខ្ចី صلوات الله عليه والسلام ដោយសម្លេងខ្លាំងៗពីលើមេឃ ។ មនុស្សគ្រប់រូបនឹងយល់ ការប្រកាសនេះទោះបីអ្នកនោះនិយាយភាសាអ្វីក៏ដោយ ។

ក្រោយអំឡុងពេល ៦៨ ឆ្នាំ កុយ័បាស្មុ ស្លឹករ៉ បានចប់ ចាប់ពីពេលនេះតមក កុយ័បាស្មុ គុបរី (الغيبة الكبرى) អទិស្សមានកាលធំ ចាប់ផ្តើម ។ សព្វថ្ងៃនេះយើងកំពុង រស់នៅក្នុងអំឡុងពេល កុយ័បាស្មុ គុបរី នេះ ។

លំហាត់

១. ហេតុអ្វីគេមិនប្រកាសប្រាប់ស្ត្រីអ្នកសុំទាំងអស់ ឲ្យដឹងកំណើតរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំម៉ាស្ត់ឌី صلوات الله عليه والسلام ?

២. ស្តេចខ្ញុំលិហ្វបានដឹងដូចម្តេចថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំម៉ាស្ត់ឌី صلوات الله عليه والسلام បានចាប់កំណើត ?

៣. ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំម៉ាស្ត់ឌី صلوات الله عليه والسلام មានវចនៈអ្វីក្នុងគ្រែព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ?

៤. ហេតុអ្វីគេហៅឪពុកមារបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំម៉ាស្ត់ឌី صلوات الله عليه والسلام ថា យ៉ាក្រូហ្វារ អាស៊ី-កាស្ត់ស្យាប់ (جعفر الكذاب អ្នកកុហក) ?

៥. អ្វីខ្លះជាករណីយកិច្ចខ្លួនយើងចំពោះព្រះសន្តអ៊ីម៉ាំម៉ាស្ត់ឌី صلوات الله عليه والسلام ក្នុងពេលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام កំបាំងខ្លួន ?

មេរៀនទី ១១

អ៊ីម៉ា មូហាំម៉ាដ្ឋ អាល់-ម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام - ភាគ ៣

الإمام مُحَمَّدُ الْمُهَدِّي

រយៈពេលក្រយាបបាត់ ស្ត្រីករ (អទិស្សមានកាលតូច) របស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام បានចប់នៅពេលអ្នកតំណាងទីបួនរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានទទួលអនិច្ចកម្ម ក្នុងឆ្នាំ ៣២៨ សករាជហ្វីធុរ៉េត្តី ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលនោះ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឆ្លើយតបការសូមនិងសំណួររបស់ស្ត្រីអាស៊ូតាមរយៈបណ្តាអ្នកតំណាងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ បន្ទាប់មកអស់ឡោះហ្វី عجل បានដាក់ព្រះរាជបញ្ជាឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ចូល ក្រយាបបាត់ គុបរី (អទិស្សមានកាលធំ) ចាប់ពីពេលនោះមកព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام កំបាំងខ្លួន យើងមិនអាចមើលឃើញព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទេ ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលនេះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام មិនបង្ហាញខ្លួនឲ្យសាធារណៈជនឃើញទេ ពុំមានអ្នកណាមួយអាចអះអាងបានទេថាខ្លួនជាតំណាងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ពុំមានមធ្យោបាយទាក់ទងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដោយផ្ទាល់ទេ ។

ជំនួសអ្នកតំណាងពិសេស គេចាត់ទុកលោកអ្នកប្រាជ្ញកាន់ធម៌ខ្លាចខ្លួនដូចជាលោកមុច្ឆតាហ្វីដូយើងជាដើម ជាតំណាងព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام ។ ការពិត ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវចនៈថា៖ "បណ្តាអ្នកចេះដឹងជ្រៅជ្រះសាសនាជាអ្នកការពារសាសនានេះ ។ ពួកគេទប់ខ្លួនមិនឲ្យលំអៀងទៅរកប្រការអាក្រក់ ពួកគេតាមព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ា صلوات الله عليه والسلام របស់ខ្លួន ។ តាមបុគ្គលទាំងនេះជាកាតព្វកិច្ចលើខ្លួនអ្នកមានសទ្ធាព្រោះបុគ្គលទាំងនេះជាអ្នកតំណាងយើង ។ អ្នកណាប្រឆាំងបុគ្គលទាំងនេះ អ្នកនោះប្រឆាំងយើង អ្នកណាប្រឆាំងយើង អ្នកនោះប្រឆាំងអស់ឡោះហ្វី عجل ។"

មនុស្សភាគច្រើនសួរខ្លួនឯងថា ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ា صلوات الله عليه والسلام ដែលគេមើលមិនឃើញនោះមានប្រយោជន៍អ្វី? ដូចដែនដីទាញយកបាននូវផលប្រយោជន៍ពីពន្លឺរស្មីនិងកម្ដៅថ្ងៃទោះបីវាបាំងពីក្រោយដុំពពកក៏ដោយនោះដែរ សព្វសារពើដែលត្រូវបង្កើតមកនោះក៏អាចទាញយកបាន នូវផលប្រយោជន៍ពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ូឌី صلوات الله عليه والسلام ដែរក្នុងពេលដែលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام កំបាំងខ្លួន ។ ប្រវត្តិសាស្ត្រសម្បូរដោយកំណត់ហេតុ

ស្តីពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត៊ី صلوات الله عليه والسلام ដឹកនាំនិងជួយបក្សពួកព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។

ឆ្ងាយពីស្រុកណាយ៉ាហ្វ់ប្រមាណ ១៦០ គីឡូម៉ែត្រ មានមណ្ឌលអប់រំស្តីអ៊ុស្តុ ឈ្មោះ ហ្គីលឡាស្ត លោកអ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ដ៏ល្បីរបស់យើងឈ្មោះ អាល់-អ៊ុឡាម៉ាស្ត អាល់-ហ្គីលី (العلامة الحلي) រស់នៅទីនោះ ។ ថ្ងៃមួយគេបានសួរលោករឿងស្តីមានផ្ទៃពោះដែលស្លាប់ដោយមានកូនរស់នៅក្នុងពោះ ។ គេបានសួរលោកថាត្រូវបញ្ចុះសពស្ត្រីនោះជាមួយកូនឬត្រូវយកកូនចេញពីក្នុងពោះសិន ។ លោកបានប្រាប់ឲ្យគេបញ្ចុះសពស្ត្រីនោះក្នុងសភាពដដែល ។ ពេលគេយកសពទៅកប់ បុរសជិះសេះម្នាក់បានមកដល់ ប្រាប់ថាលោកអាល់-អ៊ុឡាម៉ាស្តបានចេញបញ្ជាថាពេលនេះឲ្យយកកូនចេញសិន ។ កូនដែលនៅរស់ក្នុងពោះនោះត្រូវបានយកចេញពីក្នុងពោះម្តាយស្លាប់ដោយសុវត្ថិភាព បន្ទាប់ពីនោះគេបានកប់សពគាត់ ។

ច្រើនឆ្នាំក្រោយមក អាល់-អ៊ុឡាម៉ាស្ត អាល់-ហ្គីលី បានជួបបុរសម្នាក់ជាមួយក្មេងម្នាក់ ។ បុរសបានប្រាប់លោកថានេះគឺក្មេងដែលគេបានយកចេញពីក្នុងពោះម្តាយវាក្រោយពីអាល់-អ៊ុឡាម៉ាស្តបានប្តូរបណ្តាំ ។ លោក អាល់-អ៊ុឡាម៉ាស្តប្លែកចិត្តដែលបានឮសម្តីនេះ ព្រោះលោកពុំបានចាត់បញ្ជូនបុរសជិះសេះទៅប្រាប់គេនោះទេ ។ លោកដឹងខ្លួនភ្លាមថានោះគឺព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត៊ី صلوات الله عليه والسلام ដែលបានមកជួយលោក ពុំនោះទេលោកត្រូវមានទោសព្រោះតែបានកប់កូនក្មេងទាំងរស់ ។

ចាប់តាំងពីថ្ងៃនោះមក លោកនៅផ្ទះលែងចេញច្បាប់ហ្វាត់វ៉ាអ៊ុទាក់ទងនឹងសាសនាព្រោះតែខ្លាចធ្វើកំហុសបែបនេះទៀត ។

ច្រើនថ្ងៃក្រោយមក លោកបានទទួលសំបុត្រពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត៊ី صلوات الله عليه والسلام ប្រាប់ថាកុំឲ្យលោកបារម្ភ ឲ្យលោកណែនាំប្រជារាស្ត្រតទៅទៀត ។ បើលោកធ្វើខុសដោយអចេតនា ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام នឹងកែកំហុសនោះដោយខ្លួនឯង صلوات الله عليه والسلام តែម្តង ។ លោក អាល់-អ៊ុឡាម៉ាស្ត អាល់-ហ្គីលី ក៏បានបន្តភារកិច្ចព្រះធម៌ បានក្លាយទៅជាមុច្ឆតាហ្គីដ្ឋដ៏ពូកែម្នាក់ ។ សព្វថ្ងៃនេះយើងជំពាក់គុណលោកដែលលោកបានផ្តល់ឲ្យយើងនូវច្បាប់នានាដ៏មានតម្លៃផ្នែកសាសនា ។

កាលពួកអង់គ្លេសកាន់កាប់ដំបន់បាស្ទ័រវ៉ែន (ឬបាស្ទ័រវ៉ែន البحرین) មុស្លីមស៊ីន្តីម្នាក់ត្រូវគេតែងតាំងជាទេសាភិបាលថ្មីជុំវិញប្រជារាស្ត្រភាគច្រើនជាស្តីអ៊ុស្តុ ។ មានមន្ត្រីស៊ីន្តីម្នាក់ដែរដែលស្អប់ស្តីអ៊ុស្តុណាស់ ។

ថ្ងៃមួយគាត់បានយកផ្លែទទឹមមកឲ្យទេសាភិបាល ។ នៅលើផ្លែទទឹមមាន
 ឈ្មោះ អាប៊ូ បាការ, អ៊ីម៉ា, អ៊ីស្រាម៉ាន, ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} និងមានចារថាទាំង
 បួននាក់នេះជាស្តេចខ្ព័លិហ្វស្របច្បាប់របស់មុស្លីមទាំងអស់ ។ មន្ត្រីបានប្រាប់ថា
 នេះជាអព្វុតហេតុអស្ចារ្យកើតពីធម្មជាតិ និងជាសញ្ញារបស់អល់ឡោះហ្ន៎^{وجل}បញ្ជាក់
 ឲ្យឃើញថាជំនឿរបស់ពួកស្ត្រីអ៊ីស្រាម៉ាននោះមិនត្រឹមត្រូវទេ ។ គាត់បានស្នើសុំមកមើលថា
 ត្រូវកុំចាត់ទុកពួកស្ត្រីអ៊ីស្រាម៉ានជាមុស្លីម ហើយត្រូវឲ្យពួកគេទៅជាពួកស៊ីន្តី "ពិត" បើពួក
 គេបដិសេធឲ្យសម្លាប់ពួកគេឬឲ្យពួកគេបង់ពន្ធខ្លួនដែលមិនមែនមុស្លីមនោះ ។

ព្រឹត្តិការណ៍នេះធ្វើឲ្យទេសាភិបាលសប្បាយចិត្តណាស់ គាត់ប្រញាប់កោះ
 ហៅបណ្តាអ្នកប្រាជ្ញស្ត្រីអ៊ីស្រាម៉ានដើម្បីដាក់ឲ្យជ្រើសរើសបីជម្រើសនេះ ។ ពួកអ្នកប្រាជ្ញ
 ស្រឡាត់កាំងពេលបានឃើញផ្លែទទឹមហើយសូមពេលគិតបីថ្ងៃ ។ គេក៏បានទុក
 ពេលឲ្យគិត ពួកអ្នកប្រាជ្ញត្រឡប់ទៅវិញមិនដឹងធ្វើអ្វី ។ ទីបំផុត ពួកគេសម្រេចចិត្ត
 អង្វរសូមជំនួយពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ។

អ្នកប្រាជ្ញកាន់ធម៌ខ្លាំងខ្លួនជាងគេបីនាក់ត្រូវបានជ្រើសរើស ម្នាក់ៗត្រូវចាក
 ចេញពីក្នុងស្រុកទៅឯព្រៃ ធ្វើសក្ការនិងអង្វរសូមជំនួយពីព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ។
^{صلوات الله عليه والسلام} អ្នកប្រាជ្ញមុនពីរនាក់បានទៅធ្វើសក្ការនិងអង្វរសូមព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} ។
^{صلوات الله عليه والسلام} នៅឯក្នុងព្រៃពីរយប់ដំបូងពុំបានជោគជ័យ ។ យប់ទីបី អ្នកប្រាជ្ញទីបីបានឃើញ
 ឥស្សរវបុរសគូរឲ្យស្ងើចម្នាក់ដើរចូលមកជិតពេលជិតថ្ងៃរះ ។

បុរសនេះបានសួរបុរសអ្នកប្រាជ្ញថាមានបញ្ហាអ្វី ។ បុរសអ្នកប្រាជ្ញបានតបថា
 ប្រសិនបើបុរសនោះជាព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} របស់ខ្លួនមែន បុរសនោះត្រូវតែដឹង
 បញ្ហា ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} មានវចនៈថាព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ដឹងការលំបាកដែលគេជួប
 ប្រទះនោះ ហើយព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់ថាកុំបារម្ភ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់បុរស
 អ្នកប្រាជ្ញថាឲ្យទៅផ្ទះមន្ត្រីថ្ងៃបន្ទាប់ជាមួយទេសាភិបាល ហើយទាមទារទៅមើល
 រានហាលនៅខាងលើផ្ទះ ។ នៅឯរានហាលលើផ្ទះមន្ត្រីនោះ លោកអ្នកប្រាជ្ញ
 ឃើញមានពុម្ពពីរមានចំណារកាឡែនៅលើនេះ ។ គេយកពុម្ពនេះទៅផ្ទាប់ពីលើផ្លែ
 ដែលកំពុងធំ ដើម្បីនឹងធ្វើឲ្យមានស្នាមគូអក្សរនៅលើផ្លែទទឹមនោះពេលវាធំបន្តិច
 ម្តងៗ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់លោកអ្នកប្រាជ្ញដែរថាឲ្យមន្ត្រីនោះ
 បំបែកផ្លែទទឹមមើលដើម្បីនឹងបានឃើញព្រះមហិទ្ធិប្ញទ្ធិរបស់អល់ឡោះហ្ន៎^{وجل} ។

ស្តែកលើង រឿងនេះបានកើតឡើងដូចព្រះសន្តអ៊ីម៉ា^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រាប់

មុន ។ ពេលគេឲ្យមន្ត្រីនាំមនុស្សទាំងអស់ឡើងទៅឯរាងហាលខាងលើផ្ទះ គាត់ស្តាប់មុខ ខំឆ្លើយដោះសា ។ ពេលទេសាភិបាលទាមទារ មន្ត្រីនោះក៏បាននាំគេទៅឯរាងហាលខាងលើផ្ទះទាំងបង្អួចចិត្ត គេបានឃើញវត្ថុទាំងអស់ដែលព្រះសន្តម្ពីម៉ាស៊ីម៉ាស្ទី صلوات الله عليه والسلام បានប្រាប់ ។ បន្ទាប់ពីនោះ ទេសាភិបាលបានឲ្យមន្ត្រីបំបែកផ្លែទទឹម ។ ពេលគាត់បើកផ្លែទទឹមនោះ ផងធ្លុះខ្មៅចេញពីក្នុងផ្លែទទឹមនោះ ប្រឡាក់ភ្នែកនិងពុកចង្កាគាត់ ។ មន្ត្រីរូបនេះត្រូវប្រហារជីវិតដោយមានទោសក្បត់ ចំណែកឯពួកអ្នកប្រាជ្ញស្ម័គ្រស្មុគ្រច្បាប់ទៅវិញជាមួយកិត្តិយសនិងបុណ្យសក្តិ ។

ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនេះនិងច្រើនទៀតសូមឲ្យឃើញថា ព្រះសន្តម្ពីម៉ាស៊ីម៉ាស្ទី صلوات الله عليه والسلام ចេញមកជួយយើងជាញឹកញយ តែយើងមិនដឹងខ្លួនទេថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកជួយសង្គ្រោះយើងឲ្យរួចផុតពីការលំបាកនីមួយៗ ។

លំហាត់

១. កុយ័បាសុំ ស្រ្តីកុរី មានន័យថាអ្វី អំឡុងពេលកុយ័បាសុំនេះចប់កាលណា ?

២. មានអ្វីក្រោយពីកុយ័បាសុំ ស្រ្តីកុរីបានចប់ វាមានរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំ ?

៣. ព្រះសន្តីអ៊ីម៉ា صلوات الله عليه والسلام ដែលគេមើលមិនឃើញមានអត្ថប្រយោជន៍អ្វី ?

៤. ចូរថ្លែងសង្ខេបរឿងលោក អាល់-អុឡាម៉ាសុំ អាល់-ហ្គីលី និងស្រ្តីស្លាប់ដោយ មានកូនរស់ក្នុងពោះ ?

មេរៀនទី ១២

អ៊ីម៉ា មូហាំម៉ាដ្ច អាល់-ម៉ាស៊ូឌី ^{صلوات الله عليه والسلام} - ភាគ ៤

الإمامُ مُحَمَّدُ الْمُهَدِّي

១. ករណីយកិច្ចខ្លួនយើងក្នុងអទិស្សមានកាល កុយំបាស្ត្រ គុបរី

ថ្វីដ្បិតយើងមិនអាចមើលឃើញព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត្រ ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដឹង ការធ្វើសក្ការរបស់យើង ទង្វើរបស់យើង សម្តីយើងនិងទុក្ខព្រួយរបស់យើង ។ ព្រះ អង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} នឹងជួយជ្រោមជ្រែងអ្នកមានសទ្ធាណា ដែលស្វែងរកជំនួយព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដោយស្មោះ ។ នៅក្នុងពេលព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} កំបាំងខ្លួន យើងត្រូវប្រតិបត្តិទង្វើមួយ ចំនួនដើម្បីសម្តែងឲ្យឃើញថាយើងជឿវត្តមានព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ពិតប្រាកដ ។

អ្នកមានសទ្ធាគ្រប់រូប មានករណីយកិច្ចខ្លួននឹក រលឹកដល់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត្រ ^{صلوات الله عليه والسلام} ញឹកញយ សូត្រ ខ្លួនអ្នកផ្សេងៗសូមឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} មានសុវត្តិភាព ចាក ផុតពីការលំបាក ដូចជាសូត្រខ្លួនអ្នក អាល់-អុហ្វាដ្ច (دُعَاء الْعَهْد) ក្រោយរាល់ស្នំឡាត្តុំពេលព្រឹក សូត្រខ្លួនអ្នក អាល់-នុដ្ចបាស្ត្រ (دُعَاء الْكُنُوبَةِ) ថ្ងៃសុក្រនិងស៊ុប៊ុត្រា ក្រោយ រាល់ស្នំឡាត្តុំប្រចាំថ្ងៃជាដើម ។

ព្រមនឹងទង្វើទាំងនេះដែរយើងត្រូវបូងសូងសូមឲ្យ អល់ឡោះហ្វ្លា ^{عز وجل} ឆាប់ឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត្រ ^{صلوات الله عليه والسلام} ងើបឡើងវិញ ដើម្បីព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} នឹងធ្វើឲ្យស្ថានភាពរបស់មុស្លីមប្រសើរឡើងនិងបំពេញផែនដីដោយសន្តិភាព ។

ក្នុងពេលរង់ចាំព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត្រ ^{صلوات الله عليه والسلام} ងើបឡើងវិញ យើងត្រូវព្យាយាម សាបព្រោះសាសនាអ៊ីស្លាមពេញសព្វទីកន្លែង ត្រូវពង្រឹងជំនឿអ្នកមានសទ្ធាឲ្យ រឹងប៉ឹងជាដរាប ។ យើងត្រូវបើកនិងដឹកនាំសាលាសាសនា ត្រូវបោះពុម្ពសៀវភៅ សាសនាដើម្បីផ្តល់ដំណឹងឲ្យបានច្រើន ។

រាល់ពេលដែលយើងឮព្រះនាមរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត្រ ^{صلوات الله عليه والسلام} យើងត្រូវងើប ឡើង ដាក់ដៃស្តាំលើក្បាលជាសញ្ញានៃសេចក្តីគោរព ។ ដូចយើងបរិច្ចាគទានដើម្បី

ការពារក្រុមគ្រួសារយើងដែរ យើងត្រូវបរិច្ចាគទានក្នុងព្រះនាមព្រះសន្តមីម៉ាម៉ាស៊ូខ្លី
صلوات الله عليه والسلام ដែរដើម្បីសូមសន្តិសុខឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ដើម្បីបង្ហាញព្រះសន្តមីម៉ាម៉ាស៊ូខ្លី

صلوات الله عليه والسلام ថាយើងជាបក្សពួកស្មោះរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام យើងត្រូវសូត្រព្រះគម្ពីរគួរអានឲ្យ
ញឹកញយ ត្រូវធ្វើពិធីហ្វាច្នុងនិងស្តីរ៉ាស៊ូក្នុងព្រះនាមព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ យើងត្រូវនឹក
រលឹកព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជានិច្ចនិងសូត្រស្នើឡាត់ឲ្យព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។

មានច្រើនមធ្យោបាយអង្វរសូមជំនួយពីព្រះសន្តមីម៉ាម៉ាស៊ូខ្លី صلوات الله عليه والسلام ។ ពេល
ជួបប្រទះការលំបាក យើងអាចសរសេរសំបុត្រ (عريضة) ទៅព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បាន
ដោយរៀបរាប់សេចក្តីត្រូវការរបស់យើង ហើយយកសំបុត្រនោះទៅដាក់ក្នុង
អណ្តូងទឹកឬក្នុងស្នឹង ។ គេអាចធ្វើបែបនេះពេលណាក៏បាន (មិនចាំបាច់ធ្វើក្នុងថ្ងៃ
ទី ១៥ ស្នាក់បានទេ) បើបុគ្គលនោះអនុវត្តិអ៊ីស្លាម ស្នើឡាត់ កាន់សីលគ្រណាមនិង
ចៀសវាងសាងបាប ព្រះសន្តមីម៉ាម៉ាស៊ូខ្លី صلوات الله عليه والسلام នឹងមករកអ្នកនោះ ។

បើយើងខ្លាចគេបៀតបៀនយើង យើងអាចសូមជំនួយពីព្រះសន្តមីម៉ាម៉ាស៊ូខ្លី
صلوات الله عليه والسلام បានដោយស្នើឡាត់ពីរក់អាត់ រួចហើយខ្ញុំអ្នកស្តីរ៉ាស៊ូខ្លី បន្ទាប់មកសូត្រខ្ញុំអ្នក
នេះ គឺ៖ " يَا مَوْلَايَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ أَنَا مُسْتَعِيْثٌ بِكَ يَا مَوْلَايَ اِكْفِنِيْ شَرَّ مَنْ يُؤْذِنِيْ " យ៉ា
ម៉ៅឡាយ៉ា យ៉ា ស្តីហ្វីបាស៊ូ-ស្វាម៉ាន់ អាណា មុសតាគីស្ត្រីន បីកា យ៉ា ម៉ៅឡាយ៉ា
អ៊ីកហ្វីនី ស្វាររី ម៉ាន់ យុអ៊ីស្ត្រីនី" មានន័យថា៖ "ម្ចាស់ صلوات الله عليه والسلام ទូលបង្គំអើយ! ម្ចាស់
សម័យកាល صلوات الله عليه والسلام អើយ! ទូលបង្គំសូមជំនួយព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ម្ចាស់ صلوات الله عليه والسلام ទូលបង្គំ
អើយ! សូមព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ការពារទូលបង្គំពីបុគ្គលដែលប៉ងបៀតបៀនទូលបង្គំ ។"

ដើម្បីជួបព្រះសន្តមីម៉ាម៉ាស៊ូខ្លី صلوات الله عليه والسلام ផ្ទាល់ មានមធ្យោបាយមួយគឺ ចំណាយ
ពេល ៤០ យប់ថ្ងៃអង្គារនៅក្នុងម៉ាស៊ូយ្យីដូ សាស៊ូឡាស៊ូ (مسجد السهلة) នៅគូហ្វាស៊ូ
ក្រោយពីនោះព្រះសន្តមីម៉ាម៉ាស៊ូខ្លី صلوات الله عليه والسلام នឹងមករកអ្នកដោយផ្ទាល់ អ៊ីនស្វាអ៊ី
អល់ឡោះហ្វី عز وجل ។

សំខាន់គឺត្រូវរលឹកដល់ព្រះសន្តមីម៉ាម៉ាស៊ូខ្លីរបស់យើង صلوات الله عليه والسلام ជានិច្ច និងរៀបចំ
ទទួលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ងើបឡើងវិញ ។ អ្នកណាធ្វើដូច្នោះ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងទទួល
បាននូវជំនឿពីអល់ឡោះហ្វី عز وجل ។

ព្រះបរមសាស្តាម្បូរម៉ាដូ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم មានព្រះវចនៈ ប្រាប់សាវកម្នាក់របស់ព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ថា៖ "ជិតដល់អវសានកាល នឹងមានបណ្តាអ្នកមានសទ្ធា ពួកគេម្នាក់ៗនឹងមាន ជំនឿខ្លាំងជាងជំនឿរបស់អស់លោក ២៥ នាក់រួមគ្នា ។"

ពេលបណ្តាសាវកព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ត្រូវបានពួកគេបានការពារព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم និង ប្រថុយជីវិតខ្លួនក្នុងព្រះសន្តសង្គ្រាម ព្រះបរមសាស្តា صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم មានព្រះវចនៈបន្តថា៖ "ទោះបីមុស្លីមទាំងនោះមិនដែលឃើញព្រះសន្តអ៊ីម៉ា صلوات اللہ علیہ والسلام របស់ខ្លួនសោះ មិនដែល ឃើញខ្ញុំ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم សោះក៏ដោយ ក៏ពួកគេនៅតែមានជំនឿពិតប្រាកដថ្វីជឿត្រូវឡើយ ដោយទុក្ខវេទនានិងអវិភាពពីសំណាក់សត្រូវពួកគេ ។"

២. សញ្ញាបញ្ជាក់ការងើបឡើងវិញរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត صلوات اللہ علیہ والسلام

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាលី صلوات اللہ علیہ والسلام មានវចនៈថានឹងមានសញ្ញាច្បាស់លាស់ខ្លះ មុនព្រះ សន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត صلوات اللہ علیہ والسلام ងើបឡើង ។ សញ្ញាទាំងនោះគឺ៖

- ១. ដូច្នោះយ៉ាង (الدَّجَال) នឹងងើបឡើង ។ បុគ្គលនោះជាមនុស្សអាក្រក់ មាន ភ្នែកម្ខាង នឹងហៅមនុស្សឲ្យមកធ្វើសក្ការខ្លួន ដោយតាំងខ្លួនជាព្រះ ។
- ២. នឹងមានគ្រាសពីរក្នុងព្រះសន្តខែរ៉ម៉ាដូន ខុសពីគណនាធម្មតា ។ នឹងមាន សូរ្យគ្រាសថ្ងៃទី ១៥ និងចន្ទគ្រាសថ្ងៃដាច់ខែ ។
- ៣. ថ្ងៃនឹងរះពីទិសខាងលិច ។
- ៤. នឹងមានរូបមនុស្សលេចឡើងនៅលើមេឃទល់មុខនឹងថ្ងៃ ។
- ៥. គេនឹងឮសម្លេងខ្លាំងមួយពីលើមេឃ ប្រកាសប្រាប់ថាអាល់-ម៉ាស្ត صلوات اللہ علیہ والسلام មកដល់ហើយ ហៅមនុស្សឲ្យមកសប្បុរសស្គាល់ព្រះអង្គ صلوات اللہ علیہ والسلام ។ មនុស្ស គ្រប់គ្នានឹងឮនិងយល់សម្លេងនេះ ។
- ៦. ស៊ុហ្វយ៉ានីនឹងងើបឡើងជាមួយទ័ព ធ្វើសង្គ្រាមដ៏សាហាវដើម្បីកម្ទេចព្រះ សន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស្ត صلوات اللہ علیہ والسلام ។ ទ័ពរបស់ស៊ុហ្វយ៉ានីនឹងត្រូវដីលេបត្រង់ចន្លោះ ម៉ាក់កាស្តនិងម៉ាឌីណាស្ត ។

មានសញ្ញាច្រើនទៀតដែលត្រូវបានឲ្យដឹងមុន សព្វថ្ងៃនេះគេអាចមើលឃើញសញ្ញាខ្លះក្នុងចំណោមសញ្ញាទាំងនោះ ។ តែ ទាល់តែព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់ខាងលើនេះកើតមានឡើង ទើបគេអាចដឹងប្រាកដថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ុន^{صلوات الله عليه والسلام} ងើបឡើងមែន ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ុន^{صلوات الله عليه والسلام} នឹងងើបឡើងនៅឯម៉ាកកាស៊ូ ក្បែរព្រះសន្តកាត្ម់បាស៊ុនមុនគេ ។ មុស្លីម ៣១៣ នាក់នឹងឆ្លើយតបការអញ្ជើញរបស់ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ដើម្បីសច្ចាស្មោះស្ម័គ្រព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ក្រោយពីនោះ មុស្លីមច្រើនទៀតនឹងមកតាម ។ ចូរយើងប្តូរស្វែងរកសូមឲ្យមានកិត្តិយសបម្រើព្រះសន្តអ៊ីម៉ាម៉ាស៊ុន^{صلوات الله عليه والسلام} កាលណាពេលនោះមកដល់ ។

លំហាត់

១. យើងមានករណីយកិច្ចអ្វីខ្លះក្នុងអំឡុងពេល ក្រយ៉ាបស្ងួត គុបវ៉ែ ?

២. យើងត្រូវធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីសូមឲ្យព្រះសន្តម្តីម៉ាទី១២របស់យើង^{صلوات الله عليه والسلام} ជួយយើង ពេលយើងខ្លាចគេធ្វើបាបយើង ?

៣. តើព្រះបរមសាស្តាម្បហ្មាំម៉ាដ្ឋ^{صلی الله علیه وآله وسلم} ចង់មានន័យថាអ្វី កាលព្រះអង្គ^{صلی الله علیه وآله وسلم} មានព្រះ វចនៈថា៖ "ជិតដល់អវសានកាល នឹងមានបណ្តាអ្នកមានសទ្ធា ពួកគេម្នាក់ៗនឹង មានជំនឿខ្លាំងជាងជំនឿរបស់អស់លោក ២៥ នាក់រួមគ្នា" ?

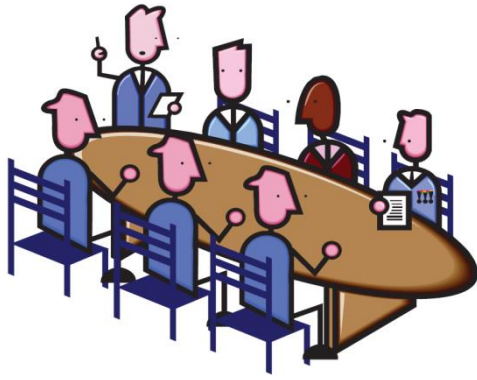
៤. មុនព្រះសន្តម្តីម៉ាទី១២^{صلوات الله عليه والسلام} ងើបឡើងនឹងមានសញ្ញាអ្វីខ្លះ ?

៥. នៅកន្លែងណានិងនៅពេលណាព្រះសន្តម្តីម៉ាទី១២^{صلوات الله عليه والسلام} ងើបឡើងមុនគេ ?

មេរៀនទី ១៣

ព្រឹត្តិការណ៍សាតិហ្វាស៊ូ

ក្នុងពេលដែលព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាលី صلوات الله عليه والسلام រវល់
 បញ្ចុះព្រះរាជសព ព្រះបរមសាស្តាមូហ្គាំម៉ាដ្ឋ صلی الله علیه وآله وسلم
 ពួកមូហ្វាឃ្វីរីនម៉ាកកាស៊ូ និងពួកអាន់ស្វា
 ម៉ាឌីណាស្តុប្រកែកតវ៉ារឿងខ្ញុំលីហ្វាស៊ូភ្លាម ។ ពួក
 គេប្រជុំគ្នានៅឯកន្លែងមួយហៅថា សាតិហ្វាស៊ូ
 បាន សាអ៊ីដ្វាស្តុ (سقيفة بني ساعدة) ក្រុមនីមួយៗដែល
 មានវត្តនៅទីនោះលើកឡើងនូវសគុណខ្លួន អះអាងថាមុខតំណែងខ្ញុំលីហ្វាស៊ូសម
 តែបានមកខ្លួន ។

គេមិនអាចមិនដឹងឆ្ងល់បានទេអំពីទង្វើទាំងនេះ ពីព្រោះពីរខែមុននេះតែ
 ប៉ុណ្ណោះ ព្រះបរមសាស្តាមូហ្គាំម៉ាដ្ឋ صلی الله علیه وآله وسلم បានប្រកាសជាសាធារណៈឲ្យដឹងឮហើយ
 ថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាលី صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកស្នងព្រះអង្គ صلی الله علیه وآله وسلم ។ ល្មោភអំណាច បុគ្គលតាំងខ្លួន
 ជាមុស្លីមទាំងនេះដល់ថ្នាក់ភ្លេច ថាមិនទាន់បានបញ្ចុះព្រះរាជសពព្រះបរមសាស្តា
صلی الله علیه وآله وسلم ជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្លួនរួចផង ។

ពួកមូហ្វាឃ្វីរីនអះអាងថាខ្លួនសមបានមុខតំណែងខ្ញុំលីហ្វាស៊ូជាងគេ ពីព្រោះ
 ខ្លួនជាមុស្លីមយូរជាងគេ ពីព្រោះខ្លួនបានគាំទ្រព្រះបរមសាស្តាមូហ្គាំម៉ាដ្ឋ صلی الله علیه وآله وسلم នៅ
 ម៉ាកកាស៊ូកាលព្រះអង្គ صلی الله علیه وآله وسلم មានមិត្តតិចណាស់ ។ ពួកគេបានអះអាងដែរថាខ្លួនជាប់
 សាច់ញាតិជាមួយព្រះអង្គ صلی الله علیه وآله وسلم ថាខ្លួនបានភៀសខ្លួនពីលំនៅមកឯម៉ាកកាស៊ូក្នុង
 កាលៈទេសៈលំបាកដោយចោលទ្រព្យសម្បត្តិនិងដីធ្លី ។

ពួកអាន់ស្វាភ័យខ្លួនមានសិទ្ធិបានមុខតំណែងខ្ញុំលីហ្វាស៊ូជាងគេ ពីព្រោះ
 ពួកគេបានផ្តល់ជម្រកឲ្យព្រះបរមសាស្តាមូហ្គាំម៉ាដ្ឋ صلی الله علیه وآله وسلم នៅម៉ាឌីណាស្តុ កាលព្រះ
 អង្គ صلی الله علیه وآله وسلم ពុំអាចរស់នៅបានតទៅទៀតឯម៉ាកកាស៊ូ ។ ពួកគេបានការពារព្រះអង្គ صلی الله علیه وآله وسلم
 ដែរកាលព្រះអង្គ صلی الله علیه وآله وسلم នៅក្នុងគ្រោះថ្នាក់ ពួកគេបានប្រយុទ្ធនៅខាងព្រះអង្គ صلی الله علیه وآله وسلم តទល់
 សត្រូវធំៗ ។ ពួកគេបានរំលឹកឡើងវិញថាព្រះបរមសាស្តាមូហ្គាំម៉ាដ្ឋ صلی الله علیه وآله وسلم បានផ្សាយ

សាសនាក្នុងចំណោមពួកម៉ាកកាស្ត់អស់ ១៣ ឆ្នាំ ហើយមានតែពួកម៉ាកកាស្ត់មួយ ក្តាប់តូចទេដែលទៅជាមុស្លីម ។ ពួកគេបានអះអាងថាពួកអាន់ស្វារជាអ្នកធ្វើឲ្យ អ៊ីស្លាមមានកម្លាំងរឹងមាំ ។

កាល អ៊ូម៉ារ ប៊ិន អាល់-ខត្តុត្តប់ (عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ) និង អាហ្វិ បាការ ប៊ិន គូហ្គាហ្វាស្ត់ (أَبُو بَكْرٍ بْنُ أَبِي قُحَافَةَ) បានទៅដល់សាគីហ្វាស្ត់ ពួកអាន់ស្វារមានប្រៀប ជាងគេក្នុងការជជែកគ្នានេះ ពួកអាន់ស្វារបានជ្រើសរើស សាអុដ្ឋុ ប៊ិន អ៊ូបាដ្វាស្ត់ (سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ) ជាអ្នកដឹកនាំមុស្លីម ។ អ៊ូម៉ារមិនយល់ព្រមសោះព្រោះគាត់បានគ្រោង ទុកជាមុនស្រេចហើយថានឹងជ្រើសរើសយកបុរសអ្នកមូហ្វាយ្យីរីនម្នាក់ ។ គាត់ក៏ បានឲ្យ អាហ្វិ បាការ និយាយសុន្ទរកថាមួយដើម្បីត្រឡប់ស្ថានការណ៍ ។ អាហ្វិ បាការ ងើបឡើង និយាយថាពួកអារ៉ាប់មិនអាចទទួលយកបានស្តេចខ្ញុំលិហ្វដែល មិនមែនប្រជាជាតិគួររយ័ដូចព្រះបរមសាស្តាមូហ្វាយ្យីរីនម្នាក់ទេនោះ ។ គាត់បាន និយាយលើកគុណសម្បត្តិរបស់ពួកអាន់ស្វារដែរ ដើម្បីនឹងកុំឲ្យពួកគេច្រឡោត ។ ពួកអាន់ស្វារមិនឆោតទេ ពួកគេស្គាល់ល្អិតដែល អាហ្វិ បាការ យកមកប្រើនោះ ។

ប្រជាជាតិពីរធំជាងគេនៃក្រុមអាន់ស្វារគឺប្រជាជាតិអេស៍ និងប្រជាជាតិ ខ្ពស់រ៉ូដ្ត ។ ព្រះបរមសាស្តាមូហ្វាយ្យីរីន صلوات الله عليه وآله وسلم បានធ្វើឲ្យជម្លោះចាស់រវាងប្រជាជាតិទាំង ពីរនេះរលត់បាត់ តែពេលនេះជម្លោះនោះរើឡើងវិញ ។

ដើម្បីទប់ស្កាត់ការជ្រើសរើស សាអុដ្ឋុ ប៊ិន អ៊ូបាដ្វាស្ត់ ដែលជាមេដឹកនាំពួក ខ្ពស់រ៉ូដ្តនោះ ជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វ បាស្ត្រៀរ ប៊ិន សាអុដ្ឋុ (بشير بن سعد) អ្នកប្រជាជាតិ អេស៍ បានដើរចូលទៅសូមប្តេជ្ញាស្មោះស្ម័គ្រចំពោះ អាហ្វិ បាការ ភ្លាម ។ បុរស ប្រជាជាតិអេស៍បីនាក់ទៀតបានធ្វើតាមគាត់ ។ រំពេចនោះ ស្ថានការណ៍បានផ្លាស់ ប្តូរ ពួកមូហ្វាយ្យីរីនមានប្រៀបជាងគេ ។

ទោះបីពួកខ្ពស់រ៉ូដ្តនិងបក្សពួកខ្លះរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី صلوات الله عليه والسلام បានប្រកែកត វ៉ាក៏ដោយ អាហ្វិ បាការ ត្រូវគេជ្រើសរើសជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វទីមួយ ។ ទង្វើរបស់ពួកគេ នេះចម្លែកមែន! អាហ្វិ បាការ និង អ៊ូម៉ារ បានលក់សាសនាព្រោះតែលោភលន់ ចំណែកឯពួកបុគ្គលប្រជាជាតិអេស៍លក់សាសនា ព្រោះតែខ្លាចពួកខ្ពស់រ៉ូដ្តឡើង កាន់អំណាច ។ បុគ្គលឯទៀត ខ្សោយពេកឬពុំហ៊ានតវ៉ា តាមគេដូចសត្វចៀម ។ បុគ្គលដែលបានស្រែកតវ៉ាការពារសិទ្ធិព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី صلوات الله عليه والسلام ពុំមានអ្នកណាអើពើ

ទេ ព្រោះពួកគេទាំងនោះមានចំនួនច្រើនជាងខ្លួន ។

សមាជិក បាន ហ្វាស្ត្រីម និងមុស្លីមភក្តីច្រើននាក់បានម្តុំតែអំពីព្រះមរណភាពរបស់ព្រះបរមសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم មិនបាននឹកនាដល់រឿងលោកិយទេ ។ ពេលបានដឹងព្រឹត្តិការណ៍សាត្វីហ្វាស្ត្រី ហ្វាសពេលធ្វើប្រតិកម្ម ។

ពេលព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام បានមកទាមទារសិទ្ធិព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ក្នុងមុខតំណែងខ្ញុំលីហ្វាស្ត្រីតាមព្រះបញ្ជារបស់ព្រះបរមសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم នៅក៏ដៀវយុម គេបានបដិសេធសំណូមពរព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام គេបង្ខំព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឲ្យត្រឡប់មកផ្ទះវិញ ។ ក្រោយមក អាហ្វិ បាការ បានបញ្ជូន អ៊ីម៉ា ទៅលំនៅព្រះនាង ហ្វាទ្វីម៉ាស្ត سلام الله عليها ដែលមានព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام និងមិត្តខ្លះរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ប្រជុំគ្នានៅទីនោះ ។ គេបានប្រាប់ឲ្យ អ៊ីម៉ា នាំខ្លួនព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام ទៅជួប អាហ្វិ បាការ ដើម្បីប្តេជ្ញាទទួលស្គាល់ អាហ្វិ បាការ ជាស្តេចខ្ញុំលីហ្វា ។ ពេលព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام បដិសេធអ៊ីម៉ា គំរាមដុតផ្ទះចោល ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام ក៏បានចេញពីក្នុងផ្ទះជាមួយ អ្នកបាស់ និង ស្វីបែរ ។ តាមប្រឡោះទ្វារបើក គេឮព្រះនាងហ្វាទ្វីម៉ាស្ត سلام الله عليها យំ ។

ព្រះនាង سلام الله عليها មានវចនៈថា៖ "ព្រះបិតា صلوات الله عليه وآله وسلم អើយ ក្រោយពីព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم សោយព្រះទិវង្គតមិនយូរប៉ុន្មាន បញ្ហាបាក់ស្រោចមកលើយើងបង្កដោយកូនរបស់ អាល់-ខត្តត្រប់ និងកូនរបស់ អាហ្វិ គូហ្វាហ្វាស្ត្រី ។ ពួកគេភ្លេចពាក្យពេជន៍របស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم នៅ ក៏ដៀវ យុម លឿនណាស់ និងពាក្យពេជន៍ដែលព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ថា អូលី صلوات الله عليه والسلام និងព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ប្រៀបបាននឹងទំនាក់ទំនងរវាងហ្វារូន عليه السلام និងមូសា عليه السلام ។"

ពេលបានឮសម្តីនេះដែលធ្វើឲ្យខ្លោចចិត្ត បណ្តាបក្សពួករបស់អ៊ីម៉ាមិនអាចទប់យំបានទេ ហើយក៏បានត្រឡប់ក្រោយវិញ ។ តែអ៊ីម៉ានៅតែមានៈបំបាក់មុខព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام ។ គាត់ទាមទារឲ្យគេនាំព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទៅឯម៉ាសយ្វីដូដោយចងនឹងខ្សែដើម្បីកុំឲ្យរត់រួច ។

កាលនោះពួកមុស្លីមបានឃើញផ្ទាល់ភ្នែកនូវទិដ្ឋភាពប្លែក ។ ព្រះរាជសីរបស់អល់ឡោះហ្វី عز وجل រីបុរសក្លាហានក្នុងសមរក្ខមិបាដ្វារ សមរក្ខមិអ៊ីហ្វ្វិដូដូ សមរក្ខមិខ្លង់ដ្វាត្វី សមរក្ខមិខ្លង់ដ្វាស្ត្រីនិងសមរក្ខមិហ្វ្វិណែនត្រូវចាប់ខ្លួនដោយ អ៊ីម៉ា បុគ្គលកំសាកដែលបានរត់ចោលសមរក្ខមិអ៊ីហ្វ្វិដូដូ កាលព្រះបរមសាស្តាមូហ្វាម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم រងរបួស ។

គេអាចវាស់ស្ទង់បាននូវអំណត់របស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលបានទប់ចិត្តមិនប្រើកម្លាំងដើម្បីអ៊ីស្លាមនោះ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ដឹងច្បាស់ថាពុំបានផលប្រយោជន៍ទេបើព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រយុទ្ធ ថាសង្គ្រាមស៊ីវិលនឹងធ្វើឲ្យមុស្លីមវិនាសខាតបង់ ។

ពេលគេបាននាំខ្លួនព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ទៅជួប អាហ្វិ បាការ អ៊ីម៉ា ទទួចសូមឲ្យសម្លាប់ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បើព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} មិនព្រមទទួលស្គាល់ អាហ្វិ បាការ ទេនោះ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានឆ្លើយតបគាត់ថា៖ "អ្នកចង់សម្លាប់បុរសដែលជាបម្រើរបស់ព្រះជាម្ចាស់^{عز وجل} និងជាប្អូនរបស់ព្រះសាស្ត្រារបស់ព្រះជាម្ចាស់^{عز وجل} ឬ?"

ក្នុងពេលនោះ អ៊ីម៉ា បែរទៅរក អាហ្វិ បាការ ដែលពុំបាននិយាយអ្វីសោះ រហូតមកដល់ពេលនោះ ហើយគាត់បានសូមឲ្យសម្រេចវាសនាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ។ តែ អាហ្វិ បាការ បានប្រកាសថាដរាបណាព្រះនាងហ្វាទីម៉ាស្ក៍^{سلام الله عليها} នៅរស់គាត់នឹងមិនបង្ខំព្រះស្វាមី^{صلوات الله عليه والسلام} របស់ព្រះនាង^{سلام الله عليها} ឲ្យទទួលស្គាល់គាត់ទេ ។

ក្រោយពីនោះ គេបានដោះលែងព្រះអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានទៅកាន់ផ្ទះបរមសាស្ត្រាមូហ្វាម៉ាដ្វ័^{صلی الله عليه وآله وسلم} ភ្លាម ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ឈរគិតនៅទីនោះអំពីការផ្លាស់ប្តូររបស់មនុស្ស ក្រោយពីព្រះរៀម^{صلی الله عليه وآله وسلم} ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានចាកចោលលោកនេះ ។

លំហាត់

១. អ្នកណាសមជាស្តេចខ្ញុំលីហ្វទីមួយជាងគេ កាលព្រឹត្តិការណ៍សាត្វីហ្វាស្ត់កើតឡើង ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅឯណា ?

២. ហេតុអ្វីពួកមូហាឃ្យីរីនថាខ្លួនមានសិទ្ធិបានមុខតំណែងខ្ញុំលីហ្វាស្ត់ជាងគេ ?

៣. ពួកអាន់ស្វារសំអាងលើអ្វី ដើម្បីបង្ហាញឲ្យឃើញថាខ្លួនសក្តិសមនឹងមុខតំណែងខ្ញុំលីហ្វាស្ត់ជាងគេ ?

៤. អាប៊ូ បាការ ត្រូវគេជ្រើសរើសជាស្តេចខ្ញុំលីហ្វទីមួយដូចម្តេច ?

៥. ហេតុអ្វីព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាឡី ^{صلوات الله عليه والسلام} បានសម្រេចចិត្តមិនប្រយុទ្ធ ដើម្បីទាមទារសិទ្ធិកាន់មុខតំណែងខ្ញុំលីហ្វាស្ត់របស់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ?

មេរៀនទី ១៤

អាប៊ូ បាការ - ស្តេចខ្ញុំលិហ្សទី ១

ថ្ងៃបន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលគេបានប្តេជ្ញាទទួលស្គាល់ អាប៊ូ បាការ ជាស្តេចខ្ញុំលិហ្ស នៅសាគីហ្សាស្ត គាត់បានទៅឯម៉ាស់យ៉ូដូព្រះបរមសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ឋ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم អង្គុយលើ មីមបារ (អាសនៈ) ។ មានមនុស្សច្រើនប្រជុំគ្នាធ្វើការប្តេជ្ញាទទួលស្គាល់ស្តេចខ្ញុំលិហ្ស ជាសាធារណៈនៅទីនោះ ។ អ្វីម៉ារឈរក្បែរនោះ គ្រៀមខ្លួនទប់ស្កាត់ឧប្បត្តិហេតុ ដែលអាចកើតឡើងពីសំណាក់មិត្តនិងបក្សពួករបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាឡី صلوات اللہ علیہ والسلام ។

អាប៊ូ បាការបានប្រកាសប្រាប់ប្រជារាស្ត្រថា៖ "ខ្ញុំត្រូវគេតែងតាំងឲ្យកាន់មុខ តំណែងនេះ ថ្វីជឿតខ្ញុំមិនចង់បានមុខតំណែងនេះទេ ។ សូមស្បថចំពោះ អល់ឡោះហ្គ័ عز وجل ខ្ញុំសប្បាយចិត្តណាស់ប្រសិនបើមានអ្នកណាម្នាក់ក្នុងចំណោមអស់ លោកទទួលយកមុខតំណែងនេះជូនខ្ញុំ ។ បើអស់លោកចង់ឲ្យខ្ញុំធ្វើដូចព្រះបរម សាស្តារបស់អល់ឡោះហ្គ័ عز وجل ចូរអស់លោកដឹងថាខ្ញុំមិនអាចធ្វើបានទេ ។ ព្រះជា ម្ចាស់ عز وجل បានលើកតម្កើងព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم និងបានការពារព្រះអង្គ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ពីកំហុស ។ ចំណែក ឯខ្លួនខ្ញុំជាមនុស្សសាមញ្ញមិនប្រសើរជាងអស់លោកណាម្នាក់ទេ ។ ពេលអស់ លោកឃើញខ្ញុំខ្ជាប់ខ្ជួន ចូរស្តាប់បង្គាប់ខ្ញុំ ។ ពេលអស់លោកឃើញខ្ញុំឃ្លាតចេញពី ផ្លូវត្រូវ ចូរអស់លោកកែតម្រង់ខ្ញុំ ។ ជួនកាលខ្ញុំត្រូវបិសាចគ្រប់គ្រង ដូច្នោះបើអស់ លោកឃើញខ្ញុំក្រោធ ចូរអស់លោកកុំមកជិតខ្ញុំព្រោះពេលនោះខ្ញុំនឹងមិនស្តាប់អ្វី ទេ ។"

សុន្ទរកថារបស់មេដឹកនាំថ្មីរបស់មុស្លីមនេះហួសវិស័យគិតមែន! គាត់បាន ទទួលស្គាល់ថាគាត់មិនមែនបុគ្គលស័ក្តិសមនឹងមុខតំណែងនេះទេ ហើយគាត់បាន ប្រាប់មុនថាគាត់នឹងធ្វើខុសច្រើន ។ គាត់ដឹងច្បាស់ថាគាត់មានចំណេះមិនគ្រប់ គ្រាន់ទេផ្នែកសាសនា ដូច្នោះគាត់ខិតខំបិទបាំងបញ្ហានានាដែលអាចកើតឡើងក្នុង អនាគតនោះដោយប្រាប់ឲ្យគេដឹង "បិសាច" (អារម្មណ៍អាក្រក់) របស់គាត់ ។ សម្តី ទាំងនេះមិនគួរឲ្យទុកចិត្តទេ អ្វីដែលគួរឲ្យឆ្ងល់នោះគឺ អាប៊ូ បាការ អាចយោងខ្លួនរួច បានជាមួយពាក្យសម្តីដ៏អន់និងពោរពេញដោយការសូមទោស ។

អ៊ូម៉ារ និង អាហ្វិ បាការ រលំតែចាប់យកអំណាចស្វិតស្វាញណាស់ ពុំមានអ្នកណាម្នាក់ ក្នុងចំណោមបុគ្គលទាំងពីរនាក់នេះ ចូលរួមក្នុងពិធីបុណ្យព្រះរាជសព ព្រះបរមសាស្តាម្បាម៉ាដ្ឋុ^{صلى الله عليه وآله} ទេ ។ ទោះបី អាហ្វិ បាការ ជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វថ្នីក៏ដោយ តែការជ្រើសរើសនេះ ពុំមែនជាការជ្រើសរើសដោយប្រជាពលរាស្ត្រទូទៅទេ ។

សមាជិក បានី ហ្គាស្ត្រីម និងមុស្តីមកាន់ធម៌ពិតប្រាកដមួយចំនួនដូចជា ស្វីបែរ, មីកូដាដ្ឋុ, សាល់ម៉ាន, អាហ្វិ ស្វារ, អ៊ូម៉ារ, បាររ៉េអ៊ូ ប៊ិន អ៊ូស្ត្រុប (البراء بن عازب), ខ្ញុំលីដ្ឋុ ប៊ិន សាអ៊ីដ្ឋុ (خالد بن سعيد), អាហ្វិ អែយូប អាល់-អាន់ស្វីរី (أبو أيوب الأنصاري), យូសែម៉ាស្តុ ប៊ិន ស្វាប៊ីត (خزيمة بن ثابت) ជាដើមមិនព្រមទទួលស្គាល់ អាហ្វិ បាការ ទេ ទាំងអស់គ្នាជឿជាក់ថាមុខតំណែងនេះត្រូវបានមកព្រះសន្តម្តីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ។

ព្រឹត្តិការណ៍នេះធ្វើឲ្យព្រះសន្តម្តីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} តូចចិត្ត តែព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ស្ងៀមស្ងៀម អំពើអយុត្តិធម៌នេះដោយអំណត់ដើម្បីអ៊ីស្លាម ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ផ្តោតអារម្មណ៍ទៅលើ ការប្រមូលព្រះគម្ពីរគួរអានជាកម្រង និងរៀបរៀងព្រះគម្ពីរគួរអាននេះតាមលេខ រៀងដែលអស់ឡោះហ្ន៍^{عز} ដាក់មក ។

កាល អាហ្វិ បាការ ត្រូវជ្រើសរើស គាត់មានអាយុ ៦០ ឆ្នាំ ។ គាត់ជាកូនរបស់ អាហ្វិ គូហ្គាហ្គាស្តុ ។ ឈ្មោះដើមរបស់គាត់គឺ អ៊ូបដ្ឋាល់-កាក្តុបាស្តុ (عبد الكعبة) និង អ៊ូទិក្តុ (عتيق) ។ គាត់នៅក្នុងចំណោមបណ្តាអ្នកដំបូងដែលផ្លាស់ប្តូរសាសនាដើម មកកាន់សាសនាអ៊ីស្លាម កាលគាត់បានទៅជាមុស្តីមក្នុងអាយុ ៣៨ ឆ្នាំ គេដាក់ ឈ្មោះគាត់ថា អ៊ូបដ្ឋាល់ឡោះហ្ន៍ ។ ក្រោយអាពាហ៍ពិពាហ៍កូនស្រីគាត់ឈ្មោះ អ៊ែស្វាស្តុជាមួយព្រះបរមសាស្តាម្បាម៉ាដ្ឋុ^{صلى الله عليه وآله} គេហៅឈ្មោះគាត់ថា អាហ្វិ បាការ ដោយផ្តោតសេចក្តីទៅរកកូនស្រីគាត់ ។

អាហ្វិ បាការ មានបុរសបរជាល្អឃ្នាញក្រណាត់ គាត់ជាអ្នកជំនាញខាងពង្សាវលី ត្រកូលអាវ៉ាប់ផ្សេងៗដែរ (អ្នកស្គាល់ពូជពង្ស) ជាពិសេសត្រកូលរបស់ពួក គួរ៉យ្ត្រ ។ ក្រោយពីគេបានជ្រើសរើសគាត់ កាលអ៊ូម៉ារបានឃើញគាត់ទៅផ្សារ ដើម្បីបើកហាង គាត់បានប្រាប់ អាហ្វិ បាការ ថា៖ "លោកនៅតែធ្វើជំនួញ ពេលគេ បានប្រគល់អំណាចគ្រប់គ្រងលើមុស្តីមទាំងអស់ឲ្យលោក ?"

អាហ្វិ បាការ បានតបថា៖ "ឲ្យខ្ញុំចិញ្ចឹមគ្រួសារខ្ញុំដូចម្តេចទៅ ?"

អ៊ីម៉ាបាននាំគាត់ទៅជួប អាហ្វិ អ៊ីបៃដ្វាស្ត់ (أبو عبيدة) អ្នកទទួលបន្ទុកប្រាក់របស់ បៃត អាល់-ម៉ាល (بيت المال - ឃ្លាំងប្រាក់សាធារណៈ) ។ អាហ្វិ អ៊ីបៃដ្វាស្ត់ បានឲ្យ ប្រាក់បំណាច់ប្រចាំឆ្នាំគាត់ ៦០០០ រៀលក្នុងមួយឆ្នាំ លើសពីគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ ចាយវាយសម្រាប់សេចក្តីត្រូវការរបស់គ្រួសារ ។

ប្រការដំបូងបង្អស់ដែល អាហ្វិ បាការ ធ្វើក្នុងឋានៈជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វ គឺជំទាស់ ព្រះនាង ហ្វាទ្វីម៉ាស្ត់^{سلام الله عليها} រឿងម្ចាស់សិទ្ធិដីហ្វាដ្វាក់ ។ ព្រះនាងហ្វាទ្វីម៉ាស្ត់^{سلام الله عليها} មិនអត់ ឱនឲ្យ អាហ្វិ បាការ ឡើយដែលបានធ្វើបែបនេះ ។ ព្រះនាង^{سلام الله عليها} បានផ្តាំថាមិនឲ្យ អាហ្វិ បាការ និង អ៊ីម៉ា ចូលរួមក្នុងពិធីបុណ្យព្រះរាជសព្វះនាង^{سلام الله عليها} ទេ ។

ព្រោះតែគេមិនទទួលស្គាល់ អាហ្វិ បាការ ជាអ្នកស្នងព្រះបរមសាស្តា ម្យ៉ាងម៉ាដ្វ៉ូ^{صل الله عليه وسلم} ស្របតាមច្បាប់ បានជាប្រជាជាតិផ្សេងៗនៅជុំវិញដែនដីអាវ៉ាប៊ីឈប់ បង់ពន្ធឲ្យរដ្ឋអ៊ីស្លាម ។ អាហ្វិ បាការ បានសម្រេចបង្ក្រាបសម្លេងមិនពេញចិត្តដែល បានបន្លឺឡើងនោះដោយកម្លាំងបាយ ។ គាត់បានកែនទ័ពមុស្លីមក្រោមការគ្រប់គ្រង របស់មេបញ្ជាការច្រើននាក់ ហើយបានបញ្ជូនទ័ពទាំងនេះទៅកាន់តំបន់ឆ្ងាយៗ ដើម្បីទាមទារពន្ធ ។

គេបានឲ្យមេបញ្ជាការទ័ពសូត្រអាស្មាន់ពេលទៅដល់ទីដៅ ដើម្បីពិសោធន៍ ជំនឿប្រជារាស្ត្រតំបន់នោះ ។ បើប្រជារាស្ត្រឆ្លើយតប ត្រូវឲ្យពួកគេប្តេជ្ញាថាខ្លួនបាន ធ្វើខុសហើយឲ្យពួកគេចុះចូលក្រោមអំណាចស្តេចខ្ញុំលិហ្វ ។ បើពួកគេមិនព្រមទេ មេបញ្ជាការទាំងអស់បានទទួលបញ្ជាមកថា ឲ្យប្រយុទ្ធពួកគេនិងចាប់ខ្លួនស្រ្តីនិង ក្មេងៗ ។ ពួកមេបញ្ជាការបានចាកចេញពីម៉ាឌ្វីណាស្ត់ជាមួយបញ្ជាទាំងនេះ ។

បុរសអ្នកដឹកនាំកងទ័ពធំជាងគេជាឧត្តមសេនីយ៍ដ៏ល្បីឈ្មោះ ខ្ញុំលីដូ ប៊ិន វ៉ាលីដូ (خالد بن الوليد) ។ បុរសនេះឯងដែលបានធ្វើឲ្យទ័ពមុស្លីមចាញ់ក្នុងសមរភូមិ អ៊ូហ្វ្វូដូ ។ ថ្វីដ្បិតគាត់ប្តូរសាសនាមកកាន់សាសនាអ៊ីស្លាមក្រោយមកមែន តែគាត់ ជាទាហានសាហារ ពុំមានជំនឿសោះ ។ គេបានបញ្ជូនគាត់ទៅបែកខាងជើងជៀង កើត ប្រយុទ្ធទល់នឹងទ្រុឡូហ្វាស្ត់ (طلحة) បុរសម្នាក់ដែលបានតាំងខ្លួនសាស្តាថ្មី ។ ពេលទ្រុឡូហ្វាស្ត់ចាញ់ រត់គេចខ្លួន ពួកប្រជាជាតិ បាន ហ្វាវ៉ាស្ត្រីន (بنو هوازن) បាន ដាក់អាវុធសូមចុះចាញ់ មុខការគាត់បានសម្រេច វេហ៍ពេលគាត់បានសូមឲ្យគាត់

ត្រឡប់ទៅម៉ាឌីណាស៊ុរវិញ ។

តែខ្ញុំលីដូចង់ប្រយុទ្ធតទៀត ហើយក៏បាននាំទ័ពទៅកាន់តំបន់ឆ្ងាយជាងនេះ នៅខាងត្បូង ទៅរកប្រជាជាតិ បាន យ៉ារប៊ុរ្ស៍ (بنى البروج) ។ មេដឹកនាំប្រជាជាតិនេះ ឈ្មោះ ម៉ាលិក ប៊ិន នូវ៉ែរ៉េត្ត (مَالِكُ بْنُ نُوَيْرَةَ) បុរសថ្លៃថ្នូរល្បីឈ្មោះថាមានចិត្ត ទូលាយ ល្បីខាងជិះសេះនិងខាងកំណាព្យ ។ លោកមានភរិយាស្អាតឈ្មោះ ឡឡា ។ ពេលបានដឹងថាខ្ញុំលីដូនាំរេហ៍ពល ៤៥០០ នាក់មកកាន់ទីនេះ ម៉ាលិក ដឹងខ្លួនថាមិនអាចប្រយុទ្ធតទល់បានទេ ។ ពេលឮអាស្មាន់ លោកបានឆ្លើយតប ជាមួយបក្សពួកទាំងអស់គ្នា ។

តែខ្ញុំលីដូមិនសុខចិត្តទេ គាត់បានសម្លាប់ម៉ាលិកយ៉ាងសាហាវរួចហើយបាន រៀបការជាមួយភរិយារបស់ម៉ាលិកក្នុងយប់នោះតែម្តង មិនអើពើពីរយៈពេលរង់ចាំ (العدة) មុនរៀបការជាមួយស្រ្តីមេម៉ាយដែលព្រះបរមសាស្តាម្បូរម៉ាដូ ^{صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم} បាន កំណត់នោះទេ ។ ក្រោយមក ខ្ញុំលីដូមានទោសក្នុងការចោទប្រកាន់ដោយសារបក្ស ពួកខ្លួនជាសាក្សីផ្តល់ភស្តុតាង ។ បក្សពួកទាំងនោះស្អប់ខ្ពើមអំពើអមនុស្សធម៌របស់ ខ្ញុំលីដូណាស់ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អាហ្វិ បាការ បានលើកទោសឲ្យគាត់ ។

ខ្ញុំលីហ្វាស្តុររបស់ អាហ្វិ បាការ សម្បូរដោយឧប្បត្តិហេតុដែលសឲ្យឃើញថា គាត់ជាមនុស្សទន់ជ្រាយ ជាអ្នកកាត់ក្តីអន់ ជាអ្នកខ្វះការចេះដឹងផ្នែកសាសនា ។ ទី បំផុតគាត់បានស្លាប់ក្នុងឆ្នាំ ១៣ សករាជហ្វ្រែរ៉េត្ត បន្ទាប់ពីបានកាន់អំណាចបាន ២ ឆ្នាំនិង ៣ ខែ ។

លំហាត់

១. អាហ្វិ បាការ បានប្រកាសប្រាប់ប្រជារាស្ត្រថាអ្វីខ្លះ ហេតុអ្វី ?

២. ហេតុអ្វី អាហ្វិ បាការ មិនបើកហាងលក់ដូរតទៅទៀតក្រោយពីបានទៅជាស្តេច ខ្ញុំលិហូហើយ ?

៣. អាហ្វិ បាការ បានធ្វើអ្វីមុនបង្អស់ ពេលគាត់បានទៅជាស្តេចខ្ញុំលិហូ ?

៤. ហេតុអ្វី អាហ្វិ បាការ បានបញ្ជូនទ័ពមុស្លីមទៅឯតំបន់ឆ្ងាយៗ ?

៥. ដោយសារបក្សពួកគាត់ធ្វើសាក្សីផ្តល់ភស្តុតាង ខ្ញុំលីដូ ប៊ិន វ៉ាលីដូ មានទោសអ្វី បទចោទប្រកាន់នេះមានលទ្ធផលចុងក្រោយដូចម្តេច ?

មេរៀនទី ១៥

អ៊ីម៉ាម - ស្តេចខ្ចីលីហ្សូទី ២

អាហ្វិ បាការ បានជ្រើសរើស អ៊ីម៉ាម អាល-ខត្ត់ត្រប់ជាអ្នកស្នង ។ អ៊ីម៉ាមឡើង កាន់មុខតំណែងខ្ចីលីហ្សូស្ត្រៃដែល អាហ្វិ បាការ ស្លាប់ ។ អ៊ីម៉ាមថ្លែងប្រាប់ប្រជា រាស្ត្រនៅក្នុងសុន្ទរកថាផ្លូវការថា៖ "អល់ឡោះហ្ន៎! អឺយ! ការពិតទូលព្រះបង្គំមាន អារម្មណ៍គ្រោតគ្រាត ដូច្នេះសូមព្រះអង្គជួយបន្ទន់អារម្មណ៍ទូលបង្គំផង ។ ការ ពិតទូលបង្គំខ្សោយ ដូច្នេះសូមព្រះអង្គជួយទូលបង្គំឲ្យរឹងប៉ឹងផង ។ ការពិតទូល បង្គំកំណាញ់ ដូច្នេះសូមព្រះអង្គធ្វើឲ្យទូលបង្គំមានចិត្តទូលាយ ។"

ជាមួយពាក្យសម្តីខ្លះការរិះគិតទាំងនេះឯង ដែលអ៊ីម៉ាមបានចាប់ផ្តើមសោយ រាជ្យខ្ចីលីហ្សូស្ត្រៃដែលមានរយៈពេល ១០ ឆ្នាំនិង ៦ ខែ ។

ក្រោយពីបានឡើងកាន់អំណាចតែមួយឆ្នាំ អ៊ីម៉ាមបានបង្កើតច្បាប់សាសនា ថ្មីៗ គឺ៖

- ១) អ៊ីម៉ាមបាននាំចូលស្ត្រីឡាត្ត់ពិសេសមួយហោថា តារវីហ្ន៎ (تراویح) ក្នុងខែ រ៉ម៉ាដ្រន ។ ស្ត្រីឡាត្ត់នេះ ដែលតម្រូវឲ្យសូត្រព្រះគម្ពីរគួរអានមួយប៉ែកធំនោះ បងប្អូនមុស្លីមស៊ីន្ត្រីនៅតែអនុវត្តសព្វថ្ងៃនេះ ។
- ២) អ៊ីម៉ាមបានប្រកាសថាពិធីហ្គាច្រូតូច (អ៊ីមរ៉ោះត្ត៍ អាត់-តាម៉ាត់ទុអ៍ (العمره التمتتع)) និងមុតអុស្តុ (المتعة អាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយមានកំណត់ពេល) ជាប្រការហ្គាហ្គាំ (ត្រូវហាម) ចាប់ពីពេលនេះតទៅ ។
- ៣) អ៊ីម៉ាមបានសម្រេចបង្រួញតាក់បៀរនៅក្នុង ស្ត្រីឡាត្ត់ ម៉ាយិត ពី ៥ ឲ្យនៅ សល់តែ ៤ ទេ ។

អ៊ីម៉ាមមិនមានសិទ្ធិផ្លាស់ប្តូរប្រការទាំងនេះទេ ព្រោះព្រះបរមសាស្តាម្បូហ្គាំម៉ាដូ បានប្រកាសថាប្រការណាដែលព្រះអង្គ ផ្តល់បានចាត់ទុកថា ហ្គាឡាល់ ឬ

صلی الله علیه وآله وسلم

صلی الله علیه وآله وسلم

ហ្វារ៉ា ប្រការនោះត្រូវតែបិតនៅជាស្ថាពររហូតដល់ថ្ងៃជំនុំជម្រះ ។

ថ្ងៃមួយ អ៊ីម៉ាបានធ្វើយុត្តបាត់នៅលើមីមបារ ។ កាលនោះព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ហ្វារ៉ាសៃន៍ ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅកុមារភាពនៅឡើយ បានងើបឡើង ប្រាប់អ៊ីម៉ាថា៖ "ចុះចេញពី អាសនៈឪពុកខ្ញុំ ។"

អ៊ីម៉ាបានតបថា៖ "មីមបារនេះរបស់ឪពុកឯង ^{صلوات الله عليه والسلام} មែន មិនមែនរបស់ឪពុកខ្ញុំ ទេ ។ អ្នកណាឲ្យឯង ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាដូចនេះ ?"

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា ^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលនៅទីនោះដែរ បានងើបឡើង មានវចនៈថា៖ "សូមស្បថចំពោះអល់ឡោះហ្វ៊ូ ^{عز وجل} ពុំមានអ្នកណាប្រាប់គេ ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យថាទេ ។"

ក្នុងរជ្ជកាលអ៊ីម៉ា ទឹកដីមុស្លីមលាតសន្ធឹងកើនឡើងធំណាស់ ដែនដីបរទេស ត្រូវបានវាយយកបាន រាប់បញ្ចូលប្រទេសស៊ីរី ប្រទេសយូរដាន់ (Jordan), ទឹកដី យេរូសាឡេម ប្រទេសអេស៊ីបត៍និងដែនដីប៉ែរស៊ី (Persia) ដែរ ។ អ៊ីម៉ាបានតែងតាំង ទេសាភិបាលជ្រើសរើសមិនត្រឹមត្រូវឲ្យត្រួតត្រាដែនដីទាំងនេះ ។ ជាពិសេស អ៊ីម៉ា ជាដើមហេតុបណ្តាលឲ្យ មូអារីយ៉ាស៊ូ ប៊ិន អាហ្វិ ស៊ីហ្វយ៉ាន កាន់តែមានអំណាច ខ្លាំងឡើងនៅប្រទេសស៊ីរី ។

ដោយលើកយ៉ាស៊ីដូ ប្អូនប្រុសរបស់មូអារីយ៉ាស៊ូឡើងកាន់អំណាច អ៊ីម៉ាជា ដើមហេតុនៃការកាប់សម្លាប់នៅការបាឡាអ៊ី ដែលបានកើតឡើងក្រោមបញ្ជារបស់ កូនប្រុសអន្សតិរ្លីយរបស់មូអារីយ៉ាស៊ូឈ្មោះយ៉ាស៊ីដូ ។

ការចេះដឹងព្រះគម្ពីរគួរអាន ដែលអ៊ីម៉ាមានប្រចាំខ្លួននោះខ្សោយណាស់ ។ គាត់ធ្លាប់តែដើរល្បាតតាមផ្លូវម៉ាឌីណាស៊ូពេលយប់ កាន់រំពាត់ក្នុងដៃ ។ គ្រាមួយ គាត់ដើរកាត់ពីមុខផ្ទះមួយ បានឮគេច្រៀង ។ គាត់បានឡើងជញ្ជាំងផ្ទះខាងក្រោយ ឃើញបុរសនិងស្ត្រីម្នាក់កំពុងដឹកស្រា ។ ក្រោយខ្លាំង គាត់បានស្រែកថា៖ "សត្រូវ អល់ឡោះហ្វ៊ូ ^{عز وجل} ! ពួកឯងគិតថាគេមិនដឹងកំហុសពួកឯងឬ ?" បុរសបានតបថា៖ "អ៊ីម៉ាអីយ បើខ្ញុំមានកំហុសមួយ លោកមានកំហុសបីយោលតាមព្រះគម្ពីរ គួរអាន ។" អ៊ីម៉ាមិនជឿត្រចៀកខ្លួនឯងទេ គាត់ប្រជែងបុរសនោះដោយឲ្យគាត់ លើកយកភ័ស្តុតាងមកបញ្ជាក់សម្តីគាត់ ។ ពេលនោះបុរសបានលើកឡើងបី

អាយ៉ាស់ព្រះគម្ពីរគូរអាន គឺ៖

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا ... ﴿١٢﴾

12. បណ្តាអ្នកមានសទ្ធាអើយ ចូរពួកអ្នកចៀសវាងប៉ាន់ស្មាន ព្រោះការពិត ក្នុង ករណីខ្លះ ប៉ាន់ស្មានជាបាប ។ ចូរពួកអ្នកកុំលបយកការណ៍... (សូរ៉េ:ត្ត អាល់-ហ្វ្រិយ្វីត អាយ៉ាស់ 12 (49:12))

... وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَن تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا ... ﴿١٨٩﴾

189. ...មិនត្រឹមត្រូវទេដែលពួកអ្នកចូលផ្ទះតាមខាងក្រោយនោះ តែត្រឹមត្រូវគឺ បុគ្គលដែលខ្លាចក្រែង[អស់ឡោះហ្ន៎ដោយជឿស្របចិត្ត] ។ ចូរពួកអ្នកចូលផ្ទះតាម ទ្វារ... (សូរ៉េ:ត្ត អាល់-បាក្វីរ៉េ:ត្ត អាយ៉ាស់ 189 (2:189)) ។

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا ... ﴿٢٧﴾

27. ហែបណ្តាអ្នកមានសទ្ធា ចូរពួកអ្នកកុំចូលទៅក្នុងផ្ទះផ្សេងពីផ្ទះពួកអ្នកឡើយ មុនពួកអ្នកបានសូមអនុញ្ញាតនិងបានគំនាប់អ្នកផ្ទះនោះ ។ (សូរ៉េ:ត្ត អាន់-នូរ អាយ៉ាស់ 27 (24:27)) ។

ពេលបានឮសម្តីនេះ អ្នកម៉ារខ្មាសខ្លួនដែលមិនចេះដឹងព្រះគម្ពីរគូរអាន ហើយ បានសូមទោសដែលបានលួចចូលក្នុងផ្ទះគេ ។ បន្ទាប់ពីបុរសបានសន្យាថាលែង ប៉ះពាល់ស្រាទៀត អ្នកម៉ារក៏បានត្រឡប់ទៅវិញ ។ ឧប្បត្តិហេតុបែបនេះជាច្រើនបាន កើតឡើង ។ ច្រើនលើក អ្នកម៉ារខ្មាសគេព្រោះតែចេះដឹងអាយ៉ាស់ព្រះគម្ពីរគូរអាន តិចបំផុត ។ គេឆ្ងល់ណាស់ថាហេតុអ្វីគាត់គិតថាខ្លួនគាត់ស័ក្តិសមក្នុងការដឹកនាំ ប្រជានិករមុស្លីម ។

ប្រវត្តិសាស្ត្របានបង្ហាញឲ្យឃើញនូវឧប្បត្តិហេតុច្រើន ដែលបានកើតឡើង ពេលអ្នកម៉ារបានសម្រេចប្រញាប់ប្រញាល់ពេកនិងមិនត្រឹមត្រូវ ហើយការវិនិច្ឆ័យ ទាំងនេះ ត្រូវកែតម្រូវបានអាស្រ័យវត្តមាននិងអន្តរាគមន៍របស់ព្រះសន្តម្តីមុហ្វាឡី

صلوات الله عليه والسلام ។

ថ្ងៃមួយ អ៊ូម៉ារបានដាក់បញ្ជាឲ្យគេវាយស្រ្តីរិកលចរិតម្នាក់ដែលត្រូវគេចោទថា ប្រព្រឹត្តិខុសផ្លូវភេទ តាមទណ្ឌកម្មកំណត់ ។ គេបាននាំខ្លួនស្រ្តីអកុសលទៅវាយ ដោយអូសទាញគាត់តាមផ្លូវ ។ កាលនោះព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ៊ាលី صلوات الله عليه والسلام ដើរកាត់តាម នោះ សួររកមូលហេតុ ។ ពេលគេបានប្រាប់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឲ្យដឹងរឿងរ៉ាវ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវចនៈថា៖ "អស់លោកមិនដឹងទេថាព្រះបរមសាស្តាម្បាម្បាម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله وسلم មានព្រះ វចនៈថាបញ្ជាធ្វើទណ្ឌកម្មមិនដាក់ឲ្យអនុវត្តទៅលើមនុស្សរិកលចរិតទេ ដរាបណា មនុស្សនោះមិនទាន់មានសតិអារម្មណ៍ប្រសើរឡើងវិញ ពីព្រោះមនុស្សនោះគ្រប់ គ្រងទង្វើខ្លួនឯងមិនកើតទេ ។" អ៊ូម៉ារក៏បានចេញបញ្ជាឲ្យគេដោះលែងស្រ្តីនោះ វិញ ។ ឧប្បត្តិហេតុបែបនេះបានកើតឡើងញឹកញយណាស់ ដល់ថ្នាក់អ៊ូម៉ាររមែង និយាយថា៖ "បើអត់អ៊ាលី صلوات الله عليه والسلام អ៊ូម៉ារប្រាកដជាវិនាស ។"

អ៊ូម៉ារបានចេញច្បាប់ថា បណ្តាអ្នកមិនមែនអាវ៉ាប់មិនមានសិទ្ធិចូលក្នុងស្រុក ម៉ាឌីណាស្ត់ទេ ។ តែគាត់បានបន្តច្បាប់នេះឲ្យបុរសម្នាក់ដោយយោគយល់មិត្តគាត់ ម្នាក់ឈ្មោះ មូគីរ៉េត្តី ប៊ិន ស្ត្រីអ៊ីបាស្ត់ (المُعيرة بن شعبة) ទេសាភិបាលខេត្តតូហ្វាស្ត់ ។ បុរសពាក់ព័ន្ធនោះឈ្មោះ អាហ្វិ លុអ៊ីលូអ្វាស្ត់ (أبو لؤلؤة) ។ គាត់មិនមែនអាវ៉ាប់ទេ តែ គាត់ជាជាងឈើដ៏មានថ្លៃដៃ ជាជាងដែកនិងជាជាងឆ្លាក់ក្បាច់ ។

អាហ្វិ លុអ៊ីលូអ្វាស្ត់ បង់ពន្ធច្រៃណាស់ដើម្បីមានសិទ្ធិរស់នៅឯម៉ាឌីណាស្ត់ គាត់បានសូមអ៊ូម៉ារឲ្យតម្លើងប្រាក់ឧបត្ថម្ភគាត់ ។ អ៊ូម៉ារបដិសេធ ថែមទាំងបានដាក់ មុខការឲ្យគាត់កសាងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវដោយកម្លាំងខ្យល់ទៀតផងដើម្បីកិនម្សៅ ។

អាហ្វិ លុអ៊ីលូអ្វាស្ត់ បានសន្យាថានឹងកសាងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវដោយកម្លាំង ខ្យល់មួយដែលមនុស្សនឹងនិយាយមិនឈប់ ។ អាកប្បកិរិយាគាត់ពេលនិយាយ សម្តីនេះធ្វើឲ្យអ៊ូម៉ារស្ទើរខ្លួនឯងថាគេកំពុងគេតំរាមខ្លួនមែនឬទេ ការក្រែងខ្លាច នេះទៅជាពិត ។

ច្រើនថ្ងៃក្រោយមក អាហ្វិ លុអ៊ីលូអ្វាស្ត់ លួចស្ទាក់វាយប្រហារអ៊ូម៉ារពេលព្រឹក ព្រលឹម ចាក់អ៊ូម៉ារបីកាំបិតត្រង់ពោះដោយកាំបិតមុខពីរ ។ មុខរបួសមួយមានអាការ ធ្ងន់ប៉ះពាល់ដល់អាយុជីវិត ។ អ៊ូម៉ារស្លាប់បីថ្ងៃក្រោយមក ក្នុងថ្ងៃទី ២៦ ខែ ស៊ុលហ្គីយ៉ូស្ត ក្នុងអាយុ ៦៣ ឆ្នាំ ។

ការស្តាប់របស់បុគ្គល ដែលបានធ្វើឲ្យព្រះនាងហ្វាទីម៉ាស្ត្រា^{ស្លាម៉ាតុល្លាហ៊ី} ឈឺចាប់យ៉ាងខ្លាំងកាលគាត់បានហែកងកសារម្ចាស់សិទ្ធិដីហ្វាដាក់របស់ព្រះនាង^{ស្លាម៉ាតុល្លាហ៊ី} ត្រូវគេអបអរសាទរជាថ្ងៃបុណ្យដែលហៅថា អ៊ីដូ ស្វាស្ត្រីអ៊ី (عيد الزهراء) ។ សូមអល់ឡោះហ្វីដាក់បណ្តាសា អ៊ីម៉ាអាល់-ខត្តត្តប រហូតឥតអរសាទរ ។

លំហាត់

១. អ៊ីម៉ាម អាល់-ខុត្តុប្រាប ត្រូវជ្រើសរើសជាស្ដេចខ្ញុំលិហ្សទី ២ ដូចម្ដេច ? គាត់បាន ថ្លែងសុន្ទរកថាដំបូងថាអ្វី ?

២. អ៊ីម៉ាមបានបង្កើតច្បាប់ថ្មីក្នុងសាសនា មានច្បាប់អ្វីខ្លះ ?

៣. ហេតុអ្វីអ៊ីម៉ាមជាដើមហេតុនៃការកាប់សម្លាប់នៅការបាឡាអ៊ី ដែលបានកើត ឡើងក្រោមបញ្ជារបស់កូនប្រុសបិសាចរបស់មូអុរីយ៉ាស៊ុនឈ្មោះយ៉ាស៊ីដូ ?

៤. អាយ៉ាស៊ុនទាំងបី ដែលបុរសផឹកស្រាជាមួយភរិយាបានសូត្រឲ្យអ៊ីម៉ាមស្ដាប់នោះ មានអាយ៉ាស៊ុនអ្វីខ្លះ ?

៥. ហេតុអ្វីអ៊ីម៉ាមថា៖ "បើអត់អាល្លឺ ^{صلوات الله عليه والسلام} អ៊ីម៉ាមប្រាកដជាវិនាស" ?

មេរៀនទី ១៦

អ៊ីស្រាអែល - ស្តេចខ្ញុំលិហ្សទី ៣

មុនស្លាប់ អ៊ីម៉ារបានជ្រើសរើសបណ្តាសាវកប្រាំមួយនាក់របស់ព្រះបរមសាស្តាមូហាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم ឲ្យពួកគេទាំងប្រាំមួយនាក់នេះជ្រើសរើសគ្នាឯងម្នាក់ជាអ្នកស្នងខ្លួន ។ បេក្ខជនទាំងប្រាំមួយនាក់នោះមាន អ្នកប្តូរ-រ៉ោះហ្គ្រីម៉ាន ប៊ិន អេហ្វហ្វ (عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ), អ៊ីស្រាអែល ប៊ិន អ្នកហ្វូហ្វាន (عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ), អ្នកលី ប៊ិន អាហ្វិ ត្រីលីប (عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ), សាអ្នកដ្ឋ ប៊ិន អាហ្វិ រ៉ាត្រីត្រីស្ត (سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ), ស្រីប៊ែរ ប៊ិន អាហ្វិ (طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ) និង ត្រល់ហ្វាស្ត ប៊ិន អ៊ីប៊ែខ្លួលឡោះហ្វា (الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ) ។

នេះជាវិធានការដ៏ប៉ិនប្រសប់របស់អ៊ីម៉ារ ព្រោះគាត់មិនបានជ្រើសរើសបុគ្គលដែលស្រឡាញ់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី صلوات الله عليه والسلام ស្រាប់ហើយនោះទេ ។ លើសពីនេះ អ៊ីម៉ារបានដាក់បញ្ហាថា បើអ្នកណាមួយក្នុងចំណោមបុគ្គលទាំងប្រាំមួយនាក់នេះតវ៉ាការតែងតាំងបុគ្គលដែលគេនឹងជ្រើសរើសយកជាស្តេចខ្ញុំលិហ្សនៅទីបំផុតនោះ អ្នកនោះនឹងត្រូវប្រហារជីវិត ។

ក្រោយពីអ៊ីម៉ារស្លាប់ បណ្តាអ្នកដែលត្រូវជ្រើសរើសជួបជុំគ្នា តែពុំបានលទ្ធផលទេ ។ ទីបំផុត អ្នកប្តូរ-រ៉ោះហ្គ្រីម៉ាន បានប្រកាសថាគាត់បោះបង់ចោលសិទ្ធិកាន់ខ្ញុំលីហ្វាស្ត បើទាំងអស់គ្នាអនុញ្ញាតឲ្យគាត់អាចជ្រើសរើសបានស្តេចខ្ញុំលិហ្ស ។ អ៊ីស្រាអែលយល់ព្រម តែព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី صلوات الله عليه والسلام ថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام យល់ព្រមបើអ្នកប្តូរ-រ៉ោះហ្គ្រីម៉ានសន្យាថានឹងមិនគិតតែអំពីសាច់សាលោហិតទេ តែត្រូវសម្រេចដោយផ្អែកទៅលើគុណសម្បត្តិតែម្យ៉ាង ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវចនៈដូច្នោះពីព្រោះអ៊ីស្រាអែលជាបងប្អូនថ្លៃរបស់ អ្នកប្តូរ-រ៉ោះហ្គ្រីម៉ាន ហើយទាំងពីរនាក់នេះជាមិត្តនឹងគ្នា ។ អ្នកប្តូរ-រ៉ោះហ្គ្រីម៉ានព្រមទទួលលក្ខខណ្ឌ បន្ទាប់មកគាត់បាននិយាយជាមួយបេក្ខជនរាល់គ្នាដោយផ្ទាល់ខ្លួន ។

ស្រីប៊ែរយល់ព្រមជាគុណប្រយោជន៍ដល់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី صلوات الله عليه والسلام ត្រល់ហ្វាស្ត មិនបាននៅម៉ាឌីណាស្ត្រេ ឯការជ្រើសរើសរបស់សាអ្នកដ្ឋមិនច្បាស់លាស់ទេ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី صلوات الله عليه والسلام និងអ៊ីស្រាអែលបញ្ជាក់អំពីសិទ្ធិរបស់រៀងៗខ្លួនក្នុងការកាន់

មុខតំណែង ។ ដូច្នោះ មានតែបុគ្គលទាំងពីរនាក់នេះទេជាជម្រើស ។

ថ្ងៃបន្ទាប់ម៉ោងឃ្នីដូចមានមនុស្សពេញ ព្រោះរាល់គ្នាចង់ដឹងថាអ្នកណាជាស្តេច ខ្ញុំលិហ្វធីរបស់ខ្លួន ។ អាប់ដូរ-រ៉ោះហ្គ័រមានបានពិភាក្សាអំពីស្ថានការណ៍ជាមួយ អ៊ុរ អាល់ អុស្ត្រ អ្នកពូកែខាងនយោបាយគ្មានសីលធម៌សាសនា ។

ធ្វើតាមយោបល់របស់អ៊ុរ អាប់ដូរ-រ៉ោះហ្គ័រមាន សូមឲ្យព្រះសន្តម្ពីរម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ទៅជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វដោយមានលក្ខខណ្ឌដឹកនាំតាមព្រះគម្ពីរគួរអាន តាម សិក្ខាបទរបស់ព្រះបរមសាស្តាមហ្វាម៉ាដ្វ័ ^{صلوات الله عليه وآله وسلم} និងតាមទង្វើរបស់ អាហ្វិ បាការ និង អ៊ីម៉ារ ។

ដូចបានគ្រោងទុកមែន ព្រះសន្តម្ពីរម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រមទទួលលក្ខខណ្ឌដំបូងពីរ តែព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បដិសេធដាច់អហ្វាហ្គារថាមិនព្រមធ្វើតាមទង្វើរបស់ អាហ្វិ បាការ និង អ៊ីម៉ារទេ ។ ពេលគេស្នើឲ្យអ៊ីស្តម៉ានធ្វើតាមលក្ខខណ្ឌដូចគ្នានេះ គាត់យល់ព្រមភ្លាម ដូច្នោះគេបានជ្រើសរើសគាត់ជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វទីបី ។

ព្រះសន្តម្ពីរម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រាប់អាប់ដូរ-រ៉ោះហ្គ័រថា៖ "មិនមែនជាលើកដំបូង ទេដែលគេបំបាត់សិទ្ធិខ្ញុំ តែលោកបានសម្រេចចិត្តដោយលំអៀងព្រោះលោកបារម្ភ តែផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនទេក្នុងការជ្រើសរើសនេះ ។" ពេលបានឮសម្តីនេះ អាប់ដូរ-រ៉ោះហ្គ័រមានព្រមានព្រះសន្តម្ពីរម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាអ៊ីម៉ារបានផ្តាំអ្នកណា ប្រកែកតវ៉ាជម្រើសអ្នកនោះត្រូវសម្លាប់ ព្រះសន្តម្ពីរម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ក៏បានចាកចេញពី អង្គប្រជុំទាំងជ្រេញចិត្ត ។

ជ្រើសរើសយកអ៊ីស្តម៉ានជាកំហុសធំសម្បើមណាស់ ច្រើនឆ្នាំក្រោយមក បុរសនេះបានបំផ្លាញជំនឿនិងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរមួយប៉ែកធំរបស់មុស្លីម ។ សុន្ទរកថា របស់គាត់ពេលឡើងកាន់អំណាចបង្ហាញឲ្យឃើញថាគាត់ខ្វះការព្យាយាម ហើយ គាត់បញ្ចប់សុន្ទរកថាដោយថ្លែងថា៖ "យើងមិនមែនជាអ្នកផ្សាយសាសនាឡើយ តែព្រះជាម្ចាស់ ^{الله} នឹងបង្ហាត់បង្រៀនយើង ។"

ចាប់តាំងពីឡើងកាន់អំណាចថ្ងៃដំបូងភ្លាម អ៊ីស្តម៉ានបានផ្លាស់ទេសាភិបាល ខេត្តធំៗដោយប្រព័ន្ធដោយមនុស្សផ្សេងៗក្នុងវង្សត្រកូលគាត់ដែលជាអ្នក បាន អ៊ីម៉ែយ៉ាស្ត ។

ដូច្នោះ គាត់បានតែងតាំងប្អូនគាត់ មនុស្សប្រមឹក ឈ្មោះ វ៉ាលីដូ ដើម្បីផ្លាស់សាអុដ្ឋូ ប៊ិន វ៉ាក្វូតូស្ត ទៅខេត្តគូហ្វាស្ត ។ នៅប្រទេសអេស៊ីបត៍ គាត់បានផ្លាស់ អ៊ូរ អាល់-អុស្ត ដោយប្អូនចិញ្ចឹមគាត់ឈ្មោះ អ៊ូប៊ូដាល់ឡោះហ្វា ប៊ិន អាប៊ី សារហ្វា (ឬសារ៉ោះហ្វា) (عَبْدَ اللَّهِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ) បុរសត្រូវបណ្តាសាក្នុងព្រះគម្ពីរគូរអាន (ស៊ីរ៉ោះត្តិ អាល់-អាន់អុំ អាយ៉ាស្ត 93 (6:93)) ព្រោះគាត់ប្រធិតឡើងនូវសម្តីមុសា ថាខ្លួនគាត់ទទួលវាហ្វីពីអល់ឡោះហ្វា ^{عَل} ។

អ៊ីស្តម៉ានបានហៅមកម៉ាឌីណាស្តវិញ ហ្វាកាំ ប៊ិន អាល់-អុស្ត (الْحَكَمَ بْنَ الْعَاصِ) ដែលព្រះបរមសាស្តាម្បហ្វាម៉ាដ្ឋូ ^{صلى الله عليه وآله وسلم} បានបណ្តេញចេញពីម៉ាឌីណាស្តមួយជីវិត ។ ហ្វាកាំជាឪពុកមា (ឬឪពុកធំ) របស់អ៊ីស្តម៉ាន ។ អ៊ីស្តម៉ានបានតែងតាំងកូនប្រុសត្រូវបណ្តាសារបស់ហ្វាកាំឈ្មោះម៉ារវ៉ានជាលេខាខ្លួន ហើយបានឲ្យម៉ារវ៉ាននូវអំណោយដ៏សម្បើមដោយយកពីក្នុងទ្រព្យរបស់មុស្តីម ។ គាត់បានឲ្យដីហ្វាដ្ឋាក់ ទ្រព្យរបស់ព្រះនាងហ្វាទ្វីម៉ាស្ត ^{عليهم السلام} ទៅម៉ារវ៉ានដែរ ហើយបានលើកម៉ារវ៉ានជាកូនប្រសាខ្លួន ។

ដែលអ៊ីស្តម៉ានចាប់ផ្តើមចាយវាយខ្លះខ្លាយទ្រព្យសាធារណៈ ដោយឲ្យទៅសាច់ញាតិគាត់ដោយចេញមុខនោះ ធ្វើឲ្យមនុស្សគ្រប់ទីកន្លែងកាន់តែមានទោមនស្សឡើង ។ លោក អ៊ូម៉ារ យ៉ាសៀរ (عَمَّارَ بْنَ يَاسِرٍ) សារកចាស់ជាទីគោរពរបស់ព្រះបរមសាស្តាម្បហ្វាម៉ាដ្ឋូ ^{صلى الله عليه وآله وسلم} បានជំទាស់ទង្វើរបស់អ៊ីស្តម៉ាន តែត្រូវគេវាយជាទម្ងន់ព្រោះតែលោកហ៊ាននិយាយប្រឆាំង ។ អំពើបំពានមកលើមនុស្សដូចលោក អ៊ូម៉ារ បានធ្វើឲ្យប្រជារាស្ត្រក្រោធខ្លាំង ។

នៅឯប្រទេសស៊ីរី សារកដ៏ល្បីម្នាក់ទៀតរបស់ព្រះបរមសាស្តាម្បហ្វាម៉ាដ្ឋូ ^{صلى الله عليه وآله وسلم} ឈ្មោះ អាប៊ូ ស្វារ គីហ្វារី (أَبُو ذَرٍّ الْغِفَارِيُّ) បានដាស់តឿនមូអុរីយ៉ាស្តនិងប្រជារាស្ត្រឲ្យប្រយ័ត្នខ្លួន កុំធ្វើអាក្រក់ ។ មូអុរីយ៉ាស្តបានបញ្ជូនលោក អាប៊ូ ស្វារ ទៅម៉ាឌីណាស្ត អ៊ីស្តម៉ាន ដែលមានទម្លាប់ខ្លួនអាក្រក់នោះ ហ៊ានជេរប្រមាថលោកនៅទីនោះ ។ អ៊ីស្តម៉ានបាននិរទេសយ៉ាងយោរយៅបុរសចំណាស់រូបនេះទៅឯ រ៉ាបាស្វាស្ត (الرَبْدَةَ) ក្នុងវាលខ្សាច់នៃតំបន់ណាយ៉ាដ្ឋូ ពីរឆ្នាំក្រោយមកលោកបានទទួលអនិច្ចកម្មនៅទីនោះព្រោះតែគ្មានគេអើពើ ។

អំណាចផ្តាច់ការរបស់អ៊ីស្តម៉ាន អំពើយោរយៅនិងការប្រព្រឹត្តហួសហេតុ

របស់បណ្តាទេសាភិបាលថោកទាបរបស់គាត់ ជាដើមហេតុនៃការរំជើបរំជួល
កោលាហលក្នុងចក្រភព ។ កុបកម្មបានផ្ទុះឡើងគ្រប់ទីកន្លែង ។ នៅឯម៉ាឌីណាស៊ូ
ដែរក៏មានការប្រកាសឲ្យអ៊ីស្លាម៉ានចុះចេញពីអំណាច ។

ស្តេចខ្ញុំលិហ្សត្រូវវាយប្រហារ យាយី ពីគ្រប់ទិសទី ហើយក៏បានបែរទៅរកព្រះ
សន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} សូមឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ជួយធ្វើអន្តរាគមន៍ឲ្យគាត់ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា
អុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} យល់ព្រម ដោយដាក់លក្ខខណ្ឌឲ្យអ៊ីស្លាម៉ានប្រកាសសូមទោសជា
សាធារណៈដែលបានធ្វើខុសនោះ ។ អស់សង្ឃឹម អ៊ីស្លាម៉ានក៏បានឡើងលើមីមបារ
ដោយយំអណ្តែតអណ្តាក់ គាត់បានសូមខមាទោសអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عجل} ប្តេជ្ញាចំពោះប្រជា
រាស្ត្រថាគាត់ស្តាយក្រោយនិងរាងចាល ។ ព្រោះតែឃើញគាត់ដឹងកំហុស និងព្រោះ
តែព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} បានធ្វើអន្តរាគមន៍ បានជាប្រជារាស្ត្រស្ងប់វិញ ។

តែប្រជារាស្ត្រអេស៊ីបត៍ទាមទារឲ្យផ្លាស់ទេសាភិបាលយោរយៅ ឈ្មោះ
អាប់ដាល់ឡោះហ្ន៎ ប៊ិន សារហ្ន៎ ដោយ មូហ្គាំម៉ាដូ កូនប្រុសរបស់ អាហ្វិ បាការ ។
មូហ្គាំម៉ាដូជាបុរសកាន់ធម៌ខ្លាចខ្លួន ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} បានចិញ្ចឹមលោកតាំងពី
លោកនៅក្មេង ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយអតីត
ភរិយារបស់អាហ្វិ បាការ ក្រោយពីអាហ្វិ បាការស្លាប់ ។

អ៊ីស្លាម៉ានយល់ព្រមធ្វើតាមសំណូមនេះ តែគាត់បានផ្ញើសំបុត្រទៅប្អូនប្រុស
គាត់នៅអេស៊ីបត៍ដើម្បីប្រាប់ឲ្យដឹងស្ថានការណ៍មុន និងណែនាំគាត់ឲ្យសម្លាប់
មូហ្គាំម៉ាដូ ប៊ិន អាហ្វិ បាការ ពេលលោកទៅដល់ ។ អកុសល អ្នកនាំសំបុត្ររបស់
អ៊ីស្លាម៉ានត្រូវមូហ្គាំម៉ាដូផ្ទាល់តែម្តងចាប់ខ្លួនបាន តាមផ្លូវទៅប្រទេសអេស៊ីបត៍ ។
ប្រជារាស្ត្រអេស៊ីបត៍ក្រោធដែលស្តេចខ្ញុំលិហ្សក្បត់ពួកគេ ហើយក៏បានត្រឡប់ទៅ
ម៉ាឌីណាស៊ូវិញដោយក្រោធពេញទំហឹង ។ ដំណឹងទង្វើរបស់អ៊ីស្លាម៉ានបានលេចឮ
ពេញពាស ។ ទីបំផុត អ៊ីស្លាម៉ានបង្ខំខ្លួនទៅជ្រករាជរាំងខ្លួនដែលត្រូវឡោមព័ទ្ធ
ដោយប្រជារាស្ត្រដែលទាមទារឲ្យគេសម្លាប់គាត់ ។

បន្ទាប់ពីបានឡោមព័ទ្ធអស់រយៈពេល ៤០ ថ្ងៃ គេបានវាយលុកចូលទៅក្នុង
រាំង អ៊ីស្លាម៉ានបានស្លាប់ដោយរងរបួសដោយការវាយដំច្រើន ។ គេបញ្ចុះសាកសព
គាត់នៅឯប៉ាណាពូកយ៉ាហ្វិឌី ។ អ៊ីស្លាម៉ានអាយុ ៨២ ឆ្នាំ បានសោយរាជ្យ ១១ ឆ្នាំ ។

លំហាត់

១. គេបានជ្រើសរើសអ្នកស្ម័គ្រម៉ានជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វទី ៣ ដូចម្តេច ?
២. អ្នកស្ម័គ្រម៉ានបានបញ្ចប់សុទ្ធរកថាពេលឡើងកាន់អំណាចដោយថាអ្វី ?
៣. អ្នកស្ម័គ្រម៉ានធ្វើអ្វី ពេលឡើងកាន់អំណាចចាប់ពីថ្ងៃដំបូងភ្លាម ?
៤. ហេតុអ្វីមានកុបកម្មពាសពេញ ?
៥. អ្នកស្ម័គ្រម៉ានស្លាប់ដូចម្តេច ? ហេតុអ្វី ? គេកប់សពគាត់នៅឯណា ?

មេរៀនទី ១៧

ខ្ញុំលីហ្គាស៊ូ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាលី صلوات الله عليه والسلام

បន្ទាប់ពីអ៊ីស្រាអែលត្រូវគេសម្លាប់ មានការរំដើបរំជួលនៅម៉ាឌីណាស៊ូ ដោយសារគ្មានរដ្ឋបាលដឹកនាំ ។ បណ្តាអ្នកមានមុខមាត់នៃនគរម៉ាឌីណាស៊ូទាម ទារឲ្យមានការជ្រើសរើសស្តេចខ្ញុំលីហ្គាស៊ូ ។ ដើម្បីចៀសវាងសង្គ្រាមស៊ីវិល ។ បុរសពីរនាក់មានបំណងទៅជាស្តេចខ្ញុំលីហ្គាស៊ូគឺ៖ គូលហ្គាស៊ូ និង ស្វីបែរ ។ បុរស ទាំងពីរនាក់នេះជាបងប្អូនថ្លៃរបស់អ៊ែស្តាស៊ូ មហេសីមេម៉ាយរបស់ព្រះបរមសាស្តា មូហ្គាំម៉ាដ្ឋ صلی الله عليه وآله وسلم ។ តែកាលនោះអ៊ែស្តាស៊ូមិននៅ គាត់បានចាកចេញទៅធ្វើពិធីហ្គាច្នុង ឯម៉ាកកាស៊ូ នេះជាផលវិបត្តិសម្រាប់បេក្ខជនទាំងពីរ ។

តែប្រជារាស្ត្រម៉ាឌីណាស៊ូចង់ឲ្យព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាលី صلوات الله عليه والسلام ទៅជាស្តេចខ្ញុំលីហ្គា ពួកគេ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាបុរសដែលមនុស្សកោតសរសើរច្រើន ទាំងមិត្តព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام និងទាំងពួកសត្រូវព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ដែរ ព្រោះព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ក្លាហាន កាន់ធម៌ ខ្ជាប់ខ្ជួន មានវោហារកោសល្យ មានញាណប្រាជ្ញានិងជាប់សាច់សាលោហិត ជាមួយព្រះបរមសាស្តាមូហ្គាំម៉ាដ្ឋ صلی الله عليه وآله وسلم ។ ក្រោយពីត្រូវគ្រប់គ្រងដោយមនុស្សទន់ ជ្រាយ ពេលនេះប្រជារាស្ត្របែរទៅរកបុរសដែលត្រូវជ្រើសរើសដើម្បីដឹកនាំពួកគេ កាលពីដើមម៉្លេះ ។ តែព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាលី صلوات الله عليه والسلام បានបដិសេធសំណូមពួកគេ ប្រាប់ ពួកគេ ថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ចង់ធ្វើទីប្រឹក្សារបស់ស្តេចខ្ញុំលីហ្គាដែលពួកគេនឹងជ្រើស រើស ។

ប្រជារាស្ត្រម៉ាឌីណាស៊ូរអុកថា នឹងមិនតាមអ្នកណាផ្សេងទេក្រៅពីព្រះសន្ត អ៊ីម៉ាអាលី صلوات الله عليه والسلام ។ ទីបំផុតព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام យល់ព្រមទាំងបង្ខំ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានវចនៈ ថា៖ "ខ្ញុំ صلوات الله عليه والسلام ត្រូវតែប្រាប់អស់លោកដោយត្រង់ៗតាំងពីដំបូងថាខ្ញុំ صلوات الله عليه والسلام នឹងអនុវត្ត តាមព្រះគម្ពីរគួរអាន ខ្ញុំ صلوات الله عليه والسلام នឹងព្យាយាមប្រើចំណេះនិងការវិនិច្ឆ័យរបស់ខ្ញុំ صلوات الله عليه والسلام អស់ពីសមត្ថភាព ។"

គេព្រមទទួលលក្ខខណ្ឌនេះ តែព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអាលី صلوات الله عليه والسلام សូមឲ្យគេតែងតាំង ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាសាធារណៈដើម្បីនឹង បើមានអ្នកណាមួយចង់ថាអ្វី អ្នកនោះនឹង

មានឱកាសនិយាយបាន ។

ថ្ងៃបន្ទាប់មុស្លីមភាគច្រើន រាប់បញ្ចូលគ្នាស្តាប់និងស្ត្រីបែរវែង បានមកឯម៉ាស់យ៉ូដូម៉ាឌីណាស្កូ ដើម្បីប្តេជ្ញាទទួលស្គាល់ព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام ជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វ ។ ព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام ក៏បានទៅជាស្តេចខ្ញុំលិហ្វទីបួនរបស់មុស្លីម ។

ច្រើនថ្ងៃក្រោយមក គ្នាស្តាប់និងស្ត្រីបែរវែងបានមកជួបព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام ដើម្បីសូមឲ្យសងសឹកឃាតកម្មរបស់អ៊ីស្រាអ៊ែល ។ ព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام ដឹងច្បាស់ថាអ្នកខ្លះក្នុងចំណោមបុគ្គលទាំងនេះ ជាដើមហេតុនៃកុបកម្មដែលបណ្តាលឲ្យអ៊ីស្រាអ៊ែលស្លាប់ ពេលនេះពួកវាចង់បង្កបញ្ហា ។ តែព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام មានវចនៈប្រាប់បុគ្គលទាំងនេះថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានកោះហៅភរិយារបស់អ៊ីស្រាអ៊ែល ឈ្មោះណាអ៊ីឡាស្កូ (نالا) និងលេខារបស់គាត់ឈ្មោះម៉ារវ៉ាន ហើយព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام សួរពួកគេថាតើស្គាល់ជនដៃដល់ទេ ពីព្រោះពួកគេទាំងនេះបាននៅជាមួយអ៊ីស្រាអ៊ែលពេលគាត់ស្លាប់ ។ ម៉ារវ៉ានមិនមកជួបទេ ណាអ៊ីឡាស្កូបានប្រាប់ថាអ៊ីស្រាអ៊ែលត្រូវបុរសពីរនាក់សម្លាប់ដែលគាត់មិនស្គាល់ ។ នៅក្នុងកាលៈទេសៈនេះ ព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام មិនអាចធ្វើអ្វីបានលើសពីនេះទេបើពុំមានភ័ស្តុតាងផ្សេងទៀត ។

ព្រមនឹងពេលនោះ សមាជិក បាឌី អ៊ូម៉ែយ៉ាស្កូ ដែលភាគច្រើនមិនបានប្តេជ្ញាទទួលស្គាល់ព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام ទេនោះ បានចាកចេញពីម៉ាឌីណាស្កូ ។

ព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام ដឹងថា ពួកគេទាំងនោះរៀបចំផែនការអាក្រក់នីមួយៗ ដើម្បីការពារសេចក្តីអន្តរាយក្រែងនឹងមាននៅពេលអនាគត ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បង្កើនការប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះពួកគូរ៉យមស្កូនិងពួកអាន់ស្វារនៅម៉ាឌីណាស្កូ ។

ប្រការដំបូងដែលព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام ធ្វើ គឺផ្លាស់ទេសាភិបាលឥតបានការរបស់អ៊ីស្រាអ៊ែល ។ ទេសាភិបាលភាគច្រើនបានកាន់មុខតំណែងថ្មី ។ លើកលែងតែទេសាភិបាលតែងតាំងឲ្យត្រួតត្រាខេត្តគូហ្វាស្កូ ដែលត្រូវគេយាត់មិនចូលទៅក្នុងខេត្តនេះ ព្រមនឹងទេសាភិបាលសម្រាប់ប្រទេសស៊ីរីដែរដែលត្រូវយាត់ដោយបក្សពួករបស់មុហ្វារីយ៉ាស្កូ ។ ទេសាភិបាលទាំងពីរនាក់នេះត្រូវវិលត្រឡប់មកម៉ាឌីណាស្កូវិញ ។

ពួក បាឌី អ៊ូម៉ែយ៉ាស្កូ ដោយមានមេដឹកនាំមុហ្វារីយ៉ាស្កូជួយ ចាប់ផ្តើមបៀតបៀនព្រះសន្តតិមុហ្វាអូលី صلوات الله عليه والسلام និងរាជរដ្ឋបាលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ នៅក្នុងម៉ាស់យ៉ូដូម៉ាឌីណាស្កូ មុហ្វារីយ៉ាស្កូបង្ហាញមហាជននៅទីនោះអារប្រឡាក់ឈាមរបស់

អ្នកស្រាវជ្រាវនិងម្ចាស់ដៃកាត់របស់ណាអ្នកឡាស្តុភរិយាគាត់ ដើម្បីញុះញង់ប្រជារាស្ត្រ ឲ្យក្រោធ ។ អាណាចចិត្ត ពួកគេស្រឡាចថានឹងសងសឹកឲ្យការស្លាប់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ មូហ្វីយ៉ាស្តុចាប់ផ្តើមចោទព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ថាមិនធ្វើការ ដើម្បីនាំខ្លួនពួក យាតករមកផ្តន្ទាទោសទេ ។

ពេលទេសាភិបាលត្រឡប់ពីខេត្តគូហ្គាស្តុនិងពីប្រទេសស៊ីរីវិញ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា អ្គាលី صلوات الله عليه والسلام បានសរសេរសំបុត្រទៅ អាហ្វិ មូសា អាស្ត្រូអ្គារី (أبو موسى الأشعري) នៅ គូហ្គាស្តុ និងទៅមូហ្វីយ៉ាស្តុនៅប្រទេសស៊ីរី ដាក់បញ្ជាឲ្យប្រគល់មុខតំណែងទៅ ទេសាភិបាលថ្មី ។

អាហ្វិ មូសា បានសរសេរចម្លើយពីគូហ្គាស្តុថាអ្នកស្រុកគូហ្គាស្តុបម្រើស្តេច ខ្ញុំលិហ្វថ្មី តែមូហ្វីយ៉ាស្តុមិនបានឆ្លើយតបគាត់វិញទេអស់រយៈពេលបីខែ ។ ទីបំផុត អ្នកនាំសារបានមកដល់ជាមួយសំបុត្រមួយច្បាប់ ។ ពេលព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام បើកសំបុត្រអាន សំបុត្រនោះទទេ ពុំមានសរសេរមួយពាក្យសោះ ។ នេះគឺការ ប្រឆាំងដោយបង្កហេតុពិតៗ ។ អ្នកនាំសារបានប្រាប់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បន្ថែមថា មូហ្វីយ៉ាស្តុប្រមូលបានរហ័ពល ៦០ ០០០ នាក់គ្រៀមខ្លួនសងសឹកឲ្យការស្លាប់ របស់អ្នកស្រាវជ្រាវមកលើខ្លួនព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ច្បល់ ដំណឹងនេះ មានរចនៈថា៖ "ខ្ញុំ صلوات الله عليه والسلام សូមយកអល់ឡោះហ្វ្រែង عز وجل ជាសាក្សីថាខ្ញុំ صلوات الله عليه والسلام មិន មានកំហុសក្នុងរឿងនេះទេ នេះគឺការចោទប្រកាន់មិនត្រឹមត្រូវ ។"

មូហ្វីយ៉ាស្តុបុរសសម្បូរឧបាយកល ញុះញង់ប្រជារាស្ត្រប្រទេសស៊ីរីបាន សម្រេចឲ្យស្តាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ដោយយកការសម្លាប់អ្នកស្រាវជ្រាវជាលេស ។ តែព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام បានប្រកាសថា មានតែដារទេដែលអាចកាត់សេចក្តីបាន រឿងរវាងមូហ្វីយ៉ាស្តុនិងព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានចេញបញ្ជាឲ្យប្រមូលទ័ព ដើម្បីទៅកាន់ប្រទេសស៊ីរី ។

ព្រមនឹងពេលនោះដែរ គូលហ្គាស្តុនិងស្វីបែរមានផែនការផ្ទាល់ខ្លួន ។ ពួកគេ ទៅកាន់ម៉ាកកាស្តុដោយយកលេសថាទៅធ្វើពិធីអ៊ុមរ៉ោះត្តី ។ តាមផ្លូវ ពួកគេបាន ទៅទាន់អ៊ុស្តាស្តុ មហេសីមេម៉ាយរបស់ព្រះបរមសាស្តាមូហ្គាម៉ាដ្ឋ صلى الله عليه وآله وسلم ដែលបាន យកការសម្លាប់អ្នកស្រាវជ្រាវជាលេសដែរ ដើម្បីបង្ករឿងដាក់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ដែលគាត់តែងតែស្តាប់ស្រាប់ហើយនោះ ។

ដូច្នោះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ប្រឈមនឹងការគំរាមពីរដែលអាចធ្វើឲ្យរាជ

រដ្ឋបាលព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام វិនាសបាន ម្ខាងអ្នកស្នាក់នៅម៉ាកកាស៊ូ ម្ខាងទៀតម្នាក់យ៉ាស៊ូ នៅស៊ីរី ។

មេរៀនទី ១៨

សមរក្ខមិ យ៉ាម៉ាល់

مَعْرَكَةُ الْجَمَلِ

អ៊ែស្ត្រាស៊ូ មហេសីមេម៉ាយរបស់ព្រះបរមសាស្តាម្បហ្មាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم កំពុងតែធ្វើពិធីហ្មាច្ន់នៅម៉ាកកាស៊ូកាលអ៊ីស្ត្រម៉ានត្រូវគេសម្លាប់ ។ អ៊ែស្ត្រាស៊ូរងចាំឲ្យតែគូលហ្មាស៊ូឬស្រីបែរសោយរាជ្យតពីអ៊ីស្ត្រម៉ានទេ ។ ពេលបានដំណឹងថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ត្រូវជ្រើសរើសជាស្តេចខ្ញុំលិហ្ម អ៊ែស្ត្រាស៊ូរកាំចិត្តណាស់ ។

អ៊ែស្ត្រាស៊ូជាស្រ្តីហែច្រណែននិងសម្បូរល្បិច ដែលបានបង្កបញ្ហាច្រើនដាក់ព្រះបរមសាស្តាម្បហ្មាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم ។ ពេលនេះអ៊ែស្ត្រាស៊ូប្រកាសថាចង់សងសឹកឲ្យអ៊ីស្ត្រម៉ានដែលត្រូវគេសម្លាប់នោះ ហើយត្រៀមខ្លួនធ្វើសង្គ្រាមទល់នឹងព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ដែលខ្លួនតែងតែស្អប់ខ្ពើមតាំងដើមមកហើយនោះ ។

អ៊ែស្ត្រាស៊ូលែលករកបាននូវជំនួយពីប្រជាជាតិមានឥទ្ធិពលជាងគេ គឺប្រជាជាតិ បានី អ៊ូម៉ែយ៉ាស៊ូ ដែលជាប្រជាជាតិកំណើតរបស់អ៊ីស្ត្រម៉ាន ។ ពួកអតីតទេសាភិបាលរបស់អ៊ីស្ត្រម៉ានដែលត្រូវព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ផ្លាស់នោះ រួមដៃជាមួយអ៊ែស្ត្រាស៊ូដែរ ។ ចំណែកឯអតីតទេសាភិបាលប្រទេសយេមេនបានផ្តល់មធ្យោបាយថវិកាឲ្យអ៊ែស្ត្រាស៊ូសម្រាប់ធ្វើសង្គ្រាមនេះ ដោយឲ្យព្រះនាងនូវប្រាក់រដ្ឋដែលខ្លួនលួចយកបានកាលត្រូវគេទម្លាក់ពីមុខតំណែង ។ គូលហ្មាស៊ូនិងស្រីបែរបានសម្រេចចិត្តនៅខាងអ៊ែស្ត្រាស៊ូដែរ ថ្វីដ្បិតពួកគេបានសង្វារទទួលស្គាល់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ជាស្តេចខ្ញុំលិហ្មខ្លួនហើយនោះ ។ បុគ្គលមួយចំនួនធំដែលពុំមានគោលដៅពិតប្រាកដក្នុងជីវិតនោះត្រូវគេទិញក្បាលបានជាអហ័ពលទ័ព ។

រៀបចំសង្គ្រាមរួចស្រេច ទ័ពរបស់អ៊ែស្ត្រាស៊ូបានចេញដំណើរទៅកាន់ខេត្តបាស្ទរ៉ោះត្ត ។ មុនចេញដំណើរ អ៊ែស្ត្រាស៊ូបានសូមឲ្យព្រះនាង អ៊ូម សាឡាម៉ាស៊ូ ព្រះមហេសីមេម៉ាយរបស់ព្រះបរមសាស្តាម្បហ្មាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم ទៅជាមួយខ្លួនដែរ ។ ព្រះនាង អ៊ូម សាឡាម៉ាស៊ូ បានបដិសេធដោយក្រោធដោយរំលឹកអ៊ែស្ត្រាស៊ូឡើងវិញថា ព្រះបរមសាស្តាម្បហ្មាំម៉ាដ្ឋ صلوات الله عليه وآله وسلم មានព្រះវចនៈ ថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្គាលី صلوات الله عليه والسلام ជាអ្នកស្នង

ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ថាអ្នកណាមិនស្តាប់បង្គាប់ព្រះសន្តម្តីម៉ាអុលី صلوات الله عليه والسلام ទេ អ្នកនោះមិនស្តាប់បង្គាប់ព្រះបរមសាស្តាម្បូរម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله وسلم ផ្ទាល់តែម្តង ។ ព្រះនាង អ៊ូម សាឡាម៉ាស្តូ បានរំលឹកផ្អែមស្តាប់ឡើងវិញដែរ នូវគ្រាដែលព្រះបរមសាស្តាម្បូរម៉ាដូ صلوات الله عليه وآله وسلم បានប្រកាសប្រាប់មហេសីទាំងអស់របស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ថាឆ្កែស្រុកហ្វ្រាអ្នាប់ (حَوَاب) នឹងព្រុសមហេសីម្នាក់របស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه وآله وسلم ដែលនៅក្នុងចំណោមពួកបះបោរប្រឆាំង ។ ព្រះនាងបានដាស់តឿនផ្អែមស្តាប់ដែរថា កុំបណ្តោយខ្លួនឲ្យត្រលប់ហ្វាស្តូនិងស្រ្តីបែរនិយាយបញ្ឆោតបាន បុគ្គលទាំងពីរនាក់នេះបានតែនាំព្រះនាងឲ្យផ្ទុះខ្លួនក្នុងទង្វើអាក្រក់ទេ ។ ពាក្យពេជ្រនាំទាំងនេះបានធ្វើឲ្យផ្អែមស្តាប់វិះគិតវែងឆ្ងាយ ព្រះនាងគិតបោះបង់ចោលផែនការ ។ តែកូនចិញ្ចឹមព្រះនាងឈ្មោះ អ្នាប់ដ្យាល់ឡោះហ្វា ប៊ិនស្រ្តីបែរ បានទាក់ទាញចិត្តផ្អែមស្តាប់ឲ្យអនុវត្តិបន្តទៅមុខទៀត ។

ផ្អែមស្តាប់ជិះអូដូឈ្មោះ អាល់-អាល់ការ ចាកចេញពីម៉ាកកាស្តូ នាំមុខរេហ៍ពល ១០០០ នាក់ ។ ត្រលប់ហ្វាស្តូនៅខាងស្តាំ ស្រ្តីបែរនៅខាងឆ្វេង ។ តាមផ្លូវមានមនុស្សចូលរួមច្រើនទៀត កើនចំនួនរេហ៍ពលដល់ទៅ ៣០០០ នាក់ ។

តាមផ្លូវទៅបាស្តរ៉ោះត្តី ទ័ពបះបោរបានទទួលដំណឹងថាព្រះសន្តម្តីម៉ាអុលី صلوات الله عليه والسلام បានចាកចេញពីម៉ាឌីណាស្តូតាមពួកគេ ។ ពួកគេក៏បានចោលផ្លូវធំ ទៅកាន់បាស្តរ៉ោះត្តីតាមផ្លូវផ្សេង ។

ពេលពួកគេបានកាត់តាមច្រកស្រុកហ្វ្រាអ្នាប់ ឆ្កែស្រុកនេះចោមអូដូផ្អែមស្តាប់ព្រុសទ្រហឹងអីងកង ។ ផ្អែមស្តាប់បារម្ភស្តាម សួរគេចង់ដឹងឈ្មោះកន្លែងនេះ ។ ពេលគេប្រាប់ថាស្រុកនេះឈ្មោះហ្វ្រាអ្នាប់ ផ្អែមស្តាប់តក់ស្លុត យំដោយអស់សង្ឃឹមថា៖ "លោកអើយ ! ខ្ញុំជាស្រីអាក្រក់នៅហ្វ្រាអ្នាប់ ។ ព្រះសាស្តា صلوات الله عليه وآله وسلم អល់ឡោះហ្វា عز وجل បានតឿនខ្ញុំហើយ ។"

ផ្អែមស្តាប់ចុះពីលើអូដូ មិនព្រមទៅមុខទៀតទេ ។ ត្រលប់ហ្វាស្តូនិងស្រ្តីបែរខិតខំធ្វើឲ្យផ្អែមស្តាប់ជឿថានេះមិនមែនស្រុកហ្វ្រាអ្នាប់ទេ ថែមទាំងហៅមនុស្ស ៥០ នាក់មកធ្វើសាក្សីកុហក តែឥតប្រយោជន៍ ។

ទីបំផុត ពួកគេបានស្រែកថាព្រះសន្តម្តីម៉ាអុលី صلوات الله عليه والسلام មកជិតដល់ហើយ ភ័យតក្កមា ផ្អែមស្តាប់ឡើងជិះអូដូវិញយ៉ាងរហ័ស កងទ័ពក៏បានបន្តដំណើរ ។

កងទ័ពបានទៅដល់បាស្តរ៉ោះត្តី ឈប់នៅជាយស្រុក ។ ផ្អែមស្តាប់ ត្រលប់ហ្វាស្តូនិងស្រ្តីបែរ ចាប់ផ្តើមចរចាជាមួយអ្នកដឹកនាំស្រុកបាស្តរ៉ោះត្តី ខិតខំសូមជំនួយពីពួក

គេ ។ ពុំបានសម្រេចទេ ពួកគេរងការចំអកបំបាក់មុខ ។

ទីបំផុត ពួកគេខ្លះបានចូលទៅក្នុងស្រុក ពេលគេកំពុងធ្វើសក្ការៈរួមគ្នា ពួកគេ បានចាប់ខ្លួនទេសាភិបាលរបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ឈ្មោះ អ៊ីស្រាម៉ាន ប៊ិន ហ្វ្រែណេហ្វី (عثمان بن حنيفة) ដោយបោកប្រាស់ បន្ទាប់ពីបានសម្លាប់អង្គរក្ស ៤០ នាក់ ។

ការប្រយុទ្ធបានផ្ទុះឡើងនៅក្នុងស្រុក បក្សពួកព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ច្រើន នាក់ត្រូវសម្លាប់ មុនអ៊ែស្តាស្ត់វាយយកស្រុកបាស្ត្ររ៉េវ៉េត្តីបាន ។ ទេសាភិបាល អ៊ីស្រាម៉ានត្រូវគេបំបាក់មុខដោយបោកចិញ្ចឹម បោកពុកមាត់និងពុកចង្កាម្តងមួយ សរសៃៗ មុននឹងត្រូវគេបណ្តេញចេញពីក្នុងស្រុក ។

ព្រមនឹងពេលនោះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានទទួលព័ត៌មានទាក់ទងនឹង ផែនការរបស់អ៊ែស្តាស្ត់ពីព្រះនាង អ៊ូម សាឡាម៉ាស្ត់ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានទទួល ដំណឹងចលាចលនៅម៉ាកកាស្ត់និងបាស្ត្ររ៉េវ៉េត្តីដែរ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} គិតលើកទ័ពទៅកាន់បាស្ត្ររ៉េវ៉េត្តីភ្លាម តែព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រមូលអេហ្វ័ពលបានតែ ៩០០ នាក់ទេទាំងលំបាក ។ នេះព្រោះតែប្រជារាស្ត្រទើស ទាល់ប្រយុទ្ធតទល់នឹងអ៊ែស្តាស្ត់ ដែលគេចាត់ទុកជាមាតារបស់បណ្តាអ្នកមានសទ្ធា អាស្រ័យឋានៈព្រះនាងជាមហេសីមេម៉ាយរបស់ព្រះបរមសាស្តាម្បូហ្គាំម៉ាដ្វ័^{صلوات الله عليه وآله وسلم} ។

ម្យ៉ាងទៀត មុហ្វីយ៉ាស្ត់បានជោគជ័យក្នុងការធ្វើឲ្យប្រជារាស្ត្រគិតថាព្រះសន្ត អ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} មានកំហុសមួយប៉ែកដែរក្នុងការសម្លាប់អ៊ីស្រាម៉ាន ។

នៅគូហ្វាស្ត់ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្គាសាន់^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រមូលអេហ្វ័ពលបាន ៩០០០ នាក់ កងពលច្រើនទៀតបានមកដល់ដែរ ។ ទាំងអស់គ្នាបានទៅចូលរួមជាមួយព្រះសន្ត អ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} នៅជំរុំព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅឯ ស៊ី កូរ (ذي قار) ។ ព្រមនឹងពេលនោះ អ៊ីស្រាម៉ាន ប៊ិន ហ្វ្រែណេហ្វី មកដល់ជាមួយដំណឹងថ្មីៗពីបាស្ត្ររ៉េវ៉េត្តី ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ញញឹមពេលឃើញព្រះសន្តអ៊ីម៉ាហ្គាសាន់^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រាប់ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ថាព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានចាកចោលពួកគេដូចមនុស្សចាស់ តែព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ត្រឡប់មកវិញដូចយុវបុរសគ្មានពុកមាត់ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានសរសេរសំបុត្រទៅអ៊ែស្តាស្ត់ ត្អូលហ្គាស្ត់និង ស្វីបែរ ដាស់តឿនពួកគេកុំឲ្យប្រព្រឹត្តដោយខ្វះការរិះគិត តែគេមិនអើពើពាក្យពេជន៍ ទាំងនេះទេ ។ ទីបំផុត ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ទៅកាន់បាស្ត្ររ៉េវ៉េត្តីដោយដឹកនាំអេហ្វ័ពល

២០០០០ នាក់ ។

ទំព័ររបស់អ៊ែស្ត្រាលីមានគ្នា ៣០ ០០០ នាក់តែភាគច្រើនជាទាហានថ្មីថ្មោង ខ្វះ
ការពិសោធន៍ ចំណែកឯទំព័ររបស់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី ^{صلوات الله عليه والسلام} សម្បូរទាហានជើង
ចាស់ ។

នៅបាស្ត្ររ៉ោះត្តូ អ៊ែស្ត្រាលីនិងមិត្តភ័យរដ្ឋតំពេលបានឃើញព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី
និងបក្សពួកព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} តម្រៀបជួរប្រយុទ្ធ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ចរចា
យ៉ាងយូរជាមួយតួល់ហ្គាស្ត្រូនិងស្ទ្រីបែរដើម្បីរកសន្តិភាព ។

ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានរំលឹកពួកគេ ឲ្យនឹកឃើញសម្តីព្រះបរមសាស្តាម្បូម៉ាដ្វ៉ូ ^{صلوات الله عليه وآله وسلم}
រឿងអាជ្ញាធរព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលបុគ្គលទាំងពីរនាក់នេះទទួលស្គាល់ថាបានឮបាន
ដឹង ។ ស្ទ្រីបែរខ្មាសខ្លួនដែលបានប្រព្រឹត្តកន្លងមក ហើយបានចាកចេញពីឆាក
សង្គ្រាម តែតួល់ហ្គាស្ត្រូនៅតែមិនអស់ចិត្ត ។ អ៊ែស្ត្រាលីក្រោធតែលបានដឹង
អាកប្បកិរិយាបក្សពួកទាំងពីររបស់ខ្លួន ហើយក៏បានបញ្ជាឲ្យវាយលុកពេលយប់
ដើម្បីនឹងកុំឲ្យមានសន្តិភាពអាចនឹងកើតមានឡើងបាន ។

ស្តេកឡើងអ៊ែស្ត្រាលីឡើងជិះអូដូឈ្មោះ អាល់-អាល់ការ ដាក់បញ្ជាឲ្យបណ្តា
កងទ័ពខ្លួនត្រៀមខ្លួនប្រយុទ្ធយ៉ាងលឿន ។ សមរម្យមិត្តភក្តិសលយ៉ាម៉ាល់ក៏បានចាប់
ផ្តើម មុស្លីមប្រយុទ្ធទល់នឹងមុស្លីមជាគ្រាដំបូង ។ ថ្វីជឿតមានចំនួនតិចជាង ព្រះសន្ត
អ៊ីម៉ាអូលី ^{صلوات الله عليه والسلام} និងរេហ៍ពលព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ជំនាញណាស់ មិនអាចចាញ់បានទេ ។
មិនយូរប៉ុន្មានជ័យជំនះទេរទៅរកព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ តួល់ហ្គាស្ត្រូរងរបួស
បន្ទាប់មកក៏បានស្លាប់ ។ អូដូអ៊ែស្ត្រាលីដួល ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យកូនចិញ្ចឹម
ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ម្បូម៉ាដ្វ៉ូ ប៊ិន អាហ្វិ បាការ មើលថែរក្សាអ៊ែស្ត្រាលីដែលជាបងស្រី
ឪពុកមួយរបស់លោក ។

ក្រោយពីនោះ ការប្រយុទ្ធជិតដល់ទីបញ្ចប់ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ប្រកាស
លើកលែងទោសឲ្យអ្នកបះបោរទាំងអស់គ្នា ។

ផែនការរបស់អ៊ែស្ត្រាលីពុំបានសម្រេចទេ មនុស្ស ១០ ០០០ នាក់ដេកស្លាប់
លើដីជាលទ្ធផលនៃការច្រណែនរបស់ព្រះនាង ។ នៅក្នុងសមរម្យនេះព្រះសន្ត
អ៊ីម៉ាអូលី ^{صلوات الله عليه والسلام} សូមកុំឲ្យរេហ៍ពលព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} យកទ្រព្យសង្គ្រាម ។ ទ្រព្យទាំងអស់
ដែលរើសបានក្នុងលានសមរម្យត្រូវប្រមូលទុកនៅឯម៉ាស់យ្វីដូបាស្ត្ររ៉ោះត្តូ ម្ចាស់
ទ្រព្យអាចទៅទាមទារទ្រព្យខ្លួនវិញបាននៅទីនោះ ។

មេរៀនទី ១៩

សមរក្ខមិ ស្ទីហ្វហ្វីន

مَعْرَكَةُ صِفِّينَ

បន្ទាប់ពីសមរក្ខមិយ៉ាម៉ាល់បានចប់ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានត្រឡប់ពី បាស្ទរ៉េ:ត្ត់ទៅគូហ្វាស្ត់វិញក្នុងខែវិយ៉ាប័ន្ត ៣៦ សករាជហ្គីច្រវ៉េ:ត្ត់ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានសម្រេចតាំងរាជធានីនៃរាជរដ្ឋបាលព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} នៅឯគូហ្វាស្ត់ ព្រោះគូហ្វាស្ត់ ជាស្ថានទីដែលនៅចំកណ្តាលចក្រភពមុស្លីមជាងកន្លែងផ្សេងៗ និងជាមធ្យោបាយ មួយដែរសម្រាប់ទប់ស្កាត់មូហ្វរីយ៉ាស្ត់កុំឲ្យឈ្លានពានចូលមកក្នុងប្រទេសអ៊ីរ៉ាក់ ។

មុនលើកទ័ពទៅច្បាំងមូហ្វរីយ៉ាស្ត់ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី^{صلوات الله عليه والسلام} ខិតខំដោះស្រាយ បញ្ហាតាមសន្តវិធីដោយចាត់បញ្ជូន យ៉ាវៀរ ទេសាភិបាលខេត្តហ្វាដ្យាដ្យា ទៅប្រទេស ស៊ីរីក្នុងឋានៈជាគណៈប្រតិភូ ។ តែ យ៉ាវៀររងបំណងការកំសាន្តដែលមូហ្វរីយ៉ាស្ត់បាន រៀបចំសម្រាប់ខ្លួនដោយចេតនា ខាតពេលនៅប្រទេសស៊ីរី ។ បីខែក្រោយមកទើប យ៉ាវៀរត្រឡប់មកវិញដោយនាំសំបុត្រឥតប្រយោជន៍មួយច្បាប់មកផង មានសេចក្តី ថាអាចចរចារកសន្តិភាពបាន ទាល់តែនាំខ្លួនយាតករសម្លាប់អ៊ីស្តម៉ានមកកាត់ ទោស ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី^{صلوات الله عليه والسلام} ដឹងថា មានតែសង្គ្រាមទេដែលអាចជាមធ្យោបាយ ដោះស្រាយបញ្ហានេះបាន ។ ដូច្នោះ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} លើកទ័ពកាត់តាម វាល មេសូប៉ូតាមី (Mesopotamian desert) ទៅកាន់ រីក្លោះត្ត់ (الرقّة) ឆ្នេរស្ទឹង ហ្វីរ៉ាត (الفرات) ។

បន្ទាប់ពីបានឆ្លងស្ទឹងដោយសាងសង់ឆ្នាន ពួកគេបានទៅជួបកងពលស៊ីរី នៅឯ សូរ អាល់-រូម ។ មានការប្រយុទ្ធគ្នាបន្តិចបន្តួចរវាងកងទ័ពតែទ័ពស៊ីរីបានចុះ ចាញ់ បើកផ្លូវឲ្យទ័ពព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី^{صلوات الله عليه والسلام} ទៅមុខទៀត ។ ខែស៊ុលហ្គីច្រវ៉េ:ត្ត់ ឆ្នាំ ៣៦ សករាជហ្គីច្រវ៉េ:ត្ត់ ទ័ពព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានទៅដល់កន្លែងមួយដែល អាចមើលឃើញទ័ពធំៗរបស់មូហ្វរីយ៉ាស្ត់ ដែលបានបោះជំរុំច្រវ៉េ:ត្ត់នៅ ស្ទីហ្វហ្វីន ។

នៅស្ទីហ្វហ្វីន មូហ្វរីយ៉ាស្ត់បានឲ្យមេទ័ពរបស់ខ្លួនឈ្មោះ អាប៊ុល-អាគ្គុរ៉ាវ

(أبو الأعرور) កាន់កាប់ស្ទឹងជាមួយអេហ្វាតល ១០ ០០០ នាក់ដើម្បីឃាត់ទ័ពព្រះសន្តអ៊ីម៉ា អ្នកលី^{صلوات الله عليه والسلام} កុំឲ្យទៅយកទឹកបាន ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានធ្វើសារទៅ មូអុរីយ៉ាស៊ុំ ថាមិនគួរធ្វើដូច្នោះទេព្រោះបណ្តាអ្នកដែលខ្លួនបង្កត់ទឹកនោះជាមុស្លីម ដែរ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបន្ថែមថាប្រសិនបើស្ថានភាពបញ្ហាស្ទឹងវិញ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} នឹង បើកស្ទឹងឲ្យទ័ពទាំងពីរ ។ តែមូអុរីយ៉ាស៊ុំធ្វើសារតបវិញថាយាតករសម្លាប់អ៊ីស្តម៉ាន មិនបានឲ្យទឹកគាត់ផឹកមួយតំណក់សោះកាលឡើយព័ទ្ធរាំងគាត់ មូអុរីយ៉ាស៊ុំសង សឹកទង្វើ នេះ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី^{صلوات الله عليه والسلام} ដឹងថាមិនអាចអត់ទ្រាំស្ថានភាពនេះបានទេ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបញ្ជាឲ្យវាយលុកក្រោមការដឹកនាំរបស់ ម៉ាលិក អាស្ត្រាវ (مالك الأشتر) ។ មេបញ្ជាការក្លាហានវាយដោះបានស្ទឹង បន្ទាប់ពីបានប្រយុទ្ធដោយប្រឹងប្រែង ។ អាប៊ុល-អាក្តុរីវត្រូវទាត់ចេញពីឆ្នេរស្ទឹង ។ ក្តាប់ស្ទឹងបាន ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី^{صلوات الله عليه والسلام} គោរពពាក្យសន្យា ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} អនុញ្ញាតឲ្យមូអុរីយ៉ាស៊ុំនិងអេហ្វាតលខ្លួនអាចទៅ យកទឹកបានដោយឥតរឹតត្បិត ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានចែកទ័ពព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ដែលមានអេហ្វាតល ៩០០០០ នាក់នោះជាប្រាំពីរកងពល កងពលនីមួយៗដឹកនាំដោយអ្នកចម្បាំង ក្លាហាន ។ ដូចគ្នាដែរ មូអុរីយ៉ាស៊ុំបានចែកទ័ពខ្លួនដែលមានអេហ្វាតល ១២០០០០ នាក់ជាប្រាំពីរជួរ ។ កងទ័ពមួយជួរៗនឹងចូលប្រយុទ្ធជ្នាស់វែនគ្នារាល់ថ្ងៃ ។

ចម្បាំងច្រើនតែប្រព្រឹត្តទៅដោយការប្រយុទ្ធតត្ត ឬដោយការប្រយុទ្ធក្រុម តូចៗទល់នឹងក្រុមតូចៗ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី^{صلوات الله عليه والسلام} មិនចង់ឲ្យវាយលុកទាំងទ័ព ផ្តាច់ព្រំត្រៃតែម្តងទេដែលបណ្តាលឲ្យមុស្លីមស្លាប់ច្រើនពេក ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្យាយាមចៀសវាងកុំឲ្យមុស្លីមចំនួនច្រើនបាត់បង់ជីវិត ។

ខែស៊ុលហ្គីច្តយ៉ាស៊ុំបានចប់ដូច្នោះឯង ខែមូហាររ៉ម ដែលច្បាប់ហាមប្រយុទ្ធ ក្នុងខែនោះ បានមកដល់ ។ ក្នុងខែនេះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ្នកលី^{صلوات الله عليه والسلام} ព្យាយាមអស់ពី សមត្ថភាពដើម្បីដោះស្រាយវិបត្តិនេះដោយការចរចា តែឥតប្រយោជន៍ ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបញ្ជាក់ថា ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ត្រៀមខ្លួនចាំកាត់ទោសយាតករសម្លាប់អ៊ីស្តម៉ាន ជាស្រេចបើមូអុរីយ៉ាស៊ុំបង្ហាញមុខពួកវា ។ តែមូអុរីយ៉ាស៊ុំមិនចង់ឲ្យបញ្ហានេះចប់ ដោយស្រួលៗទេ ព្រោះការនៅតែពុំបានសងសឹកឲ្យខ្មោចអ៊ីស្តម៉ានជាលេសដែល មូអុរីយ៉ាស៊ុំយកមកប្រើដើម្បីប្រមូលទ័ពបានដ៏ធំបែបនេះ ។

ខែស្រាវជ្រាវចម្បាំងចាប់បន្ត ។ អស់មួយសប្តាហ៍ មានការប្រយុទ្ធយ៉ាងសាហាវ ពេញមួយថ្ងៃ ។ ការតស៊ូកាន់តែខ្លាំងឡើងៗ ។ សប្តាហ៍ទីពីរ ព្រះសន្តមុហ្មាត្រី صلوات الله عليه والسلام មកក្នុងលានប្រយុទ្ធជាជើងដំបូង ។ បន្ទាប់ពីបានប្រយុទ្ធតតជាបន្តបន្ទាប់ ឈ្នះរាល់បច្ចាមិត្តអាស្រ័យការជំនាញគួរឲ្យស្ងើចរបស់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ពុំមានអ្នកណា មួយហ៊ានចូលប្រយុទ្ធទល់ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទេ ។

ព្រះសន្តមុហ្មាត្រី صلوات الله عليه والسلام ចាំបាច់ត្រូវតែក្លែងខ្លួន ដើម្បីនឹងធ្វើឲ្យគេប្រយុទ្ធទល់ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ។ គ្រាមួយ ទាហានមុហ្មាត្រីយ៉ាស៊ូប្រយុទ្ធនឹងព្រះសន្តមុហ្មាត្រី صلوات الله عليه والسلام មិនស្គាល់អត្តសញ្ញាណព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទេ ។ ព្រះសន្តមុហ្មាត្រី صلوات الله عليه والسلام បានកាប់បុរស នោះដោយដាវ ស៊ុល ហ្វីក្វរ (ذو الفقار) តែមួយខ្លាចដោយកម្លាំងខ្លាំងណាស់ បណ្តាលឲ្យខ្លួនបុរសនោះដាច់ជាពីរកំណាត់ ។ បណ្តាអ្នកមើលឆាកប្រយុទ្ធស្មានថា កាប់ខុស ទាល់តែសេះបោលធ្វើឲ្យខ្លួនទាំងពីរកំណាត់ធ្លាក់មកដីទើបពួកគេដឹងថា អ្វីបានកើតឡើង ។

ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ចំនួនអ្នកបាត់បង់ជីវិតកាន់តែកើនឡើងៗ ជាពិសេស ខាងមុហ្មាត្រីយ៉ាស៊ូ ។ តែព្រះសន្តមុហ្មាត្រី صلوات الله عليه والسلام ក៏បានបាត់បង់សារកថ្លៃថ្លាច្រើននាក់ របស់ព្រះសាស្តាមូហ្មាត្រី صلوات الله عليه وآله وسلم ដែរដូចជារបុរស ហ្វាស៊ីម ប៊ិន អ៊ីតបាស៊ូ (هاشم بن عتبة) និងជារបុរស អ៊ុម៉ារ យ៉ាសៀរ (عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ) ជាដើម ។

អ៊ុម៉ារ ដែលមានអាយុ ៩៣ ឆ្នាំ ព្រះបរមសាស្តា صلوات الله عليه وآله وسلم បានប្រាប់លោកថាលោក នឹងទទួលអនិច្ចកម្មក្នុងពេលច្បាំងសត្រូវអ៊ីស្លាម ។ គេទាំងអស់គ្នាដឹងច្បាស់រឿង នេះ ពេលលោកទទួលអនិច្ចកម្មមានការរំជើបរំជួលនៅក្នុងទ័ពមុហ្មាត្រីយ៉ាស៊ូ ។

មុហ្មាត្រីយ៉ាស៊ូអាចធ្វើឲ្យបក្សពួកខ្លួនស្ងប់ស្ងាត់បានដោយថា អ៊ុម៉ារត្រូវព្រះសន្ត មុហ្មាត្រី صلوات الله عليه والسلام នាំមកច្បាំង ដូច្នេះព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ជាមូលហេតុបណ្តាលឲ្យលោក ស្លាប់ ។ មុហ្មាត្រីយ៉ាស៊ូថាព្រះសន្តមុហ្មាត្រី صلوات الله عليه والسلام នោះឯងជាបុគ្គលបះបោរប្រឆាំង នៅក្នុងទំនាយព្រះបរមសាស្តាមូហ្មាត្រី صلوات الله عليه وآله وسلم នោះ មិនមែនមុហ្មាត្រីយ៉ាស៊ូទេ ។

បក្សពួករបស់មុហ្មាត្រីយ៉ាស៊ូ ជឿសម្តីណាស់អំណាចហួសនិស្ស័យនេះ សង្គ្រាមក៏បានចាប់បន្តលុះដល់យប់ទី ១៣ ។

ថ្ងៃនោះ មេបញ្ជាការទ័ពព្រះសន្តមុហ្មាត្រី صلوات الله عليه والسلام ម៉ាលិក អាស៊ូតារ វាយលុក សត្រូវយ៉ាងសាហាវ ។ លោកស្រែកថា "អល់ឡីហ្វ អាក់បារ" រាល់ពេលដែលលោក

សម្លាប់សត្រូវម្នាក់បាន គេបានឮសម្រែកនេះមិនតិចជាង ៤០០ ដងទេ ។

វីរបុរសសមរក្ខមិកំពុងតែជិតឈ្នះ ពេល អ្នក អាល់-អុស្ត បក្សពួករបស់ មូអុវីយ៉ាស្ត់ថា៖ "ចូរហៅសត្រូវមករកព្រះបន្ទូលអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عز وجل}" ។

មូអុវីយ៉ាស្ត់ព្រមស្តាប់យោបល់នេះយ៉ាងខ្លះខ្លែង ហើយឲ្យវេហ៍ពលខ្លួនដាក់ ព្រះគម្ពីរគួរអាន ៥០០ ក្បាលនៅលើចុងលំពែងលើកឡើងលើដោយថាព្រះគម្ពីរ គួរអានអស់ឡោះហ្ន៎ ^{عز وجل} នឹងកាត់សេចក្តីជម្លោះរវាងពួកគេ ។

កាលល្បិចនេះមានប្រសិទ្ធិភាពស័ក្តិសិទ្ធិ ទៅលើវេហ៍ពលមួយចំនួនរបស់ព្រះ សន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ពួកគេទម្លាក់អាវុធ ជឿថាត្រូវឲ្យព្រះគម្ពីរគួរអានអារកាត់ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ចូលទៅក្នុងលានប្រយុទ្ធ ប្រាប់បក្សពួកព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យបន្តការប្រយុទ្ធ កុំយកចិត្តទុកដាក់នឹងល្បិចបោកប្រាស់របស់មូអុវីយ៉ាស្ត់ តែពួក គេមិនស្តាប់ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ទេ ។

សង្គ្រាមបានដល់ទីបញ្ចប់ដែលមិនគួរឲ្យពេញចិត្ត ។ គេបានតែងតាំងអ្នក តំណាងក្រុមនីមួយៗឲ្យចូលប្រជុំដើម្បីពិភាក្សាផ្តាច់ព្រ័ត្រ ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ចង់ឲ្យ អ្នកខ្មុលឡោះហ្ន៎ ប៊ិន អ្នកបាស់ ឬ ម៉ាលិក អាស្ត្រា ជាអ្នកតំណាងព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} តែបក្សពួកព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} រឹមុកទាមទារឲ្យ តែងតាំង អាហ្វិ មូសា អាស្ត្រាអុរី វិញ ។ មូអុវីយ៉ាស្ត់តែងតាំង អ្នក អាល់-អុស្ត ជាអ្នក តំណាងខ្លួន ។ អាហ្វិ មូសា ពុំមែនជាមនុស្សថ្វីគំនិតនិងពុំមែនជាមនុស្សរាងវែរទេ លោកស្វី អ្នក អាល់-អុស្ត បុរសសម្បូរកលល្បិច មិនបានទេ ។ ក្នុងពេលប្រជុំ ច្រើនខែក្រោយពីនោះ អាហ្វិ មូសា ត្រូវអ្នកបញ្ឆោតដោយធ្វើឲ្យលោកលះបង់ចោល សិទ្ធិព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ។

មូអុវីយ៉ាស្ត់ចៀសផុតពីបរាជ័យដែលមិនអាចចៀសបានបែបនេះឯង នៅ ស្ទីហ្វហ្វីន ។ ក្នុងសង្គ្រាមនេះមានការបាត់បង់ជីវិតច្រើនណាស់ ។ មូអុវីយ៉ាស្ត់បាន បាត់បង់វេហ៍ពល ៤៥០០០ នាក់ ឯខាងព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} វិញមានមនុស្ស ស្លាប់ចំនួន ២៥០០០ នាក់ ។

មេរៀនទី ២០

សមរក្ខមិ ណាស៊ីរ៉ាន

مَعْرَكَةُ النَّهْرَوَانَ

បន្ទាប់ពីបានទទួលលទ្ធផលមិនគួរឲ្យពេញចិត្តក្នុងសមរក្ខមិស្ទីហ្វហ្វីន ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ៊ុលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានវិលត្រឡប់មកគូហ្វាស៊ីរ៉ានជាមួយទ័ពព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ថ្ងៃទី ១៣ ខែស្ទីហ្វារ ឆ្នាំ ៣៧ សករាជហ្វីច្រោះត្រី ។ ពេលធ្វើដំណើរមកវិញនោះ មានក្រុមមួយដែលមានមនុស្សចំនួន ១២ ០០០ នាក់នៅដាច់ពីទ័ព ។

ក្រុមនេះក្រោធអំពីការចប់សមរក្ខមិនៅស្ទីហ្វហ្វីន ។ នេះគឺពួក ខ្ទីរ៉ាវីច្រោះ (الْخَوَارِج) - ខ្ទីរ៉ាវីច្រោះមានន័យថាបុគ្គលបះបោរប្រឆាំងសាសនា) ។ ពួកនេះឯងដែលបានទម្លាក់អាវុធចុះក្នុងលានប្រយុទ្ធមិនស្តាប់ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ៊ុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ទេ ។ ពេលនេះពួកគេថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ៊ុលី^{صلوات الله عليه والسلام} ក្បត់អ៊ីស្លាមដោយព្រមផ្អាកសង្គ្រាម ថាព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} គួរតែវិនិច្ឆ័យតាមព្រះគម្ពីរគូរមួយគត់ឬបន្តចម្បាំង ។ ពួកគេឲ្យព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} សារភាពទទួលកំហុសដែលបានប្រព្រឹត្តបាបធំ ។

ពេលទ័ពជិតទៅដល់គូហ្វាស៊ីរ៉ាន ពួកខ្ទីរ៉ាវីច្រោះឈប់នៅឯភូមិមួយឈ្មោះ ហ្វាររ៉ាអ៊ី (خُرُورَاء) ។ ពួកគេចាប់ផ្តើមថាមុស្លីមទាំងអស់ស្មើភាពគ្នា ពុំឲ្យអ្នកណាត្រួតអ្នកណាទេ ។ ដូច្នេះពួកគេប្រកាសប្តោលទោសព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ៊ុលី^{صلوات الله عليه والسلام} និងមូអ្វាវីយ៉ាស៊ី ហើយថាជំនឿពួកគេនៅលើ " ۚ كُمْ اِلَّا بِالله " ឡា ហ្វីកម៉ា អ៊ីលឡា លីលឡាស៊ី" មានន័យថា ពុំមានការត្រួតត្រាទេក្រៅពីអល់ឡោះហ្វី^{وَعَدَل} ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអ៊ុលី^{صلوات الله عليه والسلام} បានទៅជួបពួកគេ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ខំពន្យល់ថាពួកគេយល់ខុសអំពីពាក្យពេជន៍ " ۚ كُمْ اِلَّا بِالله " ឡា ហ្វីកម៉ា អ៊ីលឡា លីលឡាស៊ី" ថាព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ពុំបានប្រព្រឹត្តផ្ទុយពីសិក្ខាបទព្រះគម្ពីរគូរអានទេ ដែលព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ព្រមទទួលការវិនិច្ឆ័យ (ការចរចាសន្តិភាព) នៅស្ទីហ្វហ្វីននោះ ។

ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បានលើកឡើងថាពួកគេទេដែលបានធ្វើខុសនោះ ព្រោះពួកគេមិនត្រូវទម្លាក់អាវុធចុះដាច់ខាត បង្ខំព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} ឲ្យហៅ ម៉ាលិក អាស៊ីតាវ ត្រឡប់ក្រោយវិញក្នុងពេលដែលលោកកំពុងតែឈ្នះសត្រូវ ។ ព្រះអង្គ^{صلوات الله عليه والسلام} បាន

រំលឹកពួកគេ ថាពួកគេទៀតដែលបានរំអុកទាមទារឲ្យមានអាជ្ញាកណ្តាលធ្វើការ ចរចាសន្តិភាព និងបង្ខំព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឲ្យតែងតាំង អាប៊ូ មូសា អាស្តូអ៊ូរី ជាអ្នក តំណាងពួកគេ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានប្រាប់ពួកគេថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ឃើញថា

អាកប្បកិរិយាពួកគេប្លែកណាស់ពេលនេះ ប្រៀបធៀបនឹងទង្វើពួកគេនៅ ស្ទីហ្វហ្វីន ។ ពួកគេទទួលស្គាល់ថាបានធ្វើខុស ថាពេលនេះពួកគេបានសារភាព ខ្លួនដឹងកំហុសហើយ ថាព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام ត្រូវធ្វើដូចនេះដែរ ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា អូលី صلوات الله عليه والسلام បានតបថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មានជំនឿពិតប្រាកដ ថាព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام មិនត្រូវ សារភាពខ្លួនទេព្រោះព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ពុំបានធ្វើខុសសោះ ។

ពួកខ្ញុំរ៉ាវីច្របដិសេធពាក្យពេជន៍ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام រង់ចាំការវិនិច្ឆ័យ របស់ អ៊ារូ អាល់-អូស្តូ និង អាប៊ូ មូសា អាស្តូអ៊ូរី ។ ពេលបានដឹងលទ្ធផលនៃការ វិនិច្ឆ័យ ពួកគេបានបះបោរ បានបោះទីតាំងនៅឯណាស្តូរ៉ាវីន (ឬ ណាហ្គារ៉ាវីន) ឆ្ងាយពីបាក់ដូដូបន្តិច ។ អ្នកខ្លះបានមកពីបាស្តូរ៉ាវីន មកចូលរួមជាមួយពួក បះបោរ ។

ព្រមនឹងពេលនោះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام បានទទួលដំណឹងថាមានការ ជ្រួលច្របល់នៅឯណាស្តូរ៉ាវីន ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام កំពុងតែប្រមូលទ័ពមួយទៀតដើម្បី ច្បាំងមូអ៊ារីយ៉ាស្តូ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានផ្ញើសារទៅពួកខ្ញុំរ៉ាវីច្របដិសេធពេលពួកគេមក ចូលរួមជាមួយទ័ពព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ហើយ ។ តែពួកខ្ញុំរ៉ាវីច្របដិសេធពេលបានតបវិញដោយប្រមាថថា ពួកគេនឹងគិតមើលវិញ បើព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ព្រមសារភាពខ្លួនដែលបានធ្វើខុសនៅ ស្ទីហ្វហ្វីន ។ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام កំពុងតែលើកទ័ពទៅច្បាំងមូអ៊ារីយ៉ាស្តូពេល ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام បានទទួលដំណឹងថាពួកខ្ញុំរ៉ាវីច្របដិសេធរាយលុកស្រុកម៉ាដូអ៊ីន (المداين) តែ ត្រូវរាយច្រានត្រឡប់ទៅទីតាំងខ្លួនវិញ ។ ពួកខ្ញុំរ៉ាវីច្របដិសេធប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋច្រើននៅ ជុំវិញណាស្តូរ៉ាវីនដោយសម្លាប់បណ្តាអ្នកដែលបដិសេធនៃស្ទីពួកគេ ។

អាចមានគ្រោះថ្នាក់កើតមកពីពួកខ្ញុំរ៉ាវីច្របដិសេធរាយលុកគូហ្វាស្តូ ក្នុងពេលព្រះសន្ត អ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام និងទ័ពព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ទៅច្បាំងមូអ៊ារីយ៉ាស្តូ ។ ដូច្នោះ ព្រះសន្តអ៊ីម៉ា អូលី صلوات الله عليه والسلام បានសម្រេចចិត្តទប់ស្កាត់ពួកគេ ។ ព្រះអង្គ صلوات الله عليه والسلام ផ្លាស់ទិសដៅទៅកាន់ ខាងកើតវិញ កាត់តាមស្ទឹងទីគ្រីស (river Tigris ឬ ដូចឡាស្តូ دجلة) ទៅកាន់ ណាស្តូរ៉ាវីន ។

ព្រះសន្តអ៊ីម៉ាអូលី صلوات الله عليه والسلام បានផ្ញើសារទៅពួកខ្ញុំរ៉ាវីច្រប ថាឲ្យប្រគល់ខ្លួនឃាតករ

សម្លាប់ជនមុស្លីមស្លូតត្រង់នៅជុំវិញទីតាំងពួកគេមកឲ្យព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ។ ពួកគេបាន តបវិញថា ពួកគេទាំងអស់គ្នាជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការសម្លាប់ពួកសាងបាបទាំង នេះ ។

មានការទើសទាល់នៅក្នុងជួរទ័ពព្រះសន្តមីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ក្នុងការច្បាំងពួក ខ្ញុំវ៉ារីច្រព្រោះពួកគេធ្លាប់ជាមិត្តខ្លួន ដែលបានប្រយុទ្ធទល់មូអរីយ៉ាស្តុនៅ ស្ទីហ្វហ្វីន ។ ព្រះសន្តមីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ផ្ទាល់ក៏មិនចង់បង្ហូរឈាមពួកដើរខុសផ្លូវទាំង ទទឹងទិសហួសហេតុទាំងនេះទេដែរ ។ ដូច្នោះព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានកំណត់ការប្រយុទ្ធ នៅខាងក្រៅទីតាំងពួកគេ ។ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានប្រកាសថាអ្នកណាត្រឡប់ទៅលំនៅ ខ្លួនវិញឬនៅឆ្ងាយពីលានប្រយុទ្ធអ្នកនោះនឹងរួចជីវិត ។

លិខិតផ្សាយនេះមានប្រសិទ្ធភាពដូចគ្រងទុកមុន ពួកខ្ញុំវ៉ារីច្រភាគច្រើនចាក ចោលទីតាំង ។ ទីបំផុតនៅសល់តែពួកចចេសរីងក្បាល ១៨០០ នាក់ជាស្នូល ដឹក នាំដោយ អាប់ដ្វាល់ឡោះហ្វី ប៊ិន វ៉ាហ្វាប់ ។ ពួកខ្ញុំវ៉ារីច្រទាំងនេះស្បថថានឹងច្បាំង ព្រះសន្តមីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ។

ពួកខ្ញុំវ៉ារីច្រវាយលុកទ័ពព្រះសន្តមីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} យ៉ាងកាចសាហាវបំផុត ។ តែ ពុំអាចយកឈ្នះបានទេទល់នឹងទ័ពដ៏សម្បើមដែលពួកគេប្រយុទ្ធនោះ ។ ទាំងអស់ គ្នាត្រូវសម្លាប់ សល់តែប្រាំបួននាក់ដែលរត់រួច ។ ពួកសល់ពីស្លាប់ទាំងប្រាំបួននាក់ នេះរត់ទៅបាស្ត្រីរ៉េត្ត័ប្តកន្លែងផ្សេងៗ សាបព្រោះទោសៈនិងគំនុំពួកគេដើម្បីប្រមែ ប្រមូលបក្សឲ្យបានច្រើនឡើង ។

បីឆ្នាំក្រោយមក ក្នុងឆ្នាំ ៤០ សករាជហ្វីច្ររ៉េត្ត័ ពួកខ្ញុំវ៉ារីច្រទាំងនេះបានចាត់ បញ្ជូនឃាតករបីនាក់ទៅសម្លាប់ព្រះសន្តមីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} មូអរីយ៉ាស្តុនិងអ៊ុរ អាស់- អុស្ត្រ ។ បុគ្គលទាំងពីរនាក់ចុងក្រោយនេះរួចជីវិត តែព្រះសន្តមីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} បាន សោយព្រះទិវង្គតដោយសារបុគ្គលកំសាកឈ្មោះ អ៊ុបន្ទូ មុលយ៉ា (عَبْدُ الرَّحْمَنِ ابْنُ مُلْجَمٍ) នៅក្នុងម៉ាស់យ៉ូដូគូហ្វាស្តុ ។

បន្ទាប់ពីបានបង្ក្រាបពួកខ្ញុំវ៉ារីច្រនៅណាស្ត្រីរ៉េត្ត័ ព្រះសន្តមីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} បានបន្តដំណើរទៅប្រទេសស៊ីរី ។

តែបណ្តាមេដឹកនាំបក្សពួកព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានសូមឲ្យឈប់នៅគូហ្វាស្តុ ដើម្បី នឹងឲ្យយុទ្ធជនបានសម្រាកមុននឹងធ្វើដំណើរដ៏ឆ្ងាយ និងដើម្បីនឹងទុកពេលឲ្យកង ទ័ពជួសជុលអាវុធនិងក្រោះសង្គ្រាម ។ ព្រះសន្តមីម៉ាអុលី ^{صلوات الله عليه والسلام} យល់ព្រមនឹង

សំណូមពរនេះ ហើយក៏បានឈប់សម្រាកនៅឯ នូខ្យង់ឡាស៊ូ (النخيلة) ក្រៅក្រុង គូហ្វាស៊ូ ។ គេអនុញ្ញាតឲ្យទាហានអាចចេញពីជំរំបានមួយថ្ងៃ ។

ថ្ងៃបន្ទាប់ ស្ទើរតែពុំមានទាហានត្រឡប់មកជំរំវិញ ព្រះសន្តមីម៉ាអាលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ក៏ បានចូលទៅក្នុងក្រុងគូហ្វាស៊ូ ព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} បានថ្លែងដាស់តឿនមនុស្សយ៉ាងតឹង រឹង ។ តែពុំមានអ្នកណាមួយដើរចូលមករកព្រះអង្គ ^{صلوات الله عليه والسلام} ទេ ទីបំផុតព្រះសន្តមីម៉ា អាលី ^{صلوات الله عليه والسلام} ដកខ្លួនចេញពីពួកគេដោយខកចិត្ត ។ សមរក្ខមិស៊ីរីត្រូវបោះបង់ចោល ពុំ ត្រូវធ្វើបន្តឡើយ ។

sources:
www.saba-igc.org
shia974.fr
www.madressa.net

អ៊ីម៉ាមម៉ាស្តូហ្វាប៊ុន ៤ ។

ឈ្មោះអ៊ីម៉ាមម៉ាស្តូហ្វាប៊ុន	ម៉ាស្តូហ្វាប៊ុន	ថ្ងៃកំណើត/ថ្ងៃស្លាប់ សករាជប្រតិបត្តិ	ថ្ងៃកំណើត/ថ្ងៃស្លាប់ គ្រិស្តសករាជ
អាចិ ហ្គានីហ្គាស្តូ	ហ្គាណាហ្គី	80-150 ស.ហ.	699-767 គ.ស.
ម៉ាលីក	ម៉ាលីគី	93-179 ស.ហ.	711-795 គ.ស.
អាស្តូ-ស្វាហ្គីអ៊ី	ស្វាហ្គីអ៊ី	150-204 ស.ហ.	767-820 គ.ស.
អាស្តូម៉ាដូ ហ្គាន់បាល់	ហ្គាន់បាលី	164-241 ស.ហ.	780-855 គ.ស.

ព្រះសាសា មូហ្គាម៉ាដូ ប្រសូត/ចូលព្រះទិវង្គត ឆ្នាំ 570-632 គ.ស. ថ្ងៃសុក្រ ទី ១៧ ខែ រ៉ប៊ីអ៊ុល អាវ៉ាល់ ឆ្នាំដំរី ។

អ៊ីម៉ាមអ្នកស្នងព្រះសាស្តាមូហ្គាម៉ាដូ ១២ ។

លំដាប់	ឈ្មោះ	ឈ្មោះក្រៅ	ឋានន្តរស័ក្តិ	ថ្ងៃកំណើត/ថ្ងៃស្លាប់ គ.ស./ស.ហ.
1	អុលី	អាចិ អាល់-ហ្គាសាន់	អាមីរុល-មុមីនីន	600-661/23 មុន ស.ហ.-40
2	ហ្គាសាន់	អាចិ មូហ្គាម៉ាដូ	អាល់-មុច្ឆតាបា	625-670/3-50
3	ហ្វ្រែសែន	អាចិ អុប្បុលឡោះហ្វា	សែយីដូ អាស្តូ-ស្វាហ្គាដាអ៊ី	626-680/4-61
4	អុលី ប៊ិន ហ្វ្រែសែន	អាចិ មូហ្គាម៉ាដូ	អាស្តូ-សាដូយ៉ាដូ ស្វែនុល-អាប៊ីឌីន	659-713/38-95
5	មូហ្គាម៉ាដូ អាល់-បាគ្លៀវ	អាចិ យ៉ាកុប្តាហ្វា	បាគ្លៀវ អាល់-អ៊ុលូម	676-733/57-114
6	យ៉ាកុប្តាហ្វា	អាចិ អុប្បុលឡោះហ្វា	អាស្តូ-ស្វីឌីកូ	702-765/83-148
7	មូសា ប៊ិន យ៉ាកុប្តាហ្វា	អាចិ អាល់-ហ្គាសាន់	អាល់-កាស្ត្រីម	745-799/128-183
8	អុលី ប៊ិន មូសា	អាចិ អាល់-ហ្គាសាន់	អាវ-វីដ្ឋី	765-819/148-203
9	មូហ្គាម៉ាដូ ប៊ិន អុលី	អាចិ យ៉ាកុប្តាហ្វា	អាត់-តាគី អាល់-យ៉ាវ៉ាដូ	811-835/195-220
10	អុលី ប៊ិន មូហ្គាម៉ាដូ	អាចិ អាល់-ហ្គាសាន់	អាល់-ហ្គាឌី អាន់-ណាគី	828-868/212-254
11	ហ្គាសាន់ ប៊ិន អុលី	អាចិ មូហ្គាម៉ាដូ	អាល់-អុស្តាហ្វា	846-874/232-260
12	មូហ្គាម៉ាដូ ប៊ិន ហ្គាសាន់	អាចិ ក្លីស៊ីម	អាល់-ម៉ាស្តូឌី អាល់-ហ្គាដូយ៉ាស្តូ ស្វីហ្គីប អាល់-ស្វាម៉ាន អាល់-ក្លីអ៊ីម	869/255